

Службен весник (на Република Македонија)

Број 75

15 јуни 2012, петок

година LXVIII

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.	Стр.
2016. Одлука за определување на периодот на закуп на градежното земјиште во Технолошко индустриската развојна зона Скопје 2 и за висината на закупнината.....	2	инфраструктура и начинот на утврдување на висината на трошоците за уредувањето во зависност од степенот на уреденост..... 12
2017. Одлука за определување на коефициент за утврдување на плата на претседателот и членовите на Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	3	2022. Решение за утврдување на листата со баратели за склучување на договор за финансиска поддршка..... 12
2018. Правилник за начинот на извршување на гранични проверки и граничен надзор (*).....	4	2023. Одлука за одземање на дозволата за вршење на радиодифузна дејност на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, бр. 07-3483/1 од 27.11.2008 година..... 13
2019. Правилник за начинот на остварувањето на еднократен паричен надоместок и неговата висина во случај на повреда и оштетување на организмот на активниот воен и цивилен персонал на служба во Армијата на Република Македонија.....	10	2024. Колективен договор за изменување и дополнување на колективниот договор за вработените од тутунското стопанство..... 14
2020. Упатство за начинот за утврдување на материјална одговорност на воениот и цивилниот персонал на служба во Армијата на Република Македонија.....	11	2025. Колективен договор за вработените од тутунското стопанство (Пречистен текст)..... 15
2021. Правилник за дополнување на Правилникот за степенот на уредување на градежно земјиште со објекти на комунална		Меѓународни договори
		29. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Швајцарскиот сојузен совет за преземање на лица кои престојуваат без дозвола..... 1-40
		Огласен дел 1-100

**ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
2016.**

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија” бр.59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 10/10 и 51/11) и член 8 став 6 од Законот за технолошки индустриски развојни зони („Службен весник на Република Македонија” бр. 14/07, 103/08, 130/08, 139/09 и 156/10), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.6.2012 година, донесе

ОДЛУКА**ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ПЕРИОДОТ НА ЗАКУП
НА ГРАДЕЖНОТО ЗЕМЈИШТЕ ВО ТЕХНОЛОШКО
ИНДУСТРИСКАТА РАЗВОЈНА ЗОНА СКОПЈЕ 2
И ЗА ВИСИНАТА НА ЗАКУПНИНАТА****Член 1**

Со оваа одлука се определува периодот на закуп на градежното земјиште во Технолошко индустриската развојна зона Скопје 2 и висината на закупнината за закупопримачот Друштво за производство, трговија и услуги ВАН ХООЛ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје, со седиште во Скопје.

Член 2

Градежното земјиште кое се дава во долготраен закуп претставува дел од КП бр. 9 со површина од 117 643 м² според Имотен лист бр.436 за КО Бунарцик и Геодетскиот Елаборат за геодетски работи за посебни намени за нумерички податоци бр.207-2 од 24.4.2012 година, сопственост на Република Македонија и претставува градежно земјиште според извод од Урбанистичкиот план бр.94 локалитет/населено место Илинден, Општина Илинден, издаден од Република Македонија Општина Илинден под бр. 10-1030/5 од 23.4.2012 година, врз основа на Урбанистички проект за ТИРЗ Скопје 2 со технички бр.F1007 од 2008 година, одобрен по извршена ревизија, од Комисијата при Министерството за транспорт и врски под бр.16-3399 од 6.3.2008 година.

Член 3

Градежното земјиште од член 2 на оваа одлука се дава во долготраен закуп за период кој изнесува 95 (деведесет и пет) години, сметано од денот на склучувањето на Договорот за долготраен закуп на градежно земјиште.

Член 4

Висината на закупнината за градежното земјиште од член 2 на оваа одлука изнесува:

- во првите пет години, закупнината за градежното земјиште изнесува 0.1 евро годишно за метар квадратен во денарска противвредност според средниот курс

од Народна банка на Република Македонија на денот на исплата, односно 11.764,3 евра за една (1) година, одредено како фиксен износ.

- по истекот на првите пет години, закупнината за земјиштето наведено во член 2 од оваа одлука, ќе се одредува за секоја година посебно и ќе се пресметува со употреба на закупнината од 0,1 евро за метар квадратен како основен надоместок со можност за нејзино зголемување со пресметување на вредноста на официјалната инфлацииска стапка во Република Македонија за претходната година, но не повеќе од 15% од износот на основниот надоместок (т.е. максималната годишна закупнина за периодот од шестата (6) година до крајот на периодот на закупот нема да надмине 0,115 евра за метар квадратен (м²).

Во рок од 60 дена од денот на склучувањето на Договорот за долготраен закуп на градежно земјиште, а врз основа на претходно писмено известување од Дирекцијата за Технолошки индустриски развојни зони, закупопримачот доставува доказ за уплатен износ на сметката на Буџетот на Република Македонија во висина од 58.821.5 евра во денарска противвредност според средниот курс од Народна банка на Република Македонија на датумот на уплата, што претставува закупнина за првите пет години.

По истекот на првите пет години од денот на склучување на Договорот за долготраен закуп на градежно земјиште, до крајот на периодот за закуп, закупнината за долготраен закуп на градежното земјиште наведено во член 2 од оваа одлука се плаќа за секоја година однапред најдоцна до 25-от ден од последниот месец од датумот кога е склучен Договорот за долготраен закуп на градежно земјиште, на сметката на Буџетот на Република Македонија, за што претходно закупопримачот го известува закуподавачот во согласност со став 2 од оваа одлука.

За исплатата на каква било закупнина според Договорот за долготраен закуп на градежно земјиште не се пресметува ДДВ, под услов на закупопримачот да му е издадено Решение за започнување со работа во согласност со член 33 од Законот за технолошки индустриски развојни зони.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 41-4565/1
12 јуни 2012 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**2017.**

Врз основа на член 27 став 4 од Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ број 145/2010 и 136/2011), член 2 и 18 од Законот за плата и други надоместоци на избрани и именувани лица во Република Македонија („Службен весник на СРМ“ број 36/90 и „Службен весник на Република Македонија“ број 38/91, 23/97, 37/05, 84/05, 121/07, 161/08, 92/09, 42/10, 97/10, 162/10 и 11/12) и член 2 точка 7 алинеја 8 од Одлуката за основање постојани работни тела на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 91/2011), Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 14 јуни 2012 година донесе

О Д Л У К А**ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА КОЕФИЦИЕНТ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЛАТА НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ И ЧЛЕНОВИТЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА**

1. Со оваа одлука се определуваат коефициентите за утврдување на платата на претседателот и членовите на Комисијата за заштита на конкуренцијата кои ја вршат функцијата професионално, и тоа:

- за претседателот на Комисијата за заштита на конкуренцијата 3,7
- за членот кој е претседател на Комисијата за одлучување по прекршок при Комисијата за заштита на конкуренцијата 3,6
- за другиот член кој професионално ја врши функцијата 3,3

2. Основицата за пресметување на платата по коефициентот од точката 1 на оваа одлука се определува согласно Законот за плата и други надоместоци на избрани и именувани лица во Република Македонија.

3. Решение за определување на плата на претседателот и членовите на Комисијата за заштита на конкуренцијата, врз основа на коефициентите утврдени во точка 1 на оваа одлука донесува Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од денот на именувањето на составот на Комисијата за заштита на конкуренцијата согласно Законот за заштита на конкуренцијата („Службен весник на Република Македонија“ број 145/2010 и 136/2011).

Бр. 15-2820/1
14 јуни 2012 година
Скопје

Претседател
Комисијата за прашања на
изборите и именувањата,
Илија Димовски, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ
РАБОТИ****2018.**

Врз основа на член 67 став 1 точката 1) од Законот за гранична контрола („Службен весник на Република Македонија” бр. 171/10) министерот за внатрешни работи, донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА ИЗВРШУВАЊЕ НА ГРАНИЧНИ
ПРОВЕРКИ И ГРАНИЧЕН НАДЗОР (*)****I. ОПШТА ОДРЕДБА****Член 1**

Со овој правилник се пропишува начинот на извршување на гранични проверки и граничен надзор.

**II. НАЧИН НА ИЗВРШУВАЊЕ НА ГРАНИЧНИ
ПРОВЕРКИ****Член 2**

Граничните проверки при влез на територијата на Република Македонија по правило се вршат пред извршувањето на другите видови на контрола, а на излез од територијата на Република Македонија по извршувањето на другите видови на контрола (царинска, фито – санитарна, ветеринарна и друг вид на контрола).

Член 3

Командирот или во негово отсуство помошникот командир, односно раководителот на смена кој е одговорен за граничниот премин распоредува доволен број полициски службеници како и доволно опрема и средства заради извршување на ефективни и ефикасни гранични проверки.

Член 4

Преглед и претрес на превозното средство, лицето и предметите кои ги носи со себе се врши кога постои:

- сомнение во идентитетот на лицето;
- сомнение во валидноста на патните и друг вид документи;
- сомнение дека лицето пренесува забранети предмети;
- сомнение дека лицето е можен сторител на кривично дело;
- сомнение дека лицето е закана за јавниот ред и мир и правниот поредок;
- сомнение дека лицето претставува закана за националната безбедност, јавната политика и меѓународната безбедност или јавното здравје или
- сомнение дека возилото кое што го управува е предмет на кражба или одземање.

Член 5

Преглед и претрес на лица и возила односно проверки на втора линија, доколку условите го дозволуваат тоа, се врши на однапред определено место надвор

од сообраќајните ленти наменети за вршење на минимални и детални гранични проверки (прва линија на проверки).

Член 6

Во случај на попуштање во режимот на гранични проверки, детални гранични проверки се вршат на:

- државјани на трети земји;
- лица за кои постои сомневање во валидноста на нивните патни и друг вид документи без разлика на нивното државјанство;
- лица за кои постои можност да се поврзани со незаконско преминување на државната граница и
- лица што имаат сомнително однесување.

Полицискиот службеник на лицата од ставот 1 на овој член врши задолжителни проверки во стоп листите во соодветните евиденции и електронските бази на податоци и ги внесува потребните податоци за лицето и превозното средство во соодветните евиденции и електронските бази на податоци.

Член 7

Во случај на пропуштање во режимот на гранични проверки, минималните гранични проверки, со цел утврдување на идентитетот на лицето и валидноста на патните документи, се вршат на:

- државјани на Република Македонија и
- лица кои го уживаат правото на Заедницата за слободно движење.

Член 8

На граничните премини, сите сервисни информации и секоја друга особено важна информација се регистрираат рачно или електронски во дневникот за настани.

Информацијата од став 1 на овој член ги содржи следните податоци:

- името и презимето на полицискиот службеник кој е одговорен за граничните проверки (раководител на смена) и имињата на другите полициски службеници од неговата смена;
- секое попуштање во режимот на граничните проверки;
- издавањето визи и други документи на граница;
- лицата кои се приведени и поднесените жалби (за кривични дела и прекршоци);
- лица на кои им е одбиен влез во Република Македонија (основи за одбивање и државјанство);
- безбедносните кодови на штембилите за влез и излез, идентитетот на полициските службеници кои се задолжени со печатите на одреден датум или смена, како и информација која се однесува на изгубени и украдени печати;
- поплаки од лицата кои биле предмет на проверка;
- други особено важни полициски или судски мерки (екстрадиции и сл.);
- статистички податоци за бројот на лица и превозни сретства кои ја преминале државната граница и
- посебни настани.

* Со овој правилник се врши усогласување со Регулативата (ЕЗ) бр. 562/2006 на Европскиот парламент и Советот за правилата кои го уредуваат начинот на движењето на лица преку границите (Шенгенски граничен кодекс), од 15.03.2006 година, CELEX бр. 32006R0562

III. ГРАНИЧНИ ПРОВЕРКИ НА КОПНЕНИТЕ ГРАНИЦИ

Гранични проверки во патниот сообраќај

Член 9

Полицискиот службеник кој е на должност на граничниот премин врши ефективни проверки на лицата и превозните средства и обезбедува безбедност и непречтен проток на патниот сообраќај.

Граничните проверки, доколку е тоа можно, се вршат од двајца полициски службеници надвор од кабините за гранични проверки.

Член 10

Преглед и претрес на превозните средства се прави кога:

- постојат основи за сомневање дека во внатрешноста на патничкото возило се скриени лица, дрога, експлозивни материи, оружје, радиоактивни материи и други недозволените средства и забранети предмети;
- постојат основи за сомневање дека возачот или патниците од возилото извршиле кривично дело или прекршок;
- покажаните документи за патничкото возило се нецелосни, фалсификувани или неистинити.

Гранични проверки на приватни патнички возила

Член 11

Граничните проверки на лица кои патуваат со приватни патнички возила, се вршат така што едниот полициски службеник ги проверува документите на лицата кои ја преминуваат границата, а другиот полициски службеник во исто време ги надгледува лицата во патничкото возило и го обезбедува службеникот кој врши проверка.

Кога постои сомнение дека патниот документ, возачката дозвола, осигурувањето или документот за регистрација на возилото е фалсификуван, тогаш сите патници го напуштаат патничкото возило, а патничкото возило целосно се претресува.

Активностите од став 2 на овој член, се вршат со секундарна проверка на втората линија.

Гранични проверки на автобуси

Член 12

Граничните проверки на лицата кои ја преминуваат државната граница со автобус по правило се вршат внатре во автобусот, при што треба да се преземат следниве мерки:

- проверката на документи започнува со проверка на возачот на автобусот и водичот на групата, доколку станува збор за организирано патување;
- во случај кога постои сомнение во однос на валидноста на патниот документ, лицето се замолува да го напушти автобусот и да биде подложено на детална контрола.

Член 13

Во случај на густ сообраќај, предност при спроведувањето на граничната проверка имаат патниците од автобусот кој е на редовна линија доколку околностите го дозволуваат тоа.

Додека се проверуваат патните документи на лицата внатре во автобусот, полициските службеници, доколку е тоа можно, користат мобилни електронски уреди, особено за пребарување во базите на податоците во соодветните евиденции и електронските бази на податоци.

Гранични проверки на товарни возила

Член 14

Граничните проверки на товарни возила се вршат во соработка со царинските службеници.

Граничните проверки на товарни возила се вршат на посебна лента за товарни возила, при што може да се користи техничка опрема, како што се: рендген уреди, детектори за јаглерод диоксид, фиберскопи, ендоскопи и слично.

За време на проверките на товарни возила, особено се внимава на товарни возила со контејнери каде можат да се скријат украдени патнички возила, луѓе или опасни материи.

Сите документи за содржината на контејнерот треба да бидат внимателно проверени.

Член 15

Детални гранични проверки на товарни возила се вршат во случај кога:

- царинските пломби се искинати – скршени;
- церадата е оштетена, искината или зашиена;
- постои сомнение дека внатре може да има скриени луѓе, дрога, експлозивни материи, оружје, радиоактивни материи и други недозволените средства и забранети предмети.

Член 16

Дополнителни гранични проверки на товарни возила се спроведуваат со цел да се утврди:

- способноста на возачот за управување на возилото, работните часови на возачот и осигурувањето;
- габаритот како и максимално дозволената носивост на возилата;
- контролата на присуството на хемиски, биолошки или радиоактивни и други штетни материи.

IV. ГРАНИЧНИ ПРОВЕРКИ ВО ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

Член 17

Раководителот на смена кој е на должност на железничкиот граничен премин ги прибира информациите за распоредот на железничкиот сообраќај и бројот на предвидени патници во возот.

Член 18

Граничните проверки во железничкиот сообраќај се состојат од проверка на:

- персоналот во возот;
- патниците кои патуваат во странство;
- патниците кои доаѓаат од странство, а кои претходно не биле проверени;
- надворешноста на возот.

Член 19

Кога постои сомнение дека во возот има скриено лица или предмети кои се предмет на гранични проверки, возот целосно се претресува.

Член 20

При вршење на граничните проверки на платформата на првата станица на пристигнување или на последната станица пред заминување од територијата на Република Македонија возот се обезбедува со цел да се спречи избегнување на граничните проверки.

Полициските службеници кои вршат гранични проверки се во постојан контакт со полициските службеници кој го обезбедуваат возот.

За време на проверките во возот, на патниците не им се дозволува да се движат низ возот.

Граничните проверки на возот кој пренесува стоки се состојат од проверка на документите на персоналот на возот и преглед на внатрешноста на возот во собратка со царинските службеници.

Член 21

Кога постои ризик од пренесување на експлозивни материјали, при вршење на граничните проверки на возовите кои пренесуваат патници и стоки, полицискиот службеник особено внимава на патниците и предметите.

При вршење на граничните проверки од став 1 на овој член се користат кучиња трагачи и други технички средства.

Граничните проверки не треба да го одолжуваат закажаното време за заминување на возовите.

Во случај на евентуално одолжување на заминување на возот, веднаш се известува службеникот на железничката станица.

V. ГРАНИЧНИ ПРОВЕРКИ НА ВОЗДУШНИОТ СООБРАКАЈ**Гранични проверки на меѓународните аеродромите****Член 22**

Раководителот на смена кој е на должност во аеродромот ги собира сите неопходни информации за распредот на воздушниот сообраќај, со цел да распореди доволен број полициски службеници во согласност со протоколот на патниците.

Предност при граничните проверки на меѓународните аеродроми имаат патниците кои заминуваат од територијата на Република Македонија.

Член 23

При вршење на граничните проверки на воздухопловот кој пристигнал на аеродром во Република Македонија, полицискиот службеник ги обезбедува сите документи кои се однесуваат на лицата кои се депортирани или екстрадирани во Република Македонија согласно ратификуван меѓународен договор од капетанот, односно водачот на воздухопловот.

Документите од ставот 1 на овој член, заедно со лицата од страна на полицискиот службеник се предаваат на раководителот на смена.

Член 24

Граничните проверки по правило се вршат на определено место во патничкиот терминал, односно аеродромската зграда.

По исклучок од ставот 1 на овој член, кога постои ризик за националната безбедност или ризик од илегална миграција, граничните проверки се вршат на излезот пред воздухопловот или на влезот односно излезот од патничкиот терминал.

На систематски гранични проверки подлежат и екипите на карго летовите.

Член 25

Сите делови на аеродромот се под контрола и надзор преку видео мониторинг и патролирање особено во делот каде патниците се чекираат, пасошката контрола и транзит зоната.

Поради безбедносни причини, секоја багаж кој е оставен од неговиот сопственик или друг оставен сомнителен предмет веднаш се пријавува кај надлежните служби во Министерството за внатрешни работи и службата за безбедност на аеродромот.

Член 26

Во случаи на виша сила или непосредна опасност или по инструкции добиени од надлежната контрола на летот, воздухоплов може да слета на место кое не е граничен премин и без издадено одобрение за слетување.

Воздухопловот од ставот 1 на овој член може да го продолжи летот по извршување на граничните проверки и одобрение од полициските и царинските службеници.

Гранични проверки на патници со посебен статус**Член 27**

Како патници со посебен ВИП статус во смисла на овој правилник се подразбираат: шефови на држави и други лица носители на дипломатски или службени пасоши, како и членови на нивните делегации кои претходно писмено се најавени преку Министерството за надворешни работи на надлежните полициски служби на граничниот премин.

Лицата од став 1 на овој член не подлежат на гранични проверки.

Над лицата од став 1 на овој член се вршат безбедносни проверки во посебен простор - ВИП салон на аеродромот, уреден и опремен со потребни технички средства и опрема (ренген уреди, детектори, скенери и слично).

Ако лицата од став 1 на овој член патуваат со воздухоплов на редовна линија за нив важат сите предвидени безбедносни процедури како и за останатите патници од тој лет.

Ако лицата од став 1 на овој член патуваат со специјален воздухоплов вообичаено се вршат предвидените безбедносни процедури.

По исклучок од став 5 на овој член, на писмено барање на капетанот, односно водачот на воздухопловот може да се отстапи од вршење на безбедносните процедури.

Гранични проверки на аеродромите кои немаат статус на меѓународни аеродроми (спортски аеродроми и хелиодроми)**Член 28**

Ако обемот на сообраќајот е мал, на спортските аеродроми и хелиодроми не е потребно постојано присуство на полициските службеници, под услов да постои гаранција дека потребните полициски службеници може навремено да бидат распоредени.

Во случај кога постојаното присуство на полициските службеници на аеродромот не е обезбедено, операторот на аеродромот два часа претходно соодветно ги известува надлежните полициски службеници за пристигнувањето или заминувањето на воздухоплов од или во друга држава.

Гранични проверки на лица од приватни летови**Член 29**

На лицата кои поаѓаат или доаѓаат од странство со приватни летови и при тоа застануваат на територијата на Република Македонија, се вршат гранични проверки и се става штембил за влез на општата изјава предвидена со закон.

VI. ГРАНИЧНИ ПРОВЕРКИ НА ЕЗЕРСКИОТ СООБРАЌАЈ**Општи правила за гранични проверки на езерскиот сообраќај****Член 30**

Полицискиот службеник одговорен за граничниот премин овозможува вршење на ефективни проверки на патниците и екипажот на пловните објекти.

Граничните проверки од став 1 на овој член се темелат на анализите на ризикот, како и на постојаниот и целосен надзор на езерската област.

Член 31

Патниците кои излегуваат на крајбрежјето се предмет на гранични проверки во согласност со општите правила за влез, особено ако проценката на ризиците поврзани со безбедноста и илегалната миграција покажува дека постои потреба да се спроведат детални проверки, како и преглед и претрес.

Член 32

При проценката на безбедносните и миграционите ризици, полициските службеници водат сметка за:

- државјанството на патниците,
- сите расположливи информации за шпедитерската компанија и нејзината одговорност,
- секој извештај за состојбата и релевантни информации кои тие ги поседуваат, како и информации добиени од други држави или соседни земји.

Член 33

Списокот на членовите на екипажот и сите патници на пловниот објект ги содржи следниве информации:

- име и презиме,
- датум на раѓање,

- државјанство,

- број и тип на патен документ, и број на виза доколку е таа потребна за влез на територијата на Република Македонија.

Член 34

Списокот со податоците за членовите на екипажот и патниците се доставува до надлежните полициски службеници најдоцна два часа пред испловувањето на пловниот објект кој сообраќа на редовна меѓународна бродска линија.

Гранични проверки на пловните објекти за крстосување**Член 35**

Заповедникот на пловниот објект за крстосување или застапникот на сопственикот или од него овластено физичко или правно лице доставува до надлежната полициска станица маршрута на патувањето и програма на крстосувањето најдоцна до 24 часа пред заминувањето од пристаништето на соседната држава и пристигнувањето на пристаниште на територија на Република Македонија.

Кога пловниот објект за крстосување доаѓа од пристаниште на соседна држава на пристаниште кое се наоѓа на територија на Република Македонија, екипажот и патниците се предмет на гранични проверки при влез врз основа на Списокот на членовите на екипажот и патниците на пловниот објект.

Член 36

Заповедникот на пловниот објект за крстосување или застапникот на сопственикот или од него овластено физичко или правно лице доставува до надлежната полициска станица маршрута на патувањето и програма на крстосувањето, најдоцна до 24 часа пред пловниот објект да го напушти пристаништето кое се наоѓа на територијата на Република Македонија.

Ако маршрутата на патувањето на пловниот објект за крстосување се состои само од пристаништа кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија, нема да се вршат гранични проверки, а пловниот објект може да влови во пристаништа кои не се гранични премини.

Кога пловниот објект за крстосување заминува од пристаниште кое се наоѓа на територијата на Република Македонија и плови кон пристаниште кое се наоѓа во соседна држава, екипажот и патниците се предмет на гранични проверки при излез врз основа на Списокот на членовите на екипажот и патниците на пловниот објект.

Гранични проверки на пловни објекти за слободна пловидба**Член 37**

Лицата со пловни објекти за слободна пловидба кои доаѓаат од соседна држава или заминуваат кон неа се предмет на гранични проверки и можат да влезат или излезат од територијата на Република Македонија само од пристаништето кое е граничен премин.

По исклучок од ставот 1 на овој член, доколку заради виша сила пловниот објект за слободна пловидба кој пристигнува од соседна држава треба да впови во пристаниште кое не е граничен премин, се известува надлежната полициска станица, како и надлежната капетанија на пристаништето.

Во случајот од став 2 на овој член, граничните проверки на пловните објекти за слободна пловидба се спроведуваат врз основа на проценката за ризиците поврзани со илегална миграција, а особено кога пристаништето е во непосредна близина на територијата на соседната држава.

Член 38

За пловните објекти за слободна пловидба важат општите правила за гранични проверки при што се врши проверка на документот за техничките карактеристики на пловниот објект и списокот на членовите на екипажот и патниците на пловниот објект.

Примерок од документот од став 1 на овој член се доставува и до надлежната капетанија, како и до полициските службеници на надлежната полициска станица за гранични проверки на пристаништето најдоцна по пристигнувањето односно пред заминувањето на пловниот објект од пристаништето.

Пловниот објект за слободна пловидба треба да поседува примерок од документот од став 1 на овој член се додека е во територијалните води на Република Македонија.

Гранични проверки на крајбрежниот риболов

Член 39

На екипажите на пловните објекти за крајбрежно рибарење регистрирани во Република Македонија, кои секојдневно или најдоцна до 36 часа од нивното заминување се враќаат во пристаништето каде што се регистрирани или во било кое друго пристаниште на територијата на Република Македонија, без запирање во пристаниште на соседна држава не се спроведуваат гранични проверки.

На екипажите на пловните објекти за крајбрежно рибарење кои не се регистрирани во пристаниште на соседна држава се спроведуваат гранични проверки во согласност со општите правила предвидени со закон.

Капетанот на пловниот објект ги известува надлежните полициски службеници за секоја измена на списокот на екипажот и за евентуално присуство на патници на пловниот објект.

Кога постои ризик од илегална миграција, се вршат гранични проверки и физички преглед и претрес на пловниот објект.

VII. ПОСЕБНИ ПРАВИЛА ЗА ГРАНИЧНИ ПРОВЕРКИ ЗА ОДРЕДЕНИ КАТЕГОРИИ НА ЛИЦА

Шефови на држави и членови на нивната делегација

Член 40

Шефовите на држави и членовите на нивните делегации за чие што пристигнување и заминување е официјално најавено преку Министерството за

надворешни работи до полициските службеници на граничниот премин, не подлежат на гранични проверки.

За непречено преминување на државната граница на шефовите на држави и членовите на нивната делегација им се обезбедува посебна слободна коловозна лента или други соодветни простории (ВИП салон на аеродромите и слично).

Пилоти и членови на нивниот екипаж

Член 41

Сопственикот на пилотска дозвола или сертификат односно потврда за член на екипажот согласно Анекс 9 од Конвенцијата за Цивилна воздушна пловидба од 7.12.1944 година, за време на извршување на своите должности можат:

- да се качуваат и симнуваат од аеродромот на попатно запирање или аеродромот на пристигнување кој се наоѓа на територијата на Република Македонија,

- да престојуваат на територијата на општината во која се наоѓа аеродромот на попатно запирање или аеродромот на пристигнување кој се наоѓа на територијата на Република Македонија,

- да се движат со сите превозни средства од еден до друг аеродром на територијата на Република Македонија со цел да се качат во воздухоплов кој заминува од тој аеродром.

Член 42

Секогаш кога е тоа можно при граничните проверки, предност имаат членовите на екипажот на воздухопловот, кои се проверуваат пред проверките на патниците или на однапред определени блиски локации и места наменети за таа цел.

Ако членовите на екипажот им се добро познати на полициските службеници кои ги вршат граничните проверки, тие можат да бидат предмет на гранични проверки по случаен избор.

Морнари

Член 43

Морнарите можат да влезат на територијата на Република Македонија на пристаништето каде вповил пловниот објект или во соседните општини кои се наоѓаат на крајбрежјето, под услов нивното име да биде наведено на Списокот на членови на екипажот на пловниот објект на кој припаѓаат, кој претходно бил доставен за проверка до надлежните органи и да поседуваат документ за идентификација дека се морнари издаден согласно Женевската конвенција од 19 јуни 2003 година (бр. 185), Лондонската конвенција од 9 април 1965 година (ФАЛ Конвенција) и согласно закон, доколку тој документ е признат од страна на Република Македонија.

Согласно проценката на ризиците поврзана со внатрешната безбедност и илегалната миграција, на морнарите им се спроведуваат вообичаените гранични проверки пред симнувањето на крајбрежјето.

Член 44

Морнарите што имаат намера да престојуваат надвор од општините кои се наоѓаат на крајбрежјето во близина на пристаништето, треба да ги исполнуваат општите услови за влез на територијата на Република Македонија согласно закон.

По исклучок од став 1 на овој член, на морнарите може да им биде дозволен влез иако не поседуваат важечка виза за влез во Република Македонија, во следните случаи:

- за качување на пловниот објект кој веќе е усидрен или треба да пристигне во друго пристаниште,
- за транзит во друга земја или враќање во земјата на потекло и
- во итни случаи или при постоење на неопходни околности, како што се болест, отпуштање, или истекување на договор за вработување.

Во случаите од ставот 2 на овој член, на морнарите кои имаат важечка патна исправа, може да им биде издадена виза на граничниот премин.

Носители на дипломатски, официјални или службени пасоши и членови на меѓународни организации**Член 45**

Носителите на дипломатски, официјални или службени пасоши издадени од надлежни државни органи, како и носители на исправи и документи издадени од меѓународни организации, кои патуваат по службена должност, може да добијат приоритет во однос на другите патници при граничните проверки.

Лицата од став 1 на овој член, треба да поседуваат виза доколку таа претставува услов за влез во Република Македонија, но од нив нема да се бара доказ дека поседуваат доволно парични средствата за престој на територијата на Република Македонија.

Член 46

Од лицето кое се претставува и се повикува на приелигии, имунитети или исклучоци, полицискиот службеник може да побара доказ за таквиот статус со презентирање на соодветни документи (потврди издадени од акредитираната земја, дипломатски пасош или друг документ).

Ако постојат сомневања за статусот на лицето од став 1 на овој член, полицискиот службеник во случај на итност, може да се обрати до Министерството за надворешни работи.

Член 47

На граничниот премин може да се дозволи влез на акредитираните членови на дипломатските мисии и конзуларните претставништва и членовите на нивните семејства, како и на имателите на дипломатски, официјални или службени пасоши на територијата на Република Македонија, без претходни консултации со надлежни државни органи.

По исклучок од став 1 на овој член, надлежните државни органи се консултираат кога во соодветните евиденции и електронски бази на податоци е доставено предупредување за лицата од ставот 1 на овој член.

Кога постои ризик и оправдано сомневање за недолжно однесување или криминална активност на лицата од ставот 1 на овој член, за тоа веднаш треба да се информира Министерството за надворешни работи.

Член 48

Членовите на меѓународни организации кои патуваат по службена должност може да добијат првенство при преминувањето на државната граница и постапувањето за време на граничните проверки, доколку поседуваат документи издадени од страна на меѓународните организации, и тоа:

- пропусница на Обединетите нации која се издава на персоналот на Обединетите нации и помошните агенции според Конвенцијата за привилегии и имунитети на специјализираните агенции донесена од страна на Генералното собрание на Обединетите Нации на 21 ноември 1947 година во Њујорк,
- пропусница на Европската заедница,
- легитимација издаден од страна на Генералниот секретаријат на Советот на Европа,
- пропусница на Европската заедница за атомска енергија (Евроатом),
- документи издадени согласно Договорот меѓу страните во Северно-атлантскиот договор (СОФА) за статусот на нивните сили (воена книшка за идентификација односно армиски идентификациски документ, придружен со патен налог, полномошно или поединечен или колективен налог за движење), како и документи издадени во рамките на Партнерството за мир.

Прекугранични работници**Член 49**

Граничните проверки на прекуграничните работници се вршат според општите правила за проверки на лица на граничните премини предвидени со закон.

Прекуграничните работници кои им се добро познати на полициските службеници заради честото преминување на државната граница на истиот граничен премин и за кои не постои предупредување во соодветните евиденции и електронски бази на податоци или востоп листите, подлежат само на повремени гранични проверки за да се утврди дека поседуваат важечка патна исправа, односно соодветен документ за преминување на границата и дека ги исполнуваат потребните услови за влез односно излез од територијата на Република Македонија.

Деталните гранични проверки, како и преглед и претрес врз прекуграничните работници, се спроведуваат повремено без претходна најава и во различни интервали.

Малолетни лица**Член 50**

Малолетните лица што ја преминуваат границата подлежат на исти гранични проверки при влез односно излез, како и полнолетните лица.

При вршењето на граничните проверки се посветува особено внимание на малолетните лица, без оглед на тоа дали тие патуваат со придружба или сами.

Кога малолетното лице е со придружба, полицискиот службеник треба да провери дали придружниците се родители на малолетното лице, особено во случај кога малолетното лице е придружувано од едно полнолетно лице и ако постои сериозна основа за сомневање дека малолетното лице е незаконски одземено од лицето кое е негов родител или законски старател.

Ако малолетното лице не патува со родител, односно старател, лицето кое што го придружува треба да поседува полномоштво издадено од страна на родителите или законскиот старател.

Член 51

Кога малолетното лице е странски државјанин и патува без придружба, се проверува дали малолетното лице поседува одобрение за самостојно патување дадено од родителот односно старателот заверено од надлежен странски орган или дипломатско конзуларно претставништво на Република Македонија во странство.

Иматели на дозволи за локален граничен сообраќај

Член 52

Имателите на дозвола за локален граничен сообраќај издадена врз основа на меѓународен или билатерален договор меѓу Република Македонија и друга соседна држава, подлежат на посебен третман при граничните проверки утврден согласно договорот.

VIII. ГРАНИЧЕН НАДЗОР

Член 53

Секоја полициска станица за граничен надзор изготвува анализа на ризик на локално ниво според критериумите утврдени од страна на Секторот за гранични работи и миграции при Министерството за внатрешни работи.

Според утврдениот степен на ризик:

- се определува потребниот вкупен број на полициски службеници за соодветната полициска станица,
- се планира и организира спроведувањето на граничниот надзор на месечна, неделна и дневна основа и
- се утврдува најкраткото време потребно за пристигнување на местото на настанот.

Член 54

Полициските службеници кои вршат граничен надзор се опремени на начин што овозможува највисок степен на нивна мобилност и комуникативност.

Средствата и опремата треба да бидат прилагодени на спецификите на теренот и временските услови при вршењето на граничниот надзор.

Единиците при вршењето на граничниот надзор треба меѓусебно да соработуваат, како и да соработуваат со надлежните органи од соседните земји.

Член 55

Полициските службеници кои вршат граничен надзор воспоставуваат интензивна и квалитетна соработка со жителите на пограничните области.

Член 56

Граничниот надзор се спроведува со:

- патролирање со подвижни полициски единици, кое може да се изведува без или со превозни средства, и тоа со: патнички возила, теренски возила, моторцикли, моторни санки, патролни чамци и хеликоптери,
- статичен граничен надзор на посебно познати, значајни и осетливи места,
- помош на софистицирани технички средства и опрема,
- комбиниран начин на обезбедување на граничен надзор со: подвижни патроли, статични сили и софистицирани средства и уреди.

Член 57

Одредбите на членовите 7, 8, 20, 26, 28, 33, 35, 36 став 2, 39, 40 став 1, 41, 42, 43, 44 став 1, 45, 46, 47 ставови 1 и 2, 48, 49, 50 и 51 од овој правилник ќе важат до пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 58

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на извршување на обезбедување на државната граница и на граничната контрола („Службен весник на Република Македонија” бр. 153/10).

Член 59

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр.12.1-35121/1
6 јуни 2012 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкулоска**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА**2019.**

Врз основа на член 190 став 5 од Законот за служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија” бр. 36/10, 23/11, 47/11, 148/11 и 55/12), министерот за одбрана, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА ОСТВАРУВАЊЕТО НА ЕДНО-
КРАТЕН ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК И НЕГОВА-
ТА ВИСИНА ВО СЛУЧАЈ НА ПОВРЕДА И ОШ-
ТЕТУВАЊЕ НА ОРГАНИЗМОТ НА АКТИВНИОТ
ВОЕН И ЦИВИЛЕН ПЕРСОНАЛ НА СЛУЖБА ВО
АРМИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот за остварување на еднократен паричен надоместок и неговата висина во случај на повреда и оштетување на организмот на активниот воен и цивилен персонал на служба во Армијата на Република Македонија (во натамошниот текст: Армијата).

Член 2

Еднократниот паричен надоместок се определува во зависност од степенот на повредата и оштетувањето на организмот на активниот воен и цивилен персонал на служба во Армијата и истиот изнесува:

- за активен воен и цивилен персонал со 100% повреда и оштетување на организмот, на кој за редовен живот му е потребна нега и помош од друго лице, десет просечни нето плати исплатени во Министерство за одбрана, за последниот месец пред настапувањето на повредата и оштетувањето на организмот (во натамошниот текст: просечни нето плати);
- за активен воен и цивилен персонал со 100% повреда и оштетување на организмот, осум ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 90% повреда и оштетување на организмот, седум ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 80% повреда и оштетување на организмот, шест ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 70% повреда и оштетување на организмот, пет ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 60% повреда и оштетување на организмот, четири ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 50% повреда и оштетување на организмот, три ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 40% повреда и оштетување на организмот, две ипол просечни нето плати;
- за активен воен и цивилен персонал со 30% повреда и оштетување на организмот, една ипол просечна нето плата и
- за активен воен и цивилен персонал со 20 % повреда и оштетување на организмот, една половина од просечната нето плата.

Член 3

За остварување на правото на еднократен паричен надоместок, активниот воен и цивилен персонал поднесува писмено барање до Министерство за одбрана, по

изминати 15 дена од денот на давањето на наодот, оценката и мислењето на воено-лекарската комисија за степенот на повредата и оштетувањето на организмот.

Кон барањето од став 1 на овој член, се приложува наодот, оценката и мислењето на воено-лекарската комисија, со што се докажува дека се исполнети условите за остварување на правото на еднократен паричен надоместок.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Упатството за начинот и постапката за остварување на еднократниот паричен надоместок и неговата висина во случај на повреда и оштетување на организмот на воените лица на служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија” бр.24/06).

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 01-3193/1
7 јуни 2012 година
Скопје

Министер за одбрана,
д-р **Фатмир Бесими**, с.р.

2020.

Врз основа на член 127 од Законот за служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/10, 23/11, 47/11, 148/11 и 55/12), министерот за одбрана, донесе

У П А Т С Т В О ЗА НАЧИНОТ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ НА ВОЕНИОТ И ЦИВИЛНИОТ ПЕРСОНАЛ НА СЛУЖБА ВО АРМИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Со ова упатство се пропишува начинот за утврдување на материјална одговорност на воениот и цивилниот персонал на служба во Армијата на Република Македонија (во натамошниот текст: Армијата), за предизвикана штета на средствата на Република Македонија во врска со вршењето на службата.

2. Воениот и цивилниот персонал на служба во Армијата, кој на било каков начин ќе дознае за постоење на штета на средствата на Република Македонија во врска со вршењето на службата во Армијата, го известува непосредно претпоставениот воен старешина или раководниот работник (во натамошниот текст: непосредно претпоставениот старешина).

Непосредно претпоставениот старешина спроведува претходна постапка за утврдување на штетата.

При спроведувањето на претходната постапка се зема изјава од лицето кое ја пријавило штетата, за што се составува записник, а по потреба се сослушуваат сведоци и се спроведуваат други дејствија кои не трпат одлагање, а се од битно значење за утврдување на материјалната одговорност за предизвиканата штета.

3. Од страна на непосредно претпоставениот старешина, врз основа на прибавените докази и утврдените факти, се поднесува пријава до воениот или цивилниот персонал кој е надлежен да одлучува за материјалната одговорност и обврската за надомест на штета (во натамошниот текст: надлежен воен старешина).

Пријавата од став 1 на оваа точка содржи податоци за:

- лицето или лицата за кои постои основано сомнение дека ја сториле штетата (чин, име, татково име и презиме, должност на која е поставено-Воена пошта, адреса и место на живеење, единствен матичен број на граѓанинот и број на лична карта);

- име и презиме на лицето кое непосредно било задолжено со уништениот, оштетениот или исчезнатиот предмет, а доколку никој не бил задолжен, се наведува

името и презимето на лицето кое вршело стражарско-чуварска служба во времето на настанувањето на штетата;

- време, место и начин (опис) на сторување на штетата;

- видот на предизвиканата штета (назив на уништениот, оштетениот или исчезнатиот предмет);

- висината на предизвиканата штета и начин на утврдување на истата;

- датум на дознавање на предизвиканата штета и

- други податоци, факти и списи кои се од значење за утврдување на материјалната одговорност за предизвиканата штета.

4. По приемот на пријавата за причинетата штета, односно по дознавањето за причинетата штета, се донесува решение за поведување на постапка за утврдување на материјалната одговорност и за формирање на комисија за утврдување на одговорноста (во натамошниот текст: Комисијата).

Решението од став 1 на оваа точка, донесено од надлежниот воен старешина содржи податоци за:

- лицето против кое се поведува постапката за утврдување на материјалната одговорност (чин, име, татково име и презиме, должност на која е поставено – ВП, адреса и место на живеење, единствен матичен број на граѓанинот и број на лична карта);

- време, место и начин (опис) на сторување на штетата;

- видот и висината на предизвиканата штета (назив и вид на уништениот, оштетениот или исчезнатиот предмет);

- претседателот и членовите на Комисијата;

- задачите на Комисијата и

- рокот за спроведување на постапката за утврдување на материјалната одговорност.

5. Ако во постапката за утврдување на материјалната одговорност не може да се утврди идентитетот на сторителот, од страна на надлежниот воен старешина се поведува постапка против непознат сторител.

Во случај од став 1 на оваа точка, се известува воената полиција, а штетата сторена надвор од воените објекти на Министерството за одбрана (во натамошниот текст: Министерството), се пријавува во Министерството за внатрешни работи.

6. Во постапката за утврдување на материјалната одговорност од страна на Комисијата се преземаат следните дејствија:

- на лицето против кого е поведена постапката за утврдување на материјалната одговорност му се овозможува, да се произнесе по наводите во пријавата,

- се спроведуваат дејствија кои не трпат одлагање а се од значење за утврдување на материјалната одговорност и

- се прибавуваат сите докази кои се од значење за утврдување на материјалната одговорност.

7. Доколку не може да се утврди висината на штетата, од страна на Комисијата може да се побара и стручно мислење првенствено од стручни лица во Армијата и Министерството, а по потреба може да се ангажираат и стручни лица и вешти лица од надвор.

8. Во постапката за утврдување на материјална одговорност, во случаите кога се работи за штета предизвикана во сообраќајна несреќа, од страна на Комисијата се обезбедува писмен извештај од Воената полиција или од Министерството за внатрешни работи и се обезбедуваат податоци за лицето кое ја предизвикало сообраќајната несреќа.

9. По спроведената постапка Комисијата изработува предлог-решение за утврдување на материјалната одговорност и обврска за надомест на штетата или предлог-решение за делумно или целосно ослободување од обврската за надомест на штета, по што предметот заедно со сите списи се доставува на одлучување до надлежниот воен старешина.

Доколку во текот на постапката Комисијата дојде до сознание дека, штетата ја предизвикале повеќе лица или дека, кај пријавеното лице не постои вина за предизвиканата штета, а постои вина кај друго лице, се известува писмено надлежниот воен старешина за утврдената состојба, со предлог да се запре постапката против пријавениот и да се поведе постапка против лицето, односно лицата за кои постои основано сомнение дека ја сториле штетата.

10. Кога постапката за утврдување на материјална одговорност се води против војник на доброволно служење на воениот рок, питомец на Воената академија и лице на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери и активниот резервен персонал, од страна на Комисијата се спроведува постапка пред војникот да биде отпуштен од Армијата, пред питомецот да ја заврши Воената академија, пред лицето да го заврши стручното оспособување и усовршување за офицери и подофицери, односно пред истекот на договорот за активен резервен персонал.

Доколку, непосредно претпоставениот старешина на лицата од став 1 на оваа точка при нивното раздолжување со опремата утврди дека постои кусок, односно дека е причинета штета на опрема, се обезбедува изјава од лицето кое се раздолжува за причините за кусокот, односно штетата, дали ја признава штетата и дали се согласува да ја надомести, за што се составува записник.

11. Ако лицето од точка 10 став 1 од ова упатство ја признае штетата и е согласно да ја надомести, од облагјаникот во единицата се изработува финансиски документ (каса прими и сл.) за висината на штетата заради наплата на истата.

Ако лицето ја признае штетата, но не е согласно да ја надомести, како и во случаи кога не ја признава штетата, од страна на непосредно претпоставениот старешина се поднесува пријава до надлежниот воен старешина заради поведување на постапка за утврдување на материјална одговорност, кон која се приложува и записник прибавен при раздолжувањето со опремата.

12. За утврдување на материјална одговорност и обврската за надомест на штета, односно за делумно или целосно ослободување од обврската за надомест на штета, од страна на надлежниот воен старешина се донесува решение.

13. Поднесувањето на пријавата од точка 3 од ова упатство и донесувањето на решението од точка 4 од ова упатство се врши во роковите определени во Колективниот договор за уредување, односно доуредување на правата, обврските и одговорностите од работен однос во Министерството за одбрана („Службен весник на Република Македонија“ бр.78/02)

14. Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за начинот и постапката за утврдување на материјална одговорност на воените лица на служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/03).

15. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-2436/3
7 јуни 2012 година
Скопје

Министер за одбрана,
д-р **Фатмир Бесими**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ

2021.

Врз основа на член 83 став (4) од Законот за градежно земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.17/11 и 53/11), министерот за транспорт и врски донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА СТЕПЕНОТ НА УРЕДУВАЊЕ НА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ СО ОБЈЕКТИ НА КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И НАЧИНОТ НА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА УРЕДУВАЊЕТО ВО ЗАВИСНОСТ ОД СТЕПЕНОТ НА УРЕДЕНОСТ

Член 1

Во Правилникот за степенот на уредување на градежно земјиште со објекти на комунална инфраструктура и начинот на утврдување на висината на трошоците за уредувањето во зависност од степенот на уреденост („Службен весник на Република Македонија“ бр. 93/11 и 65/12) во член 4 став (3) се додава нова реченица која гласи: „Висината на трошоците за уредување на градежно земјиште во зависност од степенот на уреденост на градежното земјиште се пресметува на 27% од вкупно пресметаната површина согласно став (1) и (2) од овој член и за други објекти од став (1) на овој член без оглед на нивната височина, кои се наоѓаат на истата градежна парцела на која е предвидена изградба на објект со височина над 32 ката.“

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-14691
15 јуни 2012 година
Скопје

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

2022.

Врз основа на член 22 став 2 алинеа 1 од Уредбата за начинот и поблиските критериуми за доделување на финансиска поддршка на домашни и странски авиопревозници и потребната документација која треба да се достави од корисниците на финансиската поддршка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/12), министерот за транспорт и врски донесе

Р Е Ш Е Н И Е ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЛИСТАТА СО БАРАТЕЛИ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА

1. Со ова решение се утврдува листата на баратели за склучување на договор за финансиска поддршка и тоа:

- WizzAir Hungary Ltd со адреса: BUD International Airport, Building 221.H-1185, Budapest.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-12431/10
11 јуни 2012 година
Скопје

Министер
за транспорт и врски,
Миле Јанакиески, с.р.

СОВЕТ ЗА РАДИОДИФУЗИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2023.

Советот за радиодифузија на РМ врз основа на член 37, став 1, точки 2 и 5, член 63, став 1, алинеја 3 и член 31, став 3 од Законот за радиодифузната дејност („Сл.весник на РМ”, бр.100/05, 19/07, 103/08, 152/08, 6/10, 145/10, 97/11, 13/12), а во согласност со член 64 на истиот закон и Заклучокот на Советот, бр. 02-3129/2 од 13.6.2012 година, на 21-та седница одржана на 13.6.2012 година донесе

О Д Л У К А

ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА ДОЗВОЛАТА ЗА ВРШЕЊЕ НА РАДИОДИФУЗНА ДЕЈНОСТ НА ТРД „А2 ТЕЛЕВИЗИЈА“ ДООЕЛ СКОПЈЕ, БР. 07-3483/1 ОД 27.11.2008 ГОДИНА

1. СЕ ОДЗЕМА дозволата, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година, за вршење радиодифузна дејност на Трговското радиодифузно друштво „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, поради тоа што по издавањето на дозволата настанале околности што претставуваат законски пречки за имателот да врши радиодифузна дејност - неисполнување на условите од дозволата за вршење радиодифузна дејност односно непридржување до форматот за кој му е доделена дозволата – претежно забавен општ формат.

2. Тужбата не го одлага извршувањето на оваа Одлука.

3. Оваа Одлука да се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Образложение

Советот за радиодифузија на РМ на својата 17-та седница, одржана на 29.05.2012 година, откако претходно ја усвои Информацијата од мониторингот на програмскиот сервис на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, реализиран во периодот од 19 до 28 мај 2012 година, врз основа на член 64, во врска со член 63, став 1, алинеја 3 од Законот за радиодифузната дејност, а согласно Заклучокот на Советот, бр.02-2791/4 од 30.5.2012 година, иницираше постапка за одземање на дозволата за вршење радиодифузна дејност на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година, поради неисполнување на условите од дозволата односно непридржување до форматот за кој му е доделена истата – претежно забавен општ формат.

Во врска со тоа, Советот на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје на 30-ти мај 2012 година му упати Известување, бр.03-2931/1 од 30.5.2012 година, во кое му укажа на потребата веднаш, а најдоцна во рок од 15 (петнаесет) дена сметано од 30.5.2012 година, да го усогласи форматот на својот програмски сервис со форматот за кој му е доделена дозволата, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година – програмски сервис од претежно забавен општ формат. Советот на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, со истиот допис му укажа дека доколку во утврдениот рок не го усогласи форматот на својот програмски сервис со форматот за кој му е доделена дозволата, врз основа на член 63, став 1, алинеја 3 и член 64 од Законот за радиодифузната дејност, ќе донесе одлука со која ќе му ја одземе дозволата, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година.

Согласно иницираната постапка, Советот за радиодифузија на РМ на својата 21-ва седница, одржана на 13.6.2012 година, го разгледа Извештајот, бр.10-3187/1 од 13.6. 2012 од контролниот мониторинг на програмскиот сервис на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје (Анализа на форматот), реализиран во периодот од 4-ти до 10-ти јуни 2012 година. Врз основа на наведениот Извештајот се констатираше дека ТВ А2 отстапува од претежно забавниот општ формат за кој добила дозвола за вршење радиодифузна дејност, односно дека наместо најмногу 65% емитува 75,68% програми што исполнуваат забавна функција.

Следствено на тоа, се констатираше дека ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје не постапило по укажувањето на Советот, бр.03-2931/1 од 30.5.2012 година, односно не го усогласило форматот на својот програмски сервис со форматот за кој му е доделена дозволата за вршење радиодифузна дејност, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година – програмски сервис од претежно забавен општ формат.

Имено, согласно со член 42 став 2 од Законот за радиодифузната дејност, со дозволата се уредува природата на програмскиот сервис. ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, врз основа на доделената дозвола, бр.07-3483/1 од 27.11.2008, има право и обврска да емитува телевизиски програмски сервис од претежно забавен општ формат. Со оглед на утврдената фактичка состојба во Извештајот, бр.10-3187/1 од 13.6.2012 од контролниот мониторинг на програмскиот сервис на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје (Анализа на форматот), реализиран во периодот од 4-ти до 10-ти јуни 2012, се констатира дека наведениот субјект евидентно не ги исполнува условите од дозволата, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 во однос на програмскиот формат за кој му е доделена истата.

Врз основа на погоре наведеното, а имајќи ја во предвид одредбата содржана во член 63 став 1, алинеја 3 од Законот за радиодифузната дејност, согласно која Советот за радиодифузија ја одзема дозволата ако по издавањето на дозволата настанале околности што претставуваат законски пречки за имателот да врши радиодифузна дејност, Советот констатираше дека се исполнети законските претпоставки за одземање на дозволата за вршење радиодифузна дејност, бр.07-3483/1 од 27.11.2008 година на ТРД „А2 Телевизија“ ДООЕЛ Скопје, поради неисполнување на условите од дозволата односно непридржување до форматот за кој му е доделена дозволата – претежно забавен општ формат.

Врз основа на тоа, Советот на 21-та седница, одржана на 13.06.2012 година, согласно Заклучокот на Советот, бр.02-3129/2 од 13.06.2012 година, донесе одлука како во диспозитивот.

Согласно член 65, став 2 од Законот за радиодифузната дејност, тужбата против оваа одлука, не го одлага извршувањето на одлуката.

Бр. 07-192
13 јуни 2012 година
Скопје

Совет за радиодифузија на РМ
Претседател,
м-р **Зоран Трајчевски**, с.р.

Упатство за правно средство: Против одлуката за одземање на дозволата, Трговското радиодифузно друштво „А2 Телевизија“, ДООЕЛ Скопје, има право во рок од 15 дена од денот на добивањето на одлуката да поднесе тужба до надлежен суд.

КОЛЕКТИВНИ ДОГОВОРИ**2024.**

Врз основа на член 107, 205, став 3, 206 и 207 од ЗРО („Сл. весник на РМ“ бр. 158/10 – пречистен текст бр. 11/2012), член 17 и 19 од Општиот Колективен Договор за приватниот сектор од областа на стопанството, и член 155 од Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство и Законот за Минимална плата во Република Македонија („Сл. весник на РМ“ бр. 11/2012) синдикатот на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Република Македонија - Агро Синдикат и здружението за тутунско стопанство на Организацијата на работодавачи на Република Македонија, на 23.5.2012 година, склучија

**КОЛЕКТИВЕН ДОГОВОР
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КОЛЕКТИВНИОТ ДОГОВОР ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ОД
ТУТУНСКОТО СТОПАНСТВО**

Член 1

По членот 7 од колективниот договор за вработените од тутунско стопанство се додава нов наслов кој гласи:

Измена на договор за вработување**Член 2**

По членот 15 се додава нов член 15а кој гласи:

Член 15а

Работодавачот е должен да ги информира работниците на определено време за слободните работни места преку објава на огласна табла, за да можат и овие работници да ја имаат истата можност за добивање на вработување на неопределено време.

Член 3

По членот 53 се додава нов член 53а кој гласи:

Член 53а

Пренесувањето на трговско друштво или делови на трговско друштво, само по себе не дава основ за отпуштање на работници, освен отпуштањето од економски, технолошки или организациони причини, коишто налагаат кадровски промени, а отпуштањето ќе се врши согласно условите и критериумите утврдени во колективниот договор за вработените во тутунското стопанство.

Член 4

Во членот 57, став 1 во првата реченица, после зборот “плата”, зборот “ќе” се брише.

Во членот 57, став 1, точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите: “и се утврдува во износ од 10.300,00 денари, за 100% остварена норма од утврдената во гранката или полно работно време од просечното годишно 174 часа месечно.”

После ставот 1 од членот 57 ставот 2 се брише и се додава нов став 2 кој гласи: “Пресметувањето на најниската плата, утврдена во став 1 на овој член, ќе започне да се применува со исплатата на платата за месец септември, 2012 година, а за наредните години за утврдување на најниска плата ќе се преговара од месец септември во тековната година за наредната година.”

Во ставот 3 се бришат зборовите “си го” и на нивно место се додава зборот “ја”, после зборот “задржуваат” се бришат зборовите “правото на”, а после зборот “истата” се додава зборот “задолжително”.

Во ставот 4 од членот 57, после зборот “објавуваат” се додаваат зборовите “со спогодба”, наместо датата “31.01”, се додава 31.12, а по зборот “година” се брише точката и се додаваат зборовите “за наредната година, при што во истата задолжително се вградуваат-пресметуваат зголемените трошоци за живот за претходната година, објавени во државниот завод за статистика.”

Пречистениот текст на член 57 гласи:

При утврдување на најниската основна плата се поаѓа особено од: трошоците на живот, економските можности, општото ниво на платите на дејности, нивото на продуктивноста, економичноста, рентабилноста, социјалните давања и други економски и социјални фактори и се утврдува во износ од 10.300,00 денари, за полно работно време од просечното годишно 174 часа месечно.

Пресметувањето на најниската основна плата, утврдена во став 1 на овој член, ќе започне да се применува со исплатата на платата за месец септември, 2012 година, а за наредните години за утврдување на најниска плата ќе се преговара од месец септември во тековната година за наредната година.

Работодавачите од тутунската индустрија кои имаат повисока најниска плата од утврдената најниска плата во овој Колективен Договор, ја задржуваат таа најниска плата (не можат да ја намалат) и истата задолжително се вградува во Колективните Договори на ниво на работодавач.

Најниската основна плата за најнизок степен на сложеност со спогодба ја утврдуваат и објавуваат потписниците на колективниот договор најмалку еднаш годишно, но не подоцна од 31. 12. тековната година за наредната година, при што во истата задолжително се вградуваат-пресметуваат зголемените трошоци за живот за претходната година, објавени во државниот завод за статистика.

Член 5

По членот 59, пред став 1 се додава нов став кој гласи:

“Поединечните работи, односно занимања се класифицираат по групи на сложеност за тутунска индустрија, согласно Одлуката за утврдување на националната класификација на дејности (Сл. весник на РМ“ бр.37/11 од 24.3.2011).”

Степенот на сложеност I (еден) се однесува на износот на најниската основна нето плата дефинирана со овој колективен договор и со степенот I (еден) се покриени занимањата - општ работник.

Во член 59 работните места од прва група на сложеност – чистач на погон, канцеларија и кујна преминуваат во втора група на сложеност.

Член 6

Во член 81 се бришат од став еден прва и втора алинеја.

Член 7

По членот 81 се додава нов член 81а кој гласи:

Член 81а

Работодавачот може да му исплати на работникот 13та плата, доколку работодавачот има можност да ја исплати.

Член 8

Во член 88, став 2 се бришат зборовите “се исплаќа”, а по зборовите “3 месеци” се додаваат зборовите “се вградува во бруто платата на работникот, ако истата претходно не била вградена”.

Член 9

Во членот 116, после ставот 3 се додава нов став 3 кој гласи:

“Работникот има право на надоместок на неискористениот дел од годишниот одмор пред престанокот на работниот однос, ако претходно побарал користење на годишен одмор, а не му било овозможено користење на годишен одмор, а работниот однос му престанал не по негова вина и волја”.

Член 10

По членот 140 се додава нов член 140а кој гласи:

Член 140а

“Во случај на пренесување или превземање на работодавачот од друго трговско друштво или негов дел, синдикалната организација продолжува во целост да функционира.”

Член 11

По членот 152 се додава нов член 152а кој гласи:

Член 152а

Работничка која користи отсуство поради бременост, раѓање и родителство, ако сака може да се врати на работа и пред истекот на отсуството, но не и пред 45 дена од раѓањето на детето.

Работничката од ставот 1 на овој член, покрај правото на плата има право и на надомест на плата за отсуство поради бременост и родителство во висина од 50% од утврдениот износ на надоместокот за отсуство од ставот 1 на овој член според прописите за здравствена заштита.

На крајот на родителското отсуство работникот има право да се врати на истото работно место или доколку тоа не е возможно, на соодветно работно место според условите од договорот за вработување.

Член 12

По членот 158 се додава нов член 158а кој гласи:

Под поимот Колективно договарање се подразбира и секоја колективна спогодба или договор склучен помеѓу синдикатот и работодавачот кој се однесува на условите за работа, уредување на односите помеѓу работодавачот и работниците за права од работен однос и истиот претставува дел од колективен договор на ниво на гранка или работодавач.

Член 13

По членот 162 се додава нов член 162а кој гласи:

Колективните договори на ниво на работодавач да се усогласат со овој Колективен договор во рок од 3 месеци по неговото објавување во „Службен весник на РМ“.

Член 14

Овој Колективен Договор стапува во сила со денот на склучувањето, а ќе се применува од денот на неговото објавување во „Службен весник на РМ“.

Член 15

Потписниците на овој Колективен Договор за изменување и дополнување на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство се обврзуваат да ги вградат одредбите од овој Колективен Договор по неговото склучување во Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство и да изготват пречистен текст веднаш по потпишувањето на овој Колективен Договор.

Бр. 0101-10
23 мај 2012 година
Скопје

Бр. 0101-118/1
23 мај 2012 година
Скопје

Организација на работодавачите на Македонија	Синдикат на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Р. Македонија „Агро - Синдикат“
Здружение за Тутунско стопанство Претседател, Лидија Групчева, с.р.	Претседател, Живко Даневски, с.р.

2025.

Организацијата на работодавачи на Република Македонија, здружение за тутунско стопанство и Синдикатот на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Република Македонија - Агро Синдикат врз основа на член 162а од Колективниот Договор за изменување и дополнување на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство на Седницата одржана на 23.5.2012 година, го утврдија пречистениот текст на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство. Пречистениот текст на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство ги опфаќа: Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство („Сл. весник на РМ“ бр. 135/2009), Спогодбата за усогласување на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство бр. 0101-114/1; бр. 0101-4 од 12.10.2010 година („Сл. весник на РМ“ бр. 140/2010), Спогодбата за продолжување на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство бр. 0101-9; бр. 0101-120/1 од 7.11.2011 година („Сл. весник на РМ бр. 161/2011) и Колективниот Договор за изменување и дополнување на Колективниот Договор за вработените од тутунското стопанство од 23.5.2012 година

Бр. 0101-10/1
23 мај 2012 година
Скопје

Бр. 0101-118/2
23 мај 2012 година
Скопје

Организација на работодавачите на Македонија	Синдикат на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Р. Македонија „Агро - Синдикат“
Здружение за Тутунско стопанство Претседател, Лидија Групчева, с.р.	Претседател, Живко Даневски, с.р.

**КОЛЕКТИВЕН ДОГОВОР
ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ОД ТУТУНСКОТО СТОПАНСТВО
(ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Со овој Колективен договор се уредуваат и доуредуваат, во согласност со закон и со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Р. Македонија, правата, обврските и одговорностите помеѓу работниците и работодавачите.

Член 2

Колективниот договор ги обврзува сите работници и работодавачи, од оваа гранка, односно оддел, членови на Агросиндикатот и на Здружението на работодавачи од тутунското стопанство на Организацијата на работодавачи на Македонија.

Член 3

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат поголеми права на работниците од оние утврдени со закон, со Општиот колективен договор или со овој Колективен договор.

Со колективен договор на ниво на работодавач не можат да бидат утврдени помали права на работниците од правата утврдени со закон, со Општиот колективен договор и со овој Колективен договор.

Одредбите од колективниот договор на ниво на работодавач спротивни на став 2 од овој член се ништовни и не можат да произведуваат правно дејство.

Забрана на дискриминација**Член 4**

Во случај на дискриминација работникот има право да бара надомест на штета согласно Законот за облигациони односи.

1. Договор за вработување**Член 5**

Со потпишување на договорот за вработување, се заснова работен однос помеѓу работникот и работодавачот.

Договорот за вработување работникот го склучува лично, а во име на работодавачот договорот го склучува законскиот застапник запишан во регистарот на правниот субјект или претставник овластен од него.

Договорот за вработување покрај содржината од членот 28 од ЗРО мора да содржи и подетални идентификациски податоци за странките односно матичен број на работникот и матичен и регистарски број на работодавачот.

Член 6

Договорот за вработување и правата од работен однос влегуваат во сила на денот утврден за отпочнување со работа во договорот за вработување.

Случаите кога работникот од оправдани причини не може да отпочне со работа на денот определен со договорот за вработување се:

- болест;
- смртен случај на член на потесно семејство;

- елементарна непогода (пожар, поплава и сл.);
- други случаи предвидени со колективен договор на ниво на работодавач или договор за вработување.

2. Посебни услови за засновање работен однос**Член 7**

Посебните услови можат да се предвидат како услов за вработување само ако се неопходни за извршување на работите на одредено работно место.

Како посебни услови за вработување можат да се предвидат, особено: посебната стручна подготовка, посебни знаења и способности за извршување на соодветни работи, работно искуство и други специфични услови утврдени за работното место во актот за систематизација на работодавачот.

Во договорите за вработување, работодавачот не може да утврди посебни услови кои значат дискриминација на кандидатите по која било основа.

За извршување на работите на работните места за кои како посебен услов не се бара стручна подготовка, или друг вид стручна способност, не може како посебен услов да се утврдува работното искуство.

3. Измена на договор за вработување**Член 8**

Во случај на промена на работното место со работникот се склучува нов променет договор за вработување.

Работникот може да работи и на друго работно место, по негово барање или на барање на работодавачот ако прима иста или поголема плата ако за тоа се спогодат со работодавачот.

II. ПРАВА И ОБВРСКИ НА СТРАНИТЕ ПРИ СКЛУЧУВАЊЕНА ДОГОВОР ЗА ВРАБОТУВАЊЕ**1. Начин за засновање работен однос****Член 9**

Одлука за потребата од засновање работен однос донесува работодавачот, односно органот што ќе го определи тој.

Работодавачот ја обезбедува потребата од работници на начин утврден со Законот за работни односи.

Работодавачот е должен да ја определи стручната подготовка потребна за извршување на работните задачи за работното место со општ акт на работодавачот.

Член 10

Изборот од пријавените кандидати го врши работодавачот.

Член 11

Пред донесување на одлуката за избор на определено работно место, ако тоа е утврдено како посебен услов за засновање работен однос, се врши проверка на способностите за вршење на работите на работното место, освен за приправниците и работници без квалификации.

Проверката на способноста за вршење на работите на работното место го врши комисија именувана од надлежниот орган на работодавачот. Комисијата е со-

ставена од 3 членови, кои мора да имаат најмалку ист степен на стручна подготовка како и работникот чиј работни и стручни способности се проверуваат.

Лицето што ќе добие негативна оценка од комисијата, се смета дека не ги исполнува посебните услови и не може да заснова работен однос.

Член 12

Проверката на работната способност за вршење на работите на работното место пред донесување на одлуката за засновање работен однос може да се врши писмено и практично со:

- тестирање;
- разговор;
- практична работа.

Член 13

За начинот, времето и местото на проверката на работната способност, кандидатот се известува по писмен пат, по потреба и преку Центрите за вработување.

За проверување на способноста на кандидатите, комисијата составува записник во кој ги внесува следниве податоци:

- називот на работодавачот;
- презиме и име на кандидатот;
- на кој оглас се пријавени;
- кога е извршено проверувањето;
- кои практични работи се извршувани;
- оценка на кандидатот (задоволува, не задоволува);
- состав на комисијата.

Комисијата го доставува записникот до надлежниот орган на работодавачот.

Член 14

Работниот однос се заснова со склучување на договор за вработување меѓу работникот и работодавачот.

Договорот за вработување се склучува во писмена форма.

Со склучување на договорот за вработување работодавачот е должен да го пријави работникот во задолжителното социјално осигурување (пензиско и инвалидско, здравствено осигурување и осигурување во случај на невработеност) во согласност со посебните прописи.

Примерок од склучениот договор за вработување се доставува до работникот.

Член 15

Кандидатот што не е избран има право на приговор во рок од 8 дена од приемот на известувањето, до органот утврден со колективен договор на ниво на работодавач.

Член 16

Работодавачот е должен да ги информира работниците на определено време за слободните работни места преку објава на огласна табла, за да можат и овие работници да ја имаат истата можност за добивање на вработување на неопределено време.

III. ОБВРСКИ НА РАБОТНИКОТ

Член 17

Работникот е должен совесно да ја извршува својата работа на работното место за коешто склучил договор за вработување, во време и на место, коишто се

определени за извршување на работата, почитувајќи ја организацијата на работата и деловната активност на работодавачот.

Работникот ја изведува работата во обем и на начин според технолошките стандарди на видот на работата на работното место и според упатства и насоки на претпоставениот овластен работник од работодавачот.

Член 18

Работникот има право да одбие да работи ако му се заканува непосредна опасност по животот или здравјето, поради неспроведување на пропишаните мерки за заштита при работа.

Во случај работникот да одбие да работи согласно со претходниот став должен е писмено да го известува работодавачот и претставникот на работниците за заштита при работа за причините поради кои одбива да работи.

До колку работодавачот смета дека во работата не постои опасност по животот и здравјето на работникот и дека прекинет на работа е неоснован, должен е писмено да го известува работникот и да побара посредување на трудова инспекција.

Член 19

Работникот е должен да врши и друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, а е во рамките на неговата стручна подготовка, врз основа на писмен акт од страна на работодавачот се додека траат причините, но не подолго од 1 месец, освен во случаи:

- кога треба да се замени отсутен работник;
- кога е зголемен обемот на работата;
- ако на работното место на кое работи е намален обемот на работа;
- во услови на елементарни непогоди кои се случиле или непосредно се закануваат;
- на неопходно завршување на започнат процес, чие прекинување, со оглед на природата на технологијата на работата, би предизвикало материјални загуби;
- на спречување на расипување на сировини и материјали, односно отстранување на дефекти на опремата и на средствата за работа;
- на завршување на итни и неодложни дејства;
- кога тоа е неопходно за отстранување или спречување на последиците во случаите на природна или друга несреќа;
- во други случаи утврдени со колективен договор на ниво на работодавач.

Работникот во сите случаи кога врши друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, има право на еднаква плата каква што примал на своето работно место, односно, плата која е за него поповолна.

IV. ОБВРСКИ НА РАБОТОДАВАЧОТ

Член 20

Работодавачот има обврска да му ги обезбеди на работникот сите услови и претпоставки за навремено и безбедно извршување на работите и работните задачи во рамките на описот и содржината на работа на работното место за кое работникот засновал работен однос:

- редовно да му исплатува плата;
- надоместоци на плата;
- трошоци во врска со работата;
- соодветна заштита при работа и посебна заштита при работа;

согласно со закон, со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Р. Македонија, колективен договор на ниво на работодавач и договорот за вработување.

V. ПРИПРАВНИЧКИ СТАЖ И ПРОБНА РАБОТА

Член 21

При склучувањето на договорот за вработување, работникот и работодавачот може да договорат пробна работа.

Траењето на пробната работа за одредени работни задачи изнесува најмногу 6 месеци утврдени по групи на сложеност во колективниот договор на ниво на работодавач.

Начинот на спроведувањето и оценувањето на пробната работа го утврдува работодавачот.

Член 22

Приправничкиот стаж се утврдува во различно времетраење врз основа на степенот на образованието, доколку со друг закон не е поинаку решено;

- за работите од IV и V степен стручна наобразба - најмногу 3 месеци;
- за работите од VI степен стручна наобразба - најмногу 5 месеци;
- за работите над VI степен стручна наобразба - најмногу 6 месеци.

Приправничкиот стаж се изведува според Програма која ја подготвува работодавачот. Менторот што ја спроведува програмата мора да има најмалку еднаков степен на стручно образование како и приправникот и 3 години работно искуство.

Во договорот за вработување, на приправникот му се утврдува начинот на извршувањето на приправничкиот стаж.

Приправничкиот стаж може врз основа на предлог на менторот да се намали, но не помалку од половина-та од првобитно утврденото траење на приправничкиот стаж.

Приправничкиот испит содржи оценување на знаењето на структурата и на работното подрачје за кое се оспособува приправникот. Комисијата за приправничкиот испит е составена најмалку од 3 члена кои имаат најмалку еднаков степен на стручно образование како и приправникот и 3 години работно искуство. Менторот учествува во работата на Комисијата, но не е нејзин член.

Приправникот го полага приправничкиот испит најдоцна до истекот на приправничкиот стаж. Доколку не го положи приправничкиот испит има право повторно да полага во рок кој не смее да биде помал од 15, а не поголем од 45 дена. Доколку и по втор пат не го положи приправничкиот испит му престанува работниот однос на денот кога не го положил испитот.

VI. ОТКАЖУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ СО ОТКАЗ ОД СТРАНА НА РАБОТНИКОТ И РАБОТОДАВАЧОТ

Член 23

Работниот однос престанува со откажување на договорот за вработување на иницијатива на една од договорените страни, поради губење на работната способност на работникот утврдено од надлежен орган согласно со законот, поради возраст на работникот, поради истекот на договорениот рок до колку договорот за вработување е склучен на определено време, поради смрт на работникот или работодавачот (физичко лице), односно престанок на правниот субјективитет на работодавачот (правно лице) поради стечај или по друга основа, со писмена спогодба меѓу странките, со судска пресуда и во други случаи утврдени со закон.

Откажувањето на договорот за вработување задолжително се изразува во писмена форма.

Откажувањето на договорот за вработување на иницијатива на едната од договорените странки согласно со став 1 може да биде условено со отказан рок согласно со Законот за работни односи.

1. Откажување на договорот за вработување со отказ од страна на работодавачот

Член 24

Работодавачот не може да го откаже договорот за вработување со отказ, доколку за откажувањето нема оправдани причини сврзани со способноста или со однесувањето на работникот (лична причина или причина на вина на страна на работникот) или за потребите на функционирање на работодавачот (деловни причини).

Работодавачот не може да го откаже договорот за вработување со отказ, поради причини сврзани за однесувањето на работникот или за неговата работа пред да му се овозможи да се брани по изнесените наводи, освен во случаи кога од работодавачот оправдано не може да се очекува да му даде таква можност (тешка повреда на работните обврски со која се доведува во прашање функционирањето на работодавачот).

Член 25

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување со отказ на работникот, поради кршење на работната дисциплина или поради неисполнување на обврските од работата или причини на вина (лична причина од страна на работникот) доколку кршењето на работната дисциплина или неисполнувањето на обврските од работа е утврдено со посебна постапка (сослушување на прекршителот, на сведоци и изведување на докази).

Член 26

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување со отказ ако работодавачот не е задоволен од извршувањето на работните обврски на работникот.

Врз основа на извештајот од непосредниот раководител, ако работодавачот не е задоволен од извршувањето на работните обврски на работникот, истиот е

должен да му даде писмено упатство и насоки за правилно извршување на работните обврски и да го предупреди дека не е задоволен од начинот на нивното извршување.

По добивање извештај од непосредниот раководител дека работникот во утврдениот рок од 30 дена не го подобри своето работење, одлука од став 1 на овој член донесува органот на управување на работодавачот.

Член 27

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување со отказ ако е работникот неспособен да ги извршува работните задачи утврдени со закон, со овој Колективен договор, со колективен договор на ниво на работодавач и со договорот за вработување.

Утврдувањето дека е работникот неспособен да ги извршува работните задачи го врши комисија формирана од органот на управување на работодавачот.

Комисијата брои три члена, а членовите треба да имаат најмалку ист степен на стручна подготовка што се бара за работното место.

Комисијата треба да прибави потребни податоци за условите, околностите и за причините за неспособноста на работникот да ги извршува работните задачи на работното место.

Член 28

На работникот му се доставува писмено известување дека е отпочната постапка за утврдување на неговите знаења и способности за извршување на работите од работното место на кое е распореден.

За почетокот на постапката писмено се известува Синдикатот.

Работникот и Синдикатот имаат право на увид во документацијата врз основа на која е започната постапката.

Член 29

Постапката за утврдување на неспособност на работникот да ги извршува работните задачи ја спроведува комисија врз основа на документацијата за најмалку едномесечно следење на работата на работникот.

Во време на следење се смета само физичкото присуство на работникот на работа.

Член 30

На работникот, кај кого е утврдена неспособноста за извршување на работните задачи, може да му биде понуден нов договор за вработување кој одговара на неговите знаења и способности, доколку има друго работно место.

Ако работникот не го прифати новиот договор за вработување или ако нема друго работно место, може да му престане работниот однос.

Член 31

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред од страна на работникот ако се утврди постоењето на оправдана причина сврзана за неговото однесување или ако е причината заснована на потребите на функционирањето на работодавачот.

Работниот ред и дисциплина ги утврдува органот на управување на работодавачот.

Член 32

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување со отказ поради кршење на работната дисциплина или неисполнување на обврските од страна на работникот утврдени со закон, со колективен договор, со акт на работодавачот и со договорот за вработување и ако:

- не ги почитува работниот ред и дисциплина според правилата пропишани од страна на работодавачот;
- не ги извршува или несовесно и ненавремено ги извршува работните обврски;
- не се придржува кон прописите што важат за вршење на работите на работното место;
- не се придржува на распоредот и користењето на работното време;
- не побара отсуство или навремено писмено не го известува работодавачот за отсуството од работа;
- поради болест или оправдани причини отсуствува од работа, а за тоа во рок од 48 часа на писмено не го известува работодавачот;
- со средствата за работа не се постапува совесно или согласно со техничките упатства за работа;
- настане штета, грешка во работењето или загуба, а за тоа веднаш не го известува работодавачот;
- не ги почитува прописите за заштита при работа или употребува прописно или не ги одржува средствата и опремата за заштита при работа;
- предизвикува неред и насилнички се однесува за време на работата;
- незаконско или неовластено ги користи средствата на работодавачот.

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина.

Член 33

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски од страна на работникот утврдени со закон, со овој Колективен договор, со колективен договор на ниво на работодавач и со договорот за вработување и тоа ако:

- неоправдано изостане од работа 3 последователни работни дена или 5 работни дена со прекин во текот на една година;
- го злоупотреби боледувањето;
- не се придржува кон прописите за здравствена заштита, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отровни и за други опасни материји и ги повредува прописите за заштита на животната средина;
- внесува, употребува или е под дејство на алкохол и наркотични средства;
- стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание ќе предизвика штета на работодавачот;
- го злоупотреби или пречекори даденото овластување;
- одаде деловна, службена или државна тајна.

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина и на работните обврски за кои работодавачот го откажува договорот за вработување без отказан рок.

Член 34

По исклучок од членот 33 до донесување на одлука за откажување на договорот за вработување со отказ органот на управување на работодавачот или лице овластено од него со писмен налог може да го отстрани работникот од друштвото ако:

- работникот со своето присуство во друштвото го загрозува животот или здравјето на работниците или други лица или се оштетуваат средствата од поголема вредност;

- присуството на работникот кај работодавачот штетно ќе се одразува врз работењето кај работодавачот;

- присуството на работникот оневозможува утврдување на одговорноста за повреда на работните обврски и

- кога против работникот е покрената кривична постапка од надлежен орган за кривично дело сторено на работа или во врска со работата.

Член 35

Приговор против одлуката за откажување на договорот за вработување, односно против отстранувањето од кај работодавачот во смисла на членовите 32 и 33 не ја задржува од извршување одлуката за отказ, односно писмениот налог.

Член 36

Работникот писмено се известува дека се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред.

Известувањето од став 1 на овој член се доставува и до Агро Синдикатот - Синдикалната организација кај работодавачот.

Во текот на утврдувањето на условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред, задолжително се разгледува и мислењето на синдикатот ако е доставено.

Во известувањето од став 1 на овој член се наведува повредата, опис на дејствата, како и времето и местото кога е направена истата.

Член 37

Работодавачот може да донесе одлука за откажување на договорот за вработување на работник поради повреда на работна дисциплина во рок од три месеци од денот на сознанието за повредата.

Работодавачот може да донесе одлука за откажување на договорот за вработување на работник поради неисполнување на обврските од работното место во рок од 3 месеца од денот на сознанието за неисполнувањето.

Член 38

Ако работодавачот или лицето што го овластува тој одлучат да го сослушаат работникот, утврдуваат дали се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред.

Работодавачот, односно овластениот работник му дава можност на работникот да се изјасни по изнесените наводи и да приложи нови докази корисни за него, односно му овозможува да се брани за изнесените наводи на обвинението.

Ако работникот на кој му е уредно доставена покана, не се јави, одредбата од став 1 на овој член не се применува.

Ако е тоа неопходно, работодавачот или лицето што го овластил можат да овластат работник кој ќе спроведе увид заради утврдување на околностите и фактите во врска со постапката во која се утврдува дека се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред.

Член 39

Ако работодавачот, односно лицето што го овластил тој утврди дека не се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред или дека постојат околности што ја исклучуваат неговата одговорност или дека нема докази за кршење на работната дисциплина и работниот ред, го известува работникот дека ја заплел постапката.

Член 40

Работодавачот, односно лицето што го овластил тој утврдува дали се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред и ако утврди дека се исполнети условите за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред, во отсуство на работникот, донесува одлука за откажување на договорот за вработување со отказ.

Во одлуката за отказ работодавачот е обврзан да ги утврди легалните причини за престанок на работниот однос на работникот.

Во одлуката за отказ се наведува повредата, опис на дејствата, како и времето и местото кога е направена истата.

Член 41

Одлуката за откажување на договорот за вработување со отказ заради кршење на работната дисциплина и работниот ред на работникот му се врачува во писмена форма, со увод, диспозитив, образложение во кое се наведуваат причините за откажување на договорот за вработување на работникот и правна поука на приговор.

Одлуката ја потпишува работодавачот.

Одлуката му се доставува на работникот непосредно со потпис или преку доставница со повратница.

Ако работникот го одбие приемот, одлуката се истакнува на огласна табла кај работодавачот во присуство на два работника и со тоа се смета дека е извршена уредна достава, по истекот на 8 дена.

Работникот има право на приговор во рок од 8 дена од денот на приемот на одлуката.

Член 42

За време на отказниот рок работодавачот на работникот ќе му овозможи отсуство од работа поради барање ново вработување 4 часа во текот на работната недела, со тоа што времето на користење го одредува работникот.

За време на отказниот рок работникот има права и обврски од работен однос.

Член 43

Работодавачот ја потврдува наведената одлука ако е донесена во согласност со законот.

Органот на управување на работодавачот ја преиначува нападнатата одлука ако фактите не се правилно утврдени, ако погрешно е применет законот, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството на Р. Македонија, овој Колективен договор и колективен договор на ниво на работодавач.

Член 44

Во постапката пред органот за одлучување односно по приговорот, работникот може да го застапува синдикалниот претставник кај работодавачот или овластен застапник од Агро- Синдикатот.

Товарот на докажување дека постои оправдана причина за престанок на работниот однос на работникот со откажување на договорот за вработување го сноси работодавачот.

Член 45

По приговорот надлежниот орган за одлучување може одлуката за отказ да ја поништи, да ја потврди или да ја преиначи.

Доколку оцени надлежниот орган дека одлуката за откажувањето на договорот за вработување е неоправдана и ја поништи или преиначи одлуката, обврзан е да наложи враќање на работникот на работа и да утврди надомест на штета во висина на штетата што ја претрпел работникот.

Одлуката на надлежниот орган за одлучување во втор степен е конечна.

По врачувањето на конечната одлука или кога не е донесена одлука во законски предвидениот рок од работодавачот, работникот има право согласно со Законот за работни односи да покрене постапка пред надлежниот суд.

2. Откажување на договорот за вработување од страна на работникот**Член 46**

Работникот може да го откаже договорот за вработување во секое време од причини наведени во членот 100 став 1 од ЗРО и има право на испратнина и обезштетување во висина од 1 плата за секои 3 години работен стаж, но максимум до 6 плати.

Изјавата за откажување на договорот за вработување согласно со претходниот став се поднесува до законскиот застапник на работодавачот во писмена форма, со точно наведена причина согласно со членот 100 од ЗРО.

Во случај на откажување на договорот од страна на работникот од други причини работникот е должен да се придржува до отказните рокови утврдени со закон, со колективен договор на ниво на работодавач и со договорот за вработување.

3. Откажување на договорот за вработување од деловни причини**Член 47**

Како деловни причини се сметаат случаите кога работодавачот има намера да воведо поголеми промени во производството, програмата, реорганизацијата, структурата и технологијата, а кои ќе предизвикаат потреба од намалување на бројот на работниците.

Во случаите кога ќе настанат предвидените промени од став 1 на овој член, на работникот може да му престане работниот однос на начин и постапка предвидени со Законот за работни односи, со овој Колективен договор и со колективен договор на ниво на работодавач.

Член 48

Работодавачот за намерата, а најдоцна 30 дена пред донесувањето на одлуката за откажување на договорот за вработување од деловни причини ја известува синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот и се консултира и советува, а за намерата треба да даде свое мислење во рок од 30 дена.

За постапката за утврдувањето на потребата од престанок од работа на повеќе од 150 работници или повеќе од 5% од вкупниот број на работници кај работодавачот се изготвува и применува програмата донесена од надлежен орган на работодавачот по претходно добиено мислење од синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот која е должна да достави мислење во рок од 30 дена.

Доколку не се произнесе синдикатот во предвидениот рок, се смета дека ја прифатил програмата.

Програмата ги содржи следниве елементи:

1. Општи податоци за друштвото;
2. Промени што се воведуваат и причините за нивното воведување:
 - укинување на работно место,
 - намалување на број на извршители на работно место;
3. Број на вработени по работно место и/или работни места, квалификациона структура на работното место за чија работа престанала потребата или се намалува бројот на извршители по работно место;
4. Начин на решавање на правата на работниците за чија работа престанала потребата;
5. Финансиски и други средства што треба да се обезбедат за спроведување на програмата;
6. Рокови и носители на активностите за спроведување на програмата.

Член 49

Бројот и структурата на работниците на кои им се откажува договорот за вработување кај работодавачот, поради економски, технолошки, организациски, структурни или слични причини (деловни причини), се утврдува врз основа на следните основни критериуми:

- стручна подготовка и квалификација;
- вкупен работен стаж;
- работно искуство;
- возраст;
- видот и значењето на работното место;
- резултати од работата.

Член 50

Критериумите од членот 49 од овој Колективен договор се вреднуваат според следниве мерила:

1. Стручна подготовка и квалификација:

VII-1 степен	50 бода
VII степен	40 бода
VI степен	30 бода
V степен	25 бода
IV степен	20 бода
III степен	15 бода
II степен	10 бода
I степен	5 бода.

2. Работен стаж

- над 31 година	5 бода
- од 21 до 30 години	4 бода
- од 11 до 20 години	3 бода
- од 6 до 10 години	2 бода
- до 5 години	1 бод.

3. Работно искуство

- над 31 година	5 бода
- од 21 до 30 години	4 бода
- од 11 до 20 години	3 бода
- од 6 до 10 години	2 бода
- до 5 години	1 бод

4. Возраст

Врз основа на возраста, работниците добиваат по 1 бод за секоја година старост.

5. Видот и значењето на работното место

Врз основа на видот и значењето на работното место, работниците ги добиваат следните бодови:

- за IX и VIII група	5 бода
- за VII и VI група	4 бода
- за V и IV група	3 бода
- за III група	2 бода
- за II и I група	1 бод.

6. Резултати од работата

Резултатите од работата се одредуваат врз основа на квалитетно и навремено извршување на работите, рационално и економично користење на средствата за работа и работното време, самоиницијативно извршување на работните задачи и вршење на дополнителни работни задачи без посебно барање од работодавачот, вршење на дополнителни работни задачи кога се бара тоа од него, иновации, технички унапредувања и други видови творештво со кои се придонесува во заштедата и зголемувањето на добивката.

Резултатите од работа се оценуваат според следниве бодови:

Степен	Опис	Бодови
6	Иновации, технички унапредувања и други видови творештво со кои се придонесува во заштедата и зголемувањето на добивката	5
5	Работникот ги врши задачите во согласност со барањата на работното место, самоиницијативно исто така работи дополнителни задачи, без посебно барање од работодавачот.	4

4	Работникот ги врши задачите во согласност со барањата на работното место и врши дополнителни налози, кога се бара тоа од него.	3
3	Работникот работи задачи во согласност со барањата на работното место.	2
2	Работникот не ги работи самостојно налозите во согласност со барањата на работното место: потребно е да се врши надзор за да ги изврши налозите.	1
1	Работникот не ги врши налозите во согласност со барањето на работното место.	0

Оценката за критериумот резултати од работа ја дава непосредниот претпоставен на работникот.

Со колективен договор на ниво на работодавач може да се додадат и други критериуми. Критериумите утврдени на ниво на работодавач се вреднуваат според мерила утврдени со колективен договор на ниво на работодавач.

Член 51

Доколку според членот 50 од овој Колективен договор, работниците имаат ист вкупен број бодови, предност да го задржат работното место го имаат работниците според следниот редослед:

1. Доколку повеќе работници се распределени на работните места се предвидени два степен на стручна подготовка, предност да го задржат работното место имаат оние работници кои имаат повисок степен на стручна подготовка од определен вид знаење;

2. Доколку има поголем број работници на исти работни задачи кои имаат ист степен на образование, предност да го задржат работното место имаат оние работници што имаат подолго работно искуство на исти работни задачи кај работодавачот;

3. Доколку има поголем број работници на исти задачи, кои имаат ист степен на образование и исто работно искуство, предност да го задржат работното место имаат оние работници кои, според оценката на непосредниот раководител, имаат резултати во извршувањето на работните задачи.

4. Доколку има поголем број работници на исти работни задачи со ист степен на образование, исто работно искуство и исти резултати во извршувањето на работните задачи, предност да го задржи работното место има:

- работник кој е до 5 години пред одење во пензија;
- работничка за време на бременост или со дете до 2 години;
- самохран родител, односно усвоител на дете до 7 години;
- работник со хендикепирано дете;
- работник со професионално заболување;
- работник со намалена и изменета работна способност;
- еден од брачните другари кои се вработени кај работодавачот;
- работник кој претрпел повреда на работа и
- работник кој е со полоша економско-социјална положба.

По утврдувањето на бодирањето односно критериумите од претходниот став, надлежниот орган јавно ги истакнува на огласна табла бодовните листи.

Работниците кои сметаат дека се бодирани несоодветно имаат право на приговор против листата на бодирање.

За одлучување по приговорот и натамошната постапка за заштита на правата пред органите на работодавачот соодветно се применуваат одредбите од предходното поглавје.

Член 52

Во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини, основницата за пресметка на испратнината е просечната плата на работникот во последните шест месеци пред отказот, но истата да не биде помала од платата врз основа на која се исплаќаат придонесите за социјално и здравствено осигурување.

Во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини, работодавачот на работникот му исплатува испратнина согласно со членот 97 став 1 од ЗРО.

Работодавачот може да исплати испратнина и над предвидената во Законот за работни односи.

Член 53

Програмата за решавање на вишокот работници мора да биде финансиски поткрепена.

Член 54

Одлуката за откажување на договорот за вработување поради деловни причини се доставува поединечно до секој работник.

Член 55

Пренесувањето на трговско друштво или делови на трговско друштво, само по себе не дава основ за отпуштање на работници, освен отпуштањето од економски, технолошки или организациони причини, коишто налагаат кадровски промени, а отпуштањето ќе се врши согласно условите и критериумите утврдени во колективниот договор за вработените во тутунското стопанство.

Член 56

Во случај на повторно отпочнување со работа на правното лице по спроведена стечајна постапка се вработуваат невработените работници кои претходно работеле кај тој работодавач.

VII. ПЛАТА И НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА

1. Плата

Член 57

Работникот има право на плата.

Платата на работникот за работа со полно работно време не може да биде пониска од најниската плата утврдена со овој колективен договор.

Платата е составена од:

- основна плата;
- дел од плата за работна успешност и
- додатоци.

а) Основна плата

Член 58

Основната платата на работникот и степенот на сложеност со коефициентот за полно работно време, нормален учинок и нормални услови за работа се утврдува со договорот за вработување, и не може да биде пониска од најниската плата утврдена за одделни степени за сложеност согласно со овој колективен договор.

- Под нормален учинок се подразбираат однапред утврдени работни резултати врз основа на општо прифатени норми и нормативи особено обемот и квалитетот на работата, економичност и ефикасност во користењето на средствата.

- За нормални услови на работа се сметаат условите во кои претежно се извршува работата, без посебни физички и психички напрегања, влијанија на средината, опасност од повреди и други оптоварувања, потешки од нормалните. Овие услови се составен дел на конкретното работно место и се вклучени во најниската плата.

Член 59

При утврдување на најниската плата се поаѓа особено од: трошоците на живот, економските можности, општото ниво на платите на гранка, односно оддел, нивото на продуктивноста, економичноста, рентабилноста, социјалните давања и други економски и социјални фактори и се утврдува во износ од 10.300,00 денари, за 100% остварена норма од утврдената во гранката или полно работно време од просечното годишно 174 часа месечно.

Пресметувањето на најниската плата, утврдена со став 1 на овој член, ќе започне да се применува со исплатата на платата за месец септември, 2012 година, а за наредните години за утврдување на најниската плата ќе се преговара од месец септември во тековната година за наредната година.

Работодавачите од тутунската индустрија кои имаат повисока најниска плата од утврдената најниска плата во овој Колективен договор ја задржуваат таа најниска плата (не можат да ја намалат) и истата задолжително се вградува во Колективните договори на ниво на работодавач.

Најниската плата ја утврдуваат и објавуваат со спогодба потписниците на колективниот договор најмалку еднаш годишно, но не подоцна од 31.12. тековната година за наредната година, при што во истата задолжително се вградуваат-пресметуваат зголемените трошоци за живот за претходната година, објавени во државниот завод за статистика.

Член 60

Основната плата се определува на тој начин што најниската плата од став 2 на претходниот член 59 на овој колективен договор се зголемува за степенот на сложеност на работното место.

Член 61

Поединечните работи, односно занимања се класифицираат по групи на сложеност за тутунска индустрија, согласно Одлуката за утврдување на националната класификација на дејности („Сл. весник на РМ“ бр. 37/11 од 24.3.2011).

Работите, односно работните места се групираат во групи на сложеност, како што следува:

Група**Степен на сложеност****I група:**

Во оваа група спаѓаат едноставни рутински работи кои не бараат посебно образование, односно квалификација, како што се на пример:

- општ работник.

Коефициентот на сложеност на работите е од 1,00 до 1,19.

II група:

Во оваа група спаѓаат помалку сложени работи и работни задачи, односно работа со помош на едноставни средства за работа за кои се доволни писмени упатства, односно интерна полуквалификација за извршување на наведените работи како што се на пример:

- чистач во погон, канцеларија и кујна, копирант, портир и други.

Коефициентот на сложеност на работата е од 1,20 до 1,29.

III група:

Во оваа група спаѓаат средно сложени работи и задачи на кои работата се повторува, со повремена појава на нови работни задачи. Извршувањето на овие работни задачи бара образование на ниво на квалификуван работник, како што се на пример:

- келнер, дактилограф, столар, сидар и други.

Коефициентот на сложеност на работата е 1,30 до 1,49.

IV група:

Во оваа група спаѓаат посложени и поразновидни работи и работни задачи за чие извршување се неопходни консултации. Извршувањето на овие работи и работни задачи претпоставува образование на средна стручна подготовка како што се на пример:

- оперативно-технолошки работи, работни задачи на технолошкиот процес на работа и други.

Коефициентот на сложеност на работите е од 1,50 до 1,69.

V група:

Во оваа група спаѓаат посложени работи и работни задачи кои бараат повисок степен на самостојност во извршувањето на работите и работните задачи, како што се на пример:

- мајстор во производство, обработка и преработка на тутун и други.

Коефициентот на сложеност на работите е од 1,70 до 1,89.

VI група:

Оваа група подразбира и работни задачи во непосредното производство, работи на организирање, водење на подготовка на процесот на трудот, посебни задачи во областа на услугите, административни и деловни функции, за што е потребно виша стручна подготовка, како што се на пример:

- оперативен технолог за производство на суров тутун, оперативен технолог во обработка и преработка на суров тутун, организатор за заштитата на суров тутун и неа и други.

Коефициентот на сложеност на работите е од 1,90 до 2,29.

VII група:

Во оваа група спаѓаат мошне сложени работи и работни задачи што бараат иницијативност и креативност на работникот во стручно работење на подготовки, анализи и организација на работниот процес, за што е потребно заокружено теоретско и практично знаење, за чие извршување е неопходно образование на ниво на висока стручна подготовка, како што се на пример:

- технолог во производство и обработка на суров тутун, технолог за обработка, неа и заштита на суров тутун и други.

Коефициентот на сложеност на работите е 2,30 до 2,69.

VIII група:

Во оваа група спаѓаат мошне сложени работи и работни задачи за што е неопходно специјалистичко знаење заради извршување на високи стручни и сложени работи, вклучувајќи и работи во научно-истражувачки проекти. За работници од оваа група потребно е образование на ниво на висока стручна подготовка и завршена специјалистичка програма на образование или магистратура, како што се на пример:

- специјалисти за производство, технологија, одржување, економски истражувања, маркетинг, координатори и друго.

Коефициентот на сложеност на работите е најмалку 2,70.

IX група:

Оваа група подразбира најсложени работи и работни задачи со најголемо знаење за водење на процесот на производство, за чие извршување се неопходни одредени високи специјализации, докторат на науки, како што се на пример:

- креативни работи во производство, развојот на нови технологии, аналитички истражувања, научно-истражувачки работи, координација и друго.

Коефициентот на сложеност на работите е најмалку 3,00.

Со колективен договор на ниво на работодавач се доувердуваат работните места од групите од I до IX.

Член 62

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други групи на повисоки степени на сложеност за одредени работни места.

Член 63

Основната плата се пресметува и исплатува како месечна плата најдоцна 15 дена по изминување на исплатниот период.

Со колективен договор на ниво на работодавач, работодавачот и синдикатот можат да утврдат и неделна плата која се пресметува и исплатува со истекот на работната недела.

Член 64

Работодавачот кај кого настанале потешкотии во работењето врз основа на изготвена програма со која се обезбедува надминување на настанатите проблеми, а со согласност од Синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот може да утврди отстапување од најниската плата утврдена со членот 59 од

овој Колективен договор, со тоа што намалувањето на најниската плата не може да изнесува повеќе од 20% и не може да трае подолго од 6 месеци.

Работодавачот е должен на работниците да им изврши исплата на разликата меѓу најниската плата за одделни степени на сложеност и помалку исплатената плата во рок од 1 година од настанувањето на причините во смисла на став 1 на овој член.

б) Дел за работна успешност

Член 65

Критериуми и мерила за утврдување на работната успешност се: обем, квалитет, креативност и иницијативност, остварена продуктивност, економичност, заштеди во процесот на работење, ефикасност и користење на средствата за работа и работното време и други критериуми утврдени во колективниот договор на ниво на работодавач и друг акт на работодавачот.

Работната успешност се мери, односно проценува за поединци или групи на работници според однапред утврдени критериуми и мерила.

Резултатите од работењето на работникот согласно со претходниот став ги утврдува, односно оценува работникот кој го води и организира процесот на работа.

Доколку работникот не ги достигнува работните резултати од причини што не зависат од работникот, има право на 100% од основната плата за одделната група на која е распореден работникот.

Член 66

Во случај кога повеќе од 30% од работниците не ги исполнуваат утврдените норми и нормативи, синдикатот може да покрене иницијатива за нивно преиспитување.

Член 67

Дел од платата врз основа на работна успешност се пресметува и исплатува заедно со основната плата или во друг термин кој е поповолен за работодавачот.

г) Дел за деловна успешност

Член 68

На работникот може да му се исплати и дел врз основа на деловна успешност на работодавачот.

д) Додатоци на плата

Член 69

Основната плата за одделни степени на сложеност на работникот се зголемува кога работникот работи во услови потешки од нормалните за определено работно место, а особено:

- работни задачи во чие извршување работникот постојано е изложен на неповолните влијанија на околината (чад, саѓе, топол пепел, прашина, влага, високи, односно ниски температури, врева, блескава вештачка светлина, работа во темни простории или во простории со несоодветно обоено светло);

- при работни задачи во кои согласно со прописите работникот постојано употребува заштитни средства како што се: заштитни чевли, гас маски, маски против прав, уреди за доведување свеж воздух или други заштитни средства;

- работи при кои работникот е изложен на посебни опасности (пожар, вода, експлозија).

Со колективен договор на ниво на работодавач, се утврдуваат потешките услови за работа од нормалните за одделни работни места и износот на зголемувањето врз таа основа не зависи од висината на платата на работникот, туку се утврдува во единствен износ за сите работници што работат во тие потешки услови на работа.

Член 70

Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:

- за прекувремена работа	35%
- за работа ноќе.....	35%
- за работа во три смени.....	5%
- за работа во недела.....	50%

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа зголемена за 50%.

Додатоците не се исклучуваат меѓусебно.

Правото на зголемен надоместок врз основа на работа во три смени работникот го остварува само за ефективно проведено работно време во смени.

Со колективен договор на ниво на работодавачот основната плата на работникот врз основа на став 1 на овој член може да се зголеми.

Член 71

Основната плата на работникот се зголемува за најмалку 0,5% за секоја година работен стаж.

Член 72

Платата на членовите на органите на управување и работниците со посебни овластувања и одговорности утврдени со Статутот или друг акт на работодавачот, ја определува органот што ги избрал, во согласност со актот на работодавачот.

Член 73

Инвалид на трудот има право на работа со скратено работно време, односно вработување на друга соодветна работа, преквалификација или доквалификација, како и право на соодветен паричен надоместок во врска со користењето на тие права, во согласност со прописите за пензиско-инвалидско осигурување, со овој Колективен договор односно на ниво на работодавач.

Член 74

Најниската плата на работник кој е 5 години пред исполнување на условите за пензија, а е распореден на помалку вреднувано работно место, не може да биде помала од платата што ја примал пред распоредувањето, валоризирана за тековниот пораст на платите кај работодавачот.

2. Надоместоци на плата

Член 75

Работодавачот на работникот му исплатува надомест на плата за:

- боледување (за време на привремена неспособност од работа);
- годишен одмор;

- платен вонреден одмор;
- за време на прекин на работниот процес од причини од страна на работодавачот;
- празници и неработни денови утврдени со закон или друг пропис;
- слободни денови од работа;
- дообразование, стручно оспособување и преквалификација, односно доквалификација согласно со потребите на работодавачот;
- синдикално образование;
- за време на отказан рок и
- други случаи утврдени со колективен договор на ниво на работодавач.

Во случаите од претходниот став на работникот му припаѓа надоместок на плата во висина од неговата просечна плата од последните 12 месеци доколку со закон поинаку не е определено.

Доколку работникот не примал плата во тој период, му припаѓа надомест во висина на најниската плата на ниво на работодавач.

Член 76

Работникот има право на надомест на плата врз основа на придонесот од иновации, рационализации и други видови творештва, за потребите на работодавачот, кој се утврдува со договор склучен меѓу работникот и работодавачот.

Работодавачот и синдикатот можат да утврдат критериуми за утврдување на висината на надоместокот врз оваа основа со колективниот договор на ниво на работодавач.

Член 77

За време на приправничкиот стаж и пробна работа на работникот му припаѓа плата најмалку 80% од платата за одделен степен на сложеност предвидена за работното место за кое се оспособува.

Член 78

Работниците што се упатуваат на привремен вонреден одмор имаат право на надомест на плата во висина од најмалку 80% што ја оствариле во претходниот месец пред да бидат упатени на ПВО.

Надоместокот од став 1 на овој член се валоризира со просечниот пораст на платите кај работодавачот.

Работниците од став 1 на овој член додека се наоѓаат на ПВО немаат право на регрес за исхрана и трошоци за превоз.

Член 79

За време на временна неспособност за работа поради болест до 7 дена работникот има право на надоместок на плата во висина од 70%, до 15 дена почнувајќи од првиот ден на боледување од 80% и над 15 дена за сите денови од 90% од основицата утврдена со закон.

За време на временна неспособност за работа поради повреда на работа и професионално заболување работникот има право на надоместок на плата во висина на неговата плата исплатена во претходниот месец.

Член 80

Надоместокот на плата на работникот за време на прекин на работниот процес од деловни причини изнесува 70% од неговата плата за период до 3 месеци во тековната година.

Член 81

За време на штрајк кој е организиран заради повредени права на работниците уредени со закон, колективен договор и со договорот за вработување: неисплатена плата, неплатени придонеси и надоместоци, непотпишување на колективен договор и необезбедени услови за работа, работодавачот на работникот му исплатува надоместок на плата во висина од 100% од основната плата на работникот, за време од 5 работни дена за остварени права, а над 5 работни дена 60% од основната плата на работникот.

Член 82

- Работникот добива надоместок на плати и тоа:
- за деновите поминати на годишен одмор;
- за деновите на празниците согласно со законот, или определени како неработни денови од страна на надлежен државен орган;
- за деновите на платено отсуство согласно со овој колективен договор;
- за време на стручно оспособување и преквалификација односно доквалификација согласно со потребите на работодавачот;
- за време на извршување на синдикални активности, избраните членови во органите на синдикатот на повисоко ниво, претседателот на синдикалната организација и членовите на синдикалниот одбор.

Основицата за пресметката претставува остварената плата на работникот во тековниот месец.

3. Надоместување на трошоците поврзани со работата

Член 83

Работникот има право и на надомест на трошоците поврзани со работа утврдени со закон и колективен договор и тоа:

- дневници за службени патувања во земјата;
- дневници за службени патувања во странство;
- теренски додаток;
- надомест за одвоен живот;
- надомест на трошоците за користење на сопствен автомобил за потреби на работодавачот;
- надомест на трошоците при селидба за потребите на работодавачот.

Покрај надоместоците од став 1 на овој член согласно со колективен договор, на работникот му се исплатува надоместок и за:

- регрес при користење на годишниот одмор;
- новогодишен надоместок;
- јубилејни награди за работа кај ист работодавач;
- заминување во пензија;
- непрекинато боледување;
- потешки последици од елементарни непогоди;
- во случај на смрт на работник.

Основицата за пресметување на надоместоците на работниците претставува просечната месечна плата по работник во земјата исплатена во претходните 3 месеци.

Работодавачот на свој трошок на работниците им организира превоз до и од работното место, како и исхрана за време на работа.

Работодавачот, доколку не организирал исхрана за време на работа или нема организиран превоз до и од работното место, на работниците да им ја зголеми платата за износот на трошоците по основ на исхрана за време на работа и превоз до и од работа, пресметани согласно со закон и колективен договор.

Трошоците за исхрана изнесуваат во висина од 25% од просечната нето плата по работник исплатена во претходната година, а трошоците за превоз во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај.

Со колективен договор на ниво на работодавач надоместоците од претходниот став можат да бидат зголемени.

Член 84

Работодавачот може да му исплати на работникот 13та плата, доколку работодавачот има можност да ја исплати.

Член 85

За време на службено патување во Републиката на работникот му следува дневница во висина од 8% од просечната месечна плата исплатена по работник во Републиката во претходните 3 месеци и надоместок на трошоците за ноќевање во целосен износ според приложената сметка.

Член 86

За време на службено патување на работникот му следува дневница во полн износ за следните случаи:

- за секои 24 часа поминати на службен пат;
- за остатокот на времето подолго од 12 часа, кога службеното патување траело повеќе од еден ден;
- кога службеното патување трае подолго од 12 часа, а пократко од 24 часа.

Половина дневница му припаѓа на работникот, ако траело патувањето повеќе од 8, а помалку од 12 часа, како и за остатокот од времето поминато на пат подолго од 8, а пократко од 12 часа, кога службеното патување траело повеќе од 1 ден.

Член 87

Надоместокот на трошоците и дневниците за службено патување во странство се утврдуваат во висина на дневницата предвидена во Уредбата за дневниците за службено патување, што на републичките органи им се признаваат како материјални трошоци.

Член 88

Работникот има право на надомест на трошоците за превоз при службеното патување во земјата и во странство.

На службеното патување работникот може да користи:

- возило на работодавачот;
- автобус;
- воз (кола за спиење);
- авион;
- брод.

Во исклучителни случаи, за службено патување може да се користи и приватно возило, рентакар или такси.

Налогодавачот во налогот го определува средството кое ќе го користи работникот на службеното патување, водејќи сметка тоа да биде најрационално и економично.

Кога работникот за службено патување користи сопствено возило, се признава за секој изминат километар по 30% од цената на литар гориво за сопственото возило.

Член 89

Работникот има право на теренски додаток во земјата, за работа на терен надвор од седиштето на работодавачот, во зависност од обезбедените услови за престој на работникот на терен (сместување, исхрана и др.), во висина утврдена согласно со колективен договор на ниво на работодавач.

Член 90

За одвоен живот од семејството на работникот му следува надомест за одвоен живот во висина од најмалку 60% од остварената просечна месечна плата во Републиката исплатена во последните 3 месеци.

Работникот го користи правото на овој надоместок во целост, само во случај кога нема организирано сместување и исхрана.

Доколку на работникот му е обезбедено сместување или исхрана, надоместокот се намалува за 25%.

Под одвоен живот од семејството се смета времето поминато на работа надвор од местото на живеење во траење над 30 дена непрекинато.

Член 91

Работникот има право на топол оброк за време на работа.

Ако нема организирано исхрана, надоместок во висина од 25% од просечната месечна плата во Републиката исплатена во последните 3 месеци се вградува во бруто платата на работникот, ако истата претходно не била вградена.

Член 92

Дневниците за службено патување, регресот за исхрана и теренскиот додаток се исклучуваат меѓусебно.

Надоместокот за одвоен живот и теренскиот додаток меѓусебно се исклучуваат.

Член 93

На работниците на кои не им е обезбеден превоз до и од работа, им се исплатува надомест во висина на возниот билет од локалниот јавен превоз.

Надоместокот од претходниот став се исплатува ако од местото на живеење до работното место има над 2 км.

Член 94

Висината на регресот за годишен одмор изнесува една просечна месечна плата во Републиката исплатена во претходните 3 месеци.

Член 95

Висината на новогодишниот надоместок за време на новогодишните празници изнесува 65% од просечната месечна плата во Републиката исплатена во претходните три месеци.

На ниво на работодавач може да се утврди поголем износ.

Новогодишниот надоместок да се исплати заклучно со 31.12. во тековната година, но не подоцна од 31.03. наредната година.

Член 96

Работникот има право на отпремнина при заминување во пензија во висина на најмалку 3 просечни месечни плати исплатени во последните 3 месеци на ниво на Република Македонија.

Член 97

Во случај на смрт на работникот, на семејството му се исплаќа еднократна парична помош во висина од 3 просечни месечни плати исплатени во Републиката во последните 3 месеци.

Во случај на смрт на член од потесното семејство на работникот му се исплатува помош во висина на 2 просечни месечни плати исплатени во Републиката во последните 3 месеци.

Под потесно семејство на работникот во смисла на став 2 од овој член се подразбира брачниот другар, децата на работникот и лица што ги издржува врз основа на закон.

Член 98

За непрекинато боледување подолго од 6 месеци, на работникот му се исплатува еднократна помош во висина од 1 просечна месечна плата исплатена во Републиката во претходните 3 месеци.

Член 99

Во случај на потешки последици од елементарни непогоди на работникот му се исплатува надомест од најмалку 1 просечна месечна плата во Р.М.

Член 100

За непрекината работа во Друштвото, на работниците им се дава во пари или друг вид награда во висина утврдена со колективен договор на ниво на работодавач за:

- за 10 години,
- за 20 години и
- за 30 години.

VIII. РАБОТНО ВРЕМЕ

Член 101

Работното време не може да изнесува повеќе од 40 часа неделно.

Работната недела по правило трае 5 работни дена.

Со колективен договор на ниво на работодавач согласно со закон може да се утврди пократко неделно работно време од 40 часа.

Со одлука од претходниот став се утврдуваат условите и деловите од работниот процес на работодавачот за кои се скратува работното време.

Работното време од став 3 на овој член се смета за полно работно време.

Член 102

На работникот кој работи на особено тешки, напорни и работи штетни по здравје, кои штетно влијаат врз неговото здравје односно работната способност не може во целост да се отстрани или да се попречи со примена на заштитни мерки, работното време му се скра-

тува сразмерно со штетното влијание врз неговото здравје, односно работна способност во согласност со закон и колективен договор.

Со колективен договор на ниво на работодавач се утврдуваат условите за работа потешки од нормалните за одделни работни места кај работодавачот. Елементи за потешки услови за работа кои задолжително мора да се земат предвид се следниве:

- влијание на околината (клима, врева, вибрации, зрачење, влага, штетни гасови, биолошки влијанија и др);
- физички и психички оптоварувања (оптоварување на сетилата, тешки физички напори со можни последици за здравјето, работа со нечисти материи и др);
- опасност по здравјето и животот на работното место (опасност од алатите или предметите на трудот, од транспортните средства и средствата на јавниот сообраќај, опасности од паѓање, електрична струја, од затрупување, експлозија, жешки и вжарени предмети или материи, нагризувачки материјали и др.).

Член 103

Кога тоа го бара природата на дејноста односно работата и работните задачи и организацијата на работата, подобро користење на средствата за работа, порационалното користење на работното време и извршување на определени работи и задачи со утврдени рокови, одржување и ремонт, изготвување на пресметки и анализи, спазување на одредени рокови во интерес на работодавачот, овластениот работник му предлага на рабoтoвoднoниoт орган да донесе одлука за прераспределба на работното време.

Прераспределбата на работното време се врши така што во определени временски периоди во текот на годината биде подолго од осум часа дневно, а во останатиот период пократко од осум часа дневно, со тоа што вкупното работно време на работникот во просек да не биде подолго од 40 часа во работната недела во текот на годината, а да се обезбеди соодветен одмор на работникот помеѓу работните денови кој не може да биде пократок од 12 часа.

Како полно работно време од осум работни часа се смета и работно време, пократко од осум часа, а подолго од четири часа, и во тој случај на работникот му следува исхрана.

Прераспределбата на работното време во писмена одлука ја донесува овластениот работник.

Член 104

Дневното работно време, вклучувајќи и прекувремена работа не може да трае повеќе од 10 часа дневно, а најмногу 190 часа годишно.

За работните места кај кои постои поголема опасност од повреди или здравствени оштетувања, со колективен договор на ниво на работодавач, полното работно време може да трае помалку од 36 часа неделно.

Член 105

Почетокот и крајот на работното време, вклучувајќи ги паузите, и останатите услови за искористување на полното работно време во работната недела се утврдува со акт на работодавачот.

Промена на дневното работно време не може да се менува во текот на работниот ден.

Член 106

Евиденцијата за полното работно време ја организира и врши овластена надлежна служба или овластен поединец назначен од работодавачот со вообичаени средства и на начин утврдени со ЗРО.

Претставникот на синдикатот има право на увид во евиденцијата во врска со користењето на полното работно време вкупно и поединечно за секој работник.

IX. ПАУЗИ И ОДМОРИ

1. Паузи за време на работното време

Член 107

Времето за користење на 30 минутна пауза за време на работното време, утврдено со ЗРО, се регулира со интерен акт на работодавачот.

Одмор помеѓу два последователни дена

Член 108

Работникот има право на одмор меѓу два последователни работни дена во непрекинатото траење од најмалку 12 часа.

Неделен одмор

Член 109

Работникот има право на неделен одмор во траење од најмалку 24 часа непрекинато по правило во недела.

Заради објективни, технички и организациски причини на работникот може да му се обезбеди неделен одмор во некој друг ден во неделата.

2. Платен вонреден одмор

Член 110

Во услови и околности на целосно или делумно престанување на производниот процес од деловни причини или намалување на обемот на работата во одредени организациски делови односно делови на производниот процес, односно работа кај работодавачот, работниците од тие организациски делови односно производни процеси се упатуваат на платен вонреден одмор (во понатамошниот текст ПВО).

Синдикалниот претставник не може да биде упатен на платен вонреден одмор.

Член 111

Одлука за организирање на ПВО донесува органот на управување во друштвото.

Овластен работник од работодавачот го определува организацискиот дел и делот на производниот процес односно работата во која се исполнети условите и околностите за организирање на ПВО и времетраењето на организирањето на ПВО со изготвена програма претходно разгледана од Синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот и добиено мислење од неа.

Врз основа на одлуката на органот на управување за организирање на ПВО, овластен работник кај работодавачот изготвува план за спроведување на ПВО, и со решение поединечно ги определува работниците кои се упатуваат на ПВО и ја определува должината на тој одмор.

Приговорот поднесен против решението за упатување на работникот на ПВО не го задржува извршувањето на решението.

По престанување на условите и околностите, овластениот работник со одлука утврдува дека престанала потребата за организирање на ПВО во соодветниот организациски дел односно технолошко-техничкиот производен процес и дека се создадени услови за редовно производство односно работа по истиот.

Член 112

На работните места каде што процесот на производството и работата го дозволуваат тоа, се врши наизменично упатување и враќање на работниците на ПВО при што се обезбедува сигурноста на објектите и постројките и квалитетот на работата.

Член 113

Упатувањето на работниците на ПВО може да трае 3 месеци во текот на една календарска година.

Член 114

Синдикалните претставници имаат право да бараат информации за применување на одлуката за упатување на ПВО и нејзиното спроведување.

3. Определување на траењето на годишниот одмор

Член 115

Работникот има право на годишен одмор во текот на една календарска година во траење од најмалку 20 работни дена.

Должината на годишниот одмор над законски утврдените 20 работни дена се зголемува според степенот на сложеност на работното место, работниот стаж, условите за работа, возраста и инвалидноста.

Годишниот одмор на работникот согласно со критериумите од став 2 се зголемува:

1. за времето поминато во работен однос:

- до 10 години работен стаж	1 работен ден
- од 11 до 20 години работен стаж	2 работни дена
- од 21 до 30 години работен стаж	3 работни дена
- над 31 година работен стаж	4 работни дена

2. за сложеноста на работите на работното место:

- I, II, III степен на стручна подготовка	1 работен ден
- IV, V, VI, степен на стручна подготовка	2 работни дена
- VII, VIII, IX степен на стручна подготовка	3 работни дена

3. за неповолни услови за работа до 3 работни дена

4. здравствената состојба и други социјални услови во кои живее работникот до 3 работни дена

5. за бенифициран стаж утврден за одредена работа до 3 работни дена

Повозрасен работник маж со над 59 години и жена со над 57 години живот, работник-инвалид, работник со најмалку 60% телесно оштетување и работник кој негува и чува дете со телесен или душевен недостаток, има право на уште 3 работни дена годишен одмор.

Работник помлад од 18 години има право на годишен одмор зголемен за 7 работни дена.

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други критериуми.

Дожината на годишниот одмор се утврдува така што на 20 работни дена се додаваат деновите од став 3, на овој член.

Доколку го надминува работникот максимумот врз основа на критериумите во овој член има право на годишен одмор само до 26 работни дена.

Должината на годишниот одмор стекната по точките 3 и 5 од став 3 на овој член може да изнесува и повеќе од 26 работни дена.

Член 116

Со колективен договор на ниво на работодавач се определува траењето на годишниот одмор за работниците кои работат под потешки услови за работа и за други категории работници, но не подолго од 36 работни дена.

Под потешки услови за работа во смисла на претходниот став се смета онаа работа за која е утврден бенифициран стаж, работа со скратено работно време, особено тешка физичка работа, работа под зголемен атмосферски притисок, работа во вода или влага, работа изложена на јонизирачки зрачења, работа на висока температура и гасови, работа во прашина, работа со хемикалии, работа со нагривувачки материјали.

Член 117

Годишниот одмор се користи во непрекинато траење.

Годишниот одмор може да се користи и во два дела.

Ако работникот го користи годишниот одмор во делови, првиот дел го користи во траење од најмалку 12 работни дена без прекин во текот на календарската година, а вториот дел до крајот на месец јуни во наредната година.

Работникот кој сака вториот дел од годишниот одмор да го користи по сопствена желба, треба најмалку 8 дена пред одењето на одмор да поднесе писмено барање до раководителот на работната единица во која работи, заради обезбедување на непрекинато работење во работната единица, за кое нешто одлучува овластениот раководител.

Ако за време на годишниот одмор работникот користи боледување, должен е за тоа веднаш да го известат непосредниот раководител.

Времетраењето на боледувањето не се смета во годишниот одмор.

Член 118

Работникот има право 2 дена од годишниот одмор да користи по своја желба за свои лични потреби, за што е должен да го известат непосредниот раководител пред користењето на тоа право и да добие одобрение од истиот.

Саботите се сметаат како неработни денови при користењето на годишниот одмор.

Ако работникот повторно заснова работен однос во рок од 5 дена од престанокот на претходниот работен однос не се смета за прекин на работа заради стекнување на право на годишен одмор.

Член 119

Работникот го користи годишниот одмор согласно со планот за користење на годишни одмори донесен кај работодавачот.

При изготвување на планот за користење на годишни одмори се води сметка истите работници да не го користат годишниот одмор секоја година во исто време, како и за желбите на работниците, доколку тоа не е во спротивност со барањата на процесот на работа.

Решение за користење на годишен одмор донесува раководниот орган на работодавачот или лице овластено од него.

Работникот има право на надоместок на неискористениот дел од годишниот одмор пред престанокот на работниот однос, ако претходно побарал користење на годишен одмор, а не му било овозможено користење на годишен одмор, а работниот однос му престанал не по негова вина и волја.

4. Платен одмор

Член 120

Работникот има право на платен одмор заради лични и семејни околности до 7 работни дена во текот на една календарска година во следните случаи:

- за склучување брак.....3 дена
- за склучување брак на дете.....2 дена
- за раѓање или посвојување дете.....2 дена
- за смрт на сопругник или дете.....5 дена
- за смрт на родител, брат, сестра.....2 дена
- за смрт на родител на сопругник.....2 дена
- за смрт на дедо или баба.....1 ден
- за полагање на стручен или друг испит
- за потребите на работодавачот3 дена
- за селидба на семејството од едно
- на друго место.....2 дена
- за селидба на семејството во исто место.....1 ден
- за елементарни непогоди3 дена
- и во други случаи утврдени со колективен договор

на ниво на работодавач.

Во случаите од став 1, отсуството од работа се обезбедува и се користи во деновите на траењето на причината врз основа на која се остварува, без оглед на барањето на процесот на работа.

Член 121

Работникот може да отсуствува од работа и да му се исплатува плата и во следниве случаи:

- кога е упатен на стручно усовршување или образование;
- кога е упатен на научно-стручна работа;
- кога е упатен на синдикално школување и усовршување.

Член 122

Доброволните дарители на крв имаат право на два последователни работни денови за секое давање крв и тоа денот кога дава крв и наредниот ден.

Во случај на давање крв во неработен ден, дарителот има право на 2 последователни слободни работни дена.

Слободните денови се сметаат како денови помина-ти на работа.

Член 123

Работникот може да отсутствува од работа во текот на календарската година без надоместок на плата и придонеси од плата најдолго 3 месеци, во следните случаи:

- за неа на член на семејство;
- за изградба или поправка на кука, односно стан;
- за учество на културни и спортски приредби;
- за учество на конгреси, конференции и сл.;
- за подготовка и полагање на стручен испит;
- за лечење за своја сметка;
- во други случаи по барање на работникот.

За време на користење на неплатеното отсуство, на работникот му мируваат правата и обврските од рабо-тен однос.

Член 124

Решение за користење на отсуството од работа со надомест и без надомест на плата како и за мирување на правата и обврските предвидени со закон и со овој колективен договор, донесува надлежен орган на рабо-тодавачот.

Член 125

За користење на платено или неплатено отсуство од работа, работникот е должен да поднесе писмено бара-ње до надлежниот орган на работодавачот.

X. МИРНО РЕШАВАЊЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ И КОЛЕКТИВНИТЕ РАБОТНИ СПОРОВИ

Член 126

Индивидуален работен спор претставува спор во врска со остварувањето на правата на работникот утвр-дени со закон, со колективниот договор и со договорот за вработување.

Колективни работни спорови се спорови во врска со склучувањето, измената и дополнувањето и приме-ната на колективниот договор, остварување на правото на синдикално организирање и штрајк.

Член 127

Споровите што не можат да се решат со меѓусебно спогодување, можат да се решат по пат на помирување или по пат на арбитража.

Помирувањето е процес во кој независна трета страна определена од страните во спорот им помага на страните во спорот во изнаоѓање на решение за спорот.

Арбитража е решавање на спор од страна на трета страна која ја определиле страните во спорот и која од-лучува за спорот.

Член 128

Лицата помирувачи, односно арбитри страните во спорот ги бираат од Листата на помирувачи односно арбитри што ја утврдуваат самите.

Страните во спорот заеднички го определуваат тре-тиот член во постапката за помирување односно архи-тража.

Постапка за помирување (мировен совет)

Член 129

Индивидуалните и колективните работни спорови можат да се решаваат по пат на мирење и пред посе-бен мировен совет.

Постапката за помирување започнува со предлог од која било страна, најдоцна во рок од 5 дена од настану-вањето на спорот, во кој предлагачот на помирувањето ја изнесува содржината на спорниот однос.

По добивањето на предлогот другата страна е должна да одговори во рок од 3 дена.

Страните во спорот во мировниот совет предлагаат свој член, а заеднички го определуваат третиот член на мировниот совет од листата на помирувачи.

Помирувачот раководи со мировниот совет и им помага на страните во спорот во изнаоѓање решение за спорот.

Во случај, другата страна да не одговори на предло-гот, не именува член за мировниот совет, не се избере помирувач или не се постигне спогодба за решавање на спорот, постапката за помирување се запира.

Член 130

Постапката за помирување страните во спорот се должни да ја завршат во рок од 15 дена, од поднесува-њето на предлогот за постапка за помирување.

Спогодбата што ќе се постигне во постапката за по-мирување мора да биде во писмена форма и истата е задолжителна за страните во спорот.

Член 131

Со колективен договор на ниво на работодавач мо-же да се доуреди формирањето на посебен мировен со-вет и постапката на решавање на индивидуален или ко-лективен работен спор.

Постапка пред арбитража

Член 132

Во случај на колективен работен спор, која било од страните во спорот може да поднесе предлог за постап-ка пред арбитража, во рок од 8 дена од денот на наста-нувањето на спорот, односно од денот на запирањето на постапката за помирување.

Арбитража може да врши еден или повеќе арбитри.

Страните во спорот заеднички го избираат архите-рот или арбитрите од Листата на арбитри.

Арбитерот е должен да закаже расправа во рок од 5 дена од приемот на предлогот.

На расправата се повикуваат овластени претставни-ци на страните во спорот.

Одлуката на арбитерот е конечна и задолжителна за страните во спорот.

Постапката пред арбитража завршува во рок од 25 дена од денот на настанувањето на спорот.

XI. ИНФОРМИРАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ (комуникација помеѓу работодавачот и синдикатот)

Член 133

Работодавачот обезбедува задолжително редовно и навремено информирање на работниците за деловните и развојните решенија од влијание на економската и социјалната положба на работниците, а особено за:

- годишни и повеќегодишни планови за развој;
- организациски промени;
- одлуки со кои се уредуваат правата од работен однос на работниците;
- годишни деловни резултати;
- други значајни деловни и развојни решенија;
- други прашања од заеднички интерес.

Информирањето се врши писмено, а за одредени работи и усно и може да се врши, преку гласило, билтен, на состаноци и на друг начин утврден од страна на работодавачот или со колективен договор на ниво на работодавач.

Учество на работниците во работењето

Член 134

Органот на управување на работодавачот, во рамките на своите надлежности се грижи за остварување на правата на работниците во согласност со Законот, Статутот на работодавачот, овој Колективен договор и со други општи акти, со кои на работниците им се овозможува:

1. Да го следат извршувањето на одредбите на овој Колективен договор и на другите акти на работодавачот кои се однесуваат на социјалната и економската положба на работниците;
2. Да ги утврдуваат ставовите на работниците кои се доставуваат до надлежните органи на работодавачот и
3. Да расправаат и да одлучуваат за предлозите на Синдикатот.

XII. СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ И ОБРАЗОВАНИЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

Член 135

Работникот има право на стручно оспособување и образование во зависност од процесот на работа кога тоа е во интерес на работодавачот.

Работникот може стручно да се оспособува и образува доколку работодавачот го упати на стручно оспособување и образование.

Доколку стручното оспособување и образование е организирано во текот на работното време, работникот користи платено отсуство поради оспособување и образование.

Програмата, времетраењето, правата и обврските на договорените страни во однос на образованието, дошколувањето и оспособувањето на работниците во врска со потребите на работодавачот се уредуваат со акт на работодавачот.

Член 136

На работникот кој во интерес на работодавачот е упатен на стручно оспособување и образование, му се исплаќа редовно и соодветен износ на трошоците сврзани со тоа, како што се:

- превоз;
- котизација, школарина;
- трошоци за исхрана и
- трошоци за престој.

Член 137

По завршувањето на стручното оспособување, преквалификација односно доквалификација, за потребите на работодавачот, работодавачот може да му понуди нов договор за вработување на работникот.

Ученици и студенти

Член 138

Работодавачот во договор со надлежната образовна организација прифаќа ученици и студенти на практична работа.

На учениците и студентите што ќе вршат практична работа кај работодавачот им се обезбедува обука за заштита при работа, соодветни заштитни средства, исхрана и превоз до работа и од работа, доколку такви се организирани, и соодветен инструктор.

Одлука за прием на ученици и студенти на практична донесува овластено лице.

XIII. УСЛОВИ ЗА РАБОТА НА СИНДИКАТОТ

Член 139

Работодавачот е должен да создаде услови за работа на синдикатот во врска со заштитата на правата на работниците од работниот однос, утврдени со закон и со колективен договор.

Активноста на синдикатот во согласност со став 1 од овој член, не може да се ограничи или да се спречи со акт на органите на работодавачот.

Член 140

На барање на синдикатот, работодавачот доставува податоци и информации за оние прашања што имаат најнепосредно влијание врз материјалната и социјалната положба на членовите на синдикатот (работниците) и ги разгледува мислењата и предлозите на синдикатот во постапката на донесување одлуки и решенија што имаат битно влијание врз материјалната и социјалната положба, односно во остварувањето на правата на работниците.

На претседателот на синдикалната организација и на членовите на синдикалниот одбор им се овозможува непречено комуницирање со работодавачот, или со лице овластено од него и со сите работници во претпријатието, кога тоа е неопходно за остварување на функцијата на синдикатот.

На овластениот синдикален претставник кој не е вработен кај работодавачот, мора да му се овозможи непречена комуникација и синдикална активност од страна на работодавачот.

Член 141

На барање на синдикатот, му се обезбедуваат следниве услови:

1) Пристап кон податоци и информации за оние прашања што имаат најнепосредно влијание врз материјалната и социјалната положба на работниците како и информација за вкупната општествено-економска, материјална и социјална положба на вработените во друштвото;

2) Со свои мислења и предлози да учествува во постапката на донесувања на одлуки кои имаат битно влијание врз материјалната и социјалната положба на работниците, а органите на работодавачот да ги разгледаат истите во присуство на претставник на синдикатот;

3) Да дава мислења за одговорност на работникот за сторени повреди на работната должност и работните обврски како и застапување на работниците пред надлежниот орган на работодавачот и надвор од него.

Работодавачот е должен да обезбеди работни простории, да обезбедува стручни, административни и технички услови за работа на синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот, што се регулира со посебен договор за дејствување и работа на Синдикатот кај работодавачот.

Работодавачот ја пресметува синдикалната членарина од платата и согласно со одлуката на Агро-Синдикатот, ја пренесува на соодветните синдикални сметки или на синдикалната организација која врши понатамошна прераспределба на синдикалната членарина согласно со одлуката.

На претставникот на синдикатот да му се овозможи непречено комуницирање со претставниците на органите на управување, со работодавните органи и да му се дозволи пристап до одредени работни места кога е потребно тоа за остварување на функцијата на синдикатот и заштита на неговите членови.

Кога на органите на управување кај работодавачот се расправа за правата на работниците, на синдикалниот претставник му се овозможува учество во расправата.

На синдикалните претставници им се овозможува отсуство од работа со надомест на плата за учество на синдикални состаноци, семинари, конгреси, конференции и др.

Член 142

Претседателот и членовите на синдикалниот одбор на синдикалната организација имаат посебна заштита и не можат да бидат повикани на одговорност ниту доведени во понеповолна положба, вклучувајќи го престанокот на работниот однос, поради членство во синдикатот или учество во синдикални активности со кои се штитат правата и интересите на работниците, ако постапуваат во согласност со закон и со колективен договор.

Посебната заштита на претседателот и членовите на синдикалниот одбор на синдикатот трае за време на нивниот мандат и 2 години потоа.

Како синдикален претставник се сметаат и функционерите во синдикатот, кои се вработени кај работодавачот, а својата функција ја извршуваат волонтерски.

Член 143

Синдикалниот претставник не може:

- да биде упатен на платен вонреден одмор (ПВО);

- да биде распореден на друго работно место без негова согласност;

- да му престане работниот однос од деловни причини.

Член 144

Во случај на пренесување или превземање на работодавачот од друго трговско друштво или негов дел, синдикалната организација продолжува во целост да функционира.

Член 145

Со одлука на Агро Синдикатот се утврдува бројот на синдикалните претставници кои уживаат заштита, а тоа се: членовите на синдикалните одбори во синдикалните организации и бираните претставници во повисоките органи на синдикатот.

Член 146

Претседателот на синдикалната организација кај работодавачот функцијата ја врши професионално во синдикална организација со над 300 членови на синдикалната организација на Агро Синдикатот во договор со Агро Синдикатот.

За време на вршењето на функцијата нему му припаѓа плата во висина на платата што ја имал пред отпочнувањето на функцијата.

Работодавачот е должен на синдикалниот претставник да му овозможи платено отсуство од работа заради ефикасно вршење на функциите на Агро Синдикатот и синдикално образование и оспособување.

Претседателите на синдикалните организации, во друштва со помал број на вработени, односно помалку од 300 членови, заради обавување на синдикалните активности во организацијата како и за синдикално образование и оспособување, се ослободуваат од своите работни обврски до 40 часа во текот на месецот.

Отсуството надвор од организацијата го правдаат со покана.

Членовите на синдикалниот одбор, заради обавување на синдикалните активности, како и за синдикално образование и оспособување, се ослободуваат од своите работни обврски до 20 часа во текот на месецот.

Отсуството надвор од организацијата го правдаат со покана.

Времето определено од ставовите 4 и 5 од овој член синдикалниот претставник ќе го користи според потребите на синдикалните активности.

Членовите на синдикатот и членовите на синдикалните органи синдикално се образуваат односно едуцираат, за што трошоците ги партиципира работодавачот, по програма на Агро-Синдикатот.

За тоа време синдикалниот претставник има право на надомест на плата во висина на неговата плата и сите други надоместоци.

Член 147

Претседателот како и членови на синдикална организација кои се избрани во повисоките органи на синдикатот, односно именувани во органите на синдикатот, чие вршење бара привремено да престанат да работат кај работодавачот, имаат право по престанување на

функцијата што ја вршеле, во рок од 5 дена, да се вратат кај работодавачот на работи и работно место на кое претходно работеле или на соодветно работно место кое одговара на нивната стручна подготовка, за што се склучува посебен договор со работодавачот.

XIV. ОСТВАРУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА РАБОТНИЦИТЕ

Член 148

Доколку работникот смета дека работодавачот не му обезбедува кое било од правата од работен однос утврдени со закон, колективен договор и со договорот за вработување, работникот има право да бара нивно исполнување и да го извести работодавачот и синдикалната организација.

Работодавачот е должен во рок од 15 дена да одговори во писмена форма на барањето.

Член 149

Ако правото врз основа на работен однос на работникот е прекршено со писмена одлука или со друг писмен акт на работодавачот, работникот има право во рок од 8 дена да поднесе писмено барање за поништување, укинување или преиначување на одлуката, односно конкретниот писмен акт, односно да го отстрани кршењето на правото.

Ако работодавачот во натамошниот рок од 8 дена од врачувањето на писменото барање не одлучи по барањето, односно не го отстрани кршењето на правото, работникот може во рок од 15 дена да бара судска заштита пред надлежниот суд.

Член 150

Доколку работникот смета дека одлуката за отказ на договорот за вработување е неоснована и незаконита може да поднесе тужба во рок од 15 дена од врачувањето од страна на работодавачот, пред надлежен суд.

Член 151

По барање на работникот, Агро Синдикатот кај работодавачот може да го застапува работникот во постапка по приговор.

Член 152

Во случај на колективен спор меѓу работодавачот и сите работници или поголема група работници, во врска со остварување на веќе утврдени права од работниот однос со закон или со колективен договор, спорот ќе се решава во постапка за помирување и арбитража.

Во случај на колективен спор сите рокови за индивидуално остварување и заштита на правата од работен однос, согласно со закон и колективен договор, почнуваат да течат со денот кога странките прогласиле неуспешност на преговарањето односно арбитражата.

Член 153

Штрајкот е организиран прекин на работа заради остварување и зголемување на правата од работниот однос утврдени со закон, Општ колективен договор и со овој Колективен договор.

Штрајкот на работниците кај работодавачот го најавува претседателот на Синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот, согласно со Статутот на Агро-Синдикатот, до раководниот орган на работодавачот, а на дејноста која ја опфаќа колективниот договор штрајкот го најавува претседателот на Агро-Синдикатот до Здружението на работодавачи против кого е насочен.

Штрајкот поради неосвистување на веќе договорени права се најавува 3 дена пред започнувањето.

Штрајкот, во случај надлежниот орган да одбие преговори во врска со членот 57 од овој колективен договор, или за други прашања согласно со одредбите од овој колективен договор, или за други поголеми права од работен однос, се најавува 7 дена по одбивањето.

Штрајкот во случај на започнати преговори во кои не е постигната согласност за синдикалните барања се најавува 7 дена од Спогодбата на претставниците на работодавачот и синдикатот дека преговорите за остварување (зголемување) на правата се неуспешни.

Штрајкот на работниците кај работодавачот односно во дејноста која ја опфаќа овој колективен договор го организираат и водат органите на синдикалната организација на Агро Синдикатот кај работодавачот по претходна консултација со Агро Синдикатот, според Статутот на Агро-Синдикатот.

За време на штрајк и по завршувањето на штрајкот, работодавачот односно неговите органи немаат право да преземаат мерки на одговорност за повреда на работниот ред и дисциплина ниту да го откажат договорот за вработување поради учество во штрајк.

Заштита при работа

Член 154

Работникот има право на заштита при работа. Заштитата на работа опфаќа мерки насочени кон создавање на сигурни услови за работа.

За обезбедување на потребните услови за заштита на работниците на работа, работодавачот односно овластен орган, донесува општ акт со кој се уредува заштитата на работниците во согласност со закон.

Работодавачот, при стапувањето на работникот на работа со договор за вработување, е должен да го запознае со сите опасности во работата и со правата и обврските во врска со заштитата на работа и услови за работа.

Работникот има право да одбие да работи ако му се заканува непосредна опасност по живот или здравјето, поради тоа што не се спроведени пропишаните мерки за заштита при работа.

Член 155

Работодавачот, врз основа на научни сознанија (меѓународни стандарди) и современите достигнувања, должен е да ја обезбеди работата на начин со кој се обезбедува сигурноста на работењето и заштитата на здравјето на работниците да презема мерки и да утврдува нормативи со кои се обезбедува психофизичкото здравје и личната сигурност, особено:

- да ги утврдува мерките за заштита на работа на начин и со средства со кои максимално би ја обезбедил сигурноста на работниците, да ги смалува можностите за повреда и професионални заболувања;

- да го информираат синдикалниот повереник за потешките повреди на работа, колективните несреќи, професионалните болести и слично;

- на работниците да им се обезбеди оспособување на подрачјето на заштита на работа и здравствена сигурност на работниците.

**Посебна заштита на жената, младите,
и инвалидните работници**

Член 156

Работнички за време на бременост не смеат да ги извршуваат следниве работи:

- за кои се бара посебен услов, здравствена, телесна и психофизичка состојба;
- кои се утврдени како напорни;
- кои имаат штетно влијание врз здравјето на трудницата и врз бременоста.
- Напорни и за здравје штетни работи кои не смеат за време на бременост да се обавуваат се:
- работи што предизвикуваат постојани и силни вибрации на телото и врева што предизвикува подолг притисок на телото;
- работи со опасни и предмети и материјали штетни по здравје;
- работи во простории во кои доаѓа до опасни зрачења;
- работи кај кои е потребно да се дигаат и пренесуваат товари;
- работи што се извршуваат претежно во нефизиолошка или присилна положба.

Член 157

Работничка која користи отсуство поради бременост, раѓање и родителство, ако сака може да се врати на работа и пред истекот на отсуството, но не и пред 45 дена од раѓањето на детето.

Работничката од ставот 1 на овој член, покрај правото на плата има право и на надомест на плата за отсуство поради бременост и родителство во висина од 50% од утврдениот износ на надоместокот за отсуство од ставот 1 на овој член според прописите за здравствена заштита.

На крајот на родителското отсуство работникот има право да се врати на истото работно место или доколку тоа не е возможно, на соодветно работно место според условите од договорот за вработување.

Член 158

Работникот со намалена работна способност и работникот кој работи на работа за која постои опасност од настапување на инвалидност, има право на работа на соодветно работно место според стручната подготовка и работното искуство.

Член 159

Работните места на кои не смеат да работат работници помлади од 18 години се определуваат со колективниот договор на ниво на работодавач.

**XV. ИЗМЕНУВАЊЕ, ДОПОЛНУВАЊЕ, ТОЛКУВАЊЕ
И СЛЕДЕЊЕНА ПРИМЕНАТА НА КОЛЕКТИВНИОТ
ДОГОВОР**

**Изменување и дополнување
на колективниот договор**

Член 160

Секој учесник може да предложи изменување и дополнување на овој Колективен договор.

Предлогот за изменување и дополнување на овој Колективен договор во писмена форма се доставува до другиот учесник кој е должен да се изјасни во рок од 30 дена.

Во случај ако другиот учесник не го прифати или не се изјасни по предлогот во рок од став 2 на овој член, учесникот-предлагачот може да започне постапка за усогласување.

Член 161

Постапката за усогласување започнува на барање на еден од учесниците во Колективниот договор и треба да заврши во рок од 60 дена од поднесувањето на барањето.

Во рок од 10 дена од поднесувањето на барањето за усогласување се формира комисија за усогласување.

Секој од учесниците именува по три члена во комисијата за усогласување.

Членовите на комисијата договорно избираат претседател.

Секое усогласување што ќе го постигнат учесниците мора да биде во писмена форма.

Со усогласените ставови учесниците задолжително пристапуваат кон изменување и дополнување на Колективниот договор.

Следење на примената на колективниот договор

Член 162

За следење на примената на овој Колективен договор учесниците формираат комисија.

Секој од учесниците на овој Колективен договор именува по 3 члена во комисијата од став 1 на овој член, во рок од 15 дена од склучувањето на овој колективен договор.

Комисијата ќе работи по изготвен деловник за работа.

Толкување на колективниот договор

Член 163

Комисијата од член 162 на овој Колективен договор дава толкување на одредбите на овој Колективен договор.

Член 164

Под поимот Колективно договарање се подразбира и секоја колективна спогодба или договор склучен помеѓу синдикатот и работодавачот кој се однесува на условите за работа, уредување на односите помеѓу работодавачот и работниците за права од работен однос и истиот претставува дел од колективен договор на ниво на гранка или работодавач.

XVI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 165

За решавање на спорите меѓу потписниците на овој Колективен договор што не можат да се решат со меѓусебно договарање, се формира комисија за усогласување.

Секој од учесниците именува по два члена во комисијата за усогласување.

Член 166

Трошоците за подготвување и следење на примена на овој Колективен договор, потписниците ги снесат подеднакво.

Член 167

Овој Колективен договор се склучува за време од две години.

Важењето на овој Колективен договор се продолжува доколку страните склучат спогодба најдоцна 30 дена пред истекот на важењето на Колективниот договор.

Член 168

Овој Колективен договор и неговите изменувања и дополнувања, како и откажувањето или пристапувањето пред нивното објавување се доставуваат на регистрација до министерството надлежно за работите од областа на трудот, а се објавуваат во "Службен весник на РМ".

Колективните договори на ниво на работодавач се регистрираат кај Синдикатот на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Република Македонија „Агро-Синдикат“ и Здружението за тутунско стопанство при Организацијата на работодавачи на Македонија.

Член 169

Колективните договори на ниво на работодавач да се усогласат со овој Колективен договор во рок од 3 месеци по неговото објавување во Службен весник на Р. М, а примената на одредбите од овој Колективен договор за колективните договори на ниво на работодавач ќе важат од денот на потпишувањето на овој Колективен Договор.

Член 170

Овој колективен договор стапува во сила со денот на склучувањето, а ќе се применува од денот на неговото објавување во "Службен весник на РМ".

Организација на работодавачите на Македонија

Здружение за
Тутунско стопанство

Претседател,
Лидија Групчева, с.р.

Синдикат на работниците од агроиндустрискиот комплекс на Р. Македонија „Агро - Синдикат“

Претседател,
Живко Даневски, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2012 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2012075

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

	Стр.
29. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Швајцарскиот сојузен совет за преземање на лица кои престојуваат без дозвола.	1

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

29.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ШВАЈЦАРСКИОТ СОЈУЗЕН СОВЕТ ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА ЛИЦА КОИ ПРЕСТОЈУВААТ БЕЗ ДОЗВОЛА

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Швајцарскиот сојузен совет за преземање на лица кои престојуваат без дозвола, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 11 јуни 2012 година.

Бр. 07-2736/1
11 јуни 2012 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

**ЗАКОН
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И
ШВАЈЦАРСКИОТ СОЈУЗЕН СОВЕТ ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА ЛИЦА КОИ ПРЕСТОЈУВААТ БЕЗ
ДОЗВОЛА**

Член 1

Се ратификува Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Швајцарскиот сојузен совет за преземање на лица кои престојуваат без дозвола, склучен во Скопје на 15 март 2012 година.

Член 2

Договорот во оригинал на македонски, француски и англиски јазик гласи:

ДОГОВОР**МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И ШВАЈЦАРСКИОТ СОЈУЗЕН СОВЕТ****ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА ЛИЦА
КОИ ПРЕСТОЈУВААТ БЕЗ ДОЗВОЛА**

Владата на Република Македонија
и
Швајцарскиот сојузен совет

(во натамошниот текст наречени Договорни страни);

решени да ја зајакнат нивната соработка за поуспешна борба против илегална имиграција,

со желба да се утврдат, со овој Договор и врз основа на реципроцитет, брзи и ефикасни постапки за идентификација и безбедно и уредно враќање на лица кои не ги исполнуваат или повеќе не ги исполнуваат условите за влез, присуство или престој на териториите на Република Македонија или Швајцарската Конфедерација како и да се олесни транзитирањето на таквите лица во духот на соработка,

сметајќи дека, во соодветни случаи, Република Македонија и Швајцарската Конфедерација треба да настојуваат да враќаат државјани на трети држави и лица без државјанство, коишто нелегално влегле на нивните сопствени територии, во земјите на потекло или постојан престој,

истакнувајќи дека овој Договор не е во спротивност на правата, обврските и должностите на Република Македонија и Швајцарската Конфедерација коишто произлегуваат од меѓународното право, а особено Европската конвенција за заштита на човековите права и основни слободи од 4 ноември 1950 година и Конвенцијата за статусот на бегалци од 28 јули 1951 година,

имајќи предвид дека соработката меѓу Република Македонија и Швајцарската Конфедерација во областа на преземањето на лица и олеснувањето на взаемните патувања е од заеднички интерес,

се согласија за следното:

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Член 1

Дефиниции

За целта на овој Договор:

- (а) „Државјанин на Република Македонија“ означува секое лице коешто поседува државјанство на Република Македонија;
- (б) „Државјанин на Швајцарската Конфедерација“ означува секое лице коешто поседува државјанство на Швајцарската Конфедерација;
- (в) „Државјанин на трета држава“ означува секое лице коешто поседува државјанство на друга држава освен Република Македонија или Швајцарската Конфедерација;
- (г) „Лице без државјанство“ означува секое лице коешто не поседува државјанство;
- (д) „Дозвола за престој“ означува дозвола од којбило вид издадена од Република Македонија или Швајцарската Конфедерација со којашто одредено лице има право да престојува на нејзината територија. Притоа не се вклучени привремени дозволи за престојување на нејзината територија коишто се поврзани со обработка на барање за азил или барање за дозволување на престој;
- (ѓ) „Виза“ означува издадена дозвола или донесена одлука од страна на Република Македонија или Швајцарската Конфедерација којашто е потребна за влегување или транзитирање преку нејзината територија. Притоа не е вклучена аеродромската транзитна виза;
- (е) „Договорна страна-барател“ ја означува Договорната страна (Република Македонија или Швајцарската Конфедерација) што доставува барање за преземање во согласност со член 5 или барање за транзитирање во согласност со член 11 од овој Договор;
- (ж) „Договорна страна-преземач“ ја означува Договорната страна (Република Македонија или Швајцарската Конфедерација) до која се доставува барањето за преземање во согласност со член 4 или барање за транзитирање во согласност со член 11 од овој Договор;
- (з) „Надлежен орган“ означува секој национален орган на Република Македонија или Швајцарската Конфедерација којшто е задолжен за спроведување на овој Договор во согласност со член 16 од истиот;
- (с) „Преземање“ означува трансфер од страна на Договорната страна-барател и прифаќање од страна на Договорната страна-преземач на лица (сопствени државјани на Договорната страна-преземач, државјани на трети држави или лица без државјанство) кои се откриени дека нелегално

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- влегле, присуствуваат или престојуваат во Договорната страна-барател во согласност со одредбите од овој Договор;
- (и) „Транзитирање“ означува поминување на државјанин на трета држава или лице без државјанство преку територијата на Договорната страна-преземач додека патува од Договорната страна-барател до државата на дестинацијата.

**ДЕЛ I.
ОБВРСКА ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ****Член 2****Преземање на сопствени државјани**

- (1) Договорната страна-преземач, на барање на Договорната страна-барател без дополнителни формалности освен оние што се предвидени со овој Договор, ги презема на својата територија сите лица кои не ги исполнуваат или повеќе не ги исполнуваат важечките услови за влез, присуство или престој на територијата на Договорната страна-барател доколку се докаже или може основано да се претпостави, во согласност со член 6 од овој Договор, дека тоа лице поседува државјанство на Договорната страна-преземач.
- (2) Договорната страна-преземач исто така ги презема:
- (а) малолетните деца кои не се во брачна состојба на лицата наведени во став 1 на овој член без разлика на нивното место на раѓање или нивното државјанство освен во случај кога имаат независно право на престој на територијата на Договорната страна-барател,
- (б) брачните другари кои поседуваат друго државјанство на лицата наведени во став 1 на овој член, под услов да имаат право да влезат и престојуваат, или да добијат право да влезат и да престојуваат на територијата на Договорната страна-преземач, освен во случај кога имаат независно право на престој на територијата на Договорната страна-барател.
- (3) Секоја Договорна страна, исто така, ги презема лицата на кои им е одземено или се откажале од државјанството на Договорната страна-преземач од моментот на влегувањето на територијата на Договорната страна-барател, освен во случај кога на таквите лица им била гарантирано, во најмала мера, натурализација од страна на една од Договорните страни.
- (4) Договорната страна-преземач, по потреба и без одлагање, издава патен документ за лицето чие преземање е одобрено со рок на важност од 30 дена независно од волјата на лицето што се презема.
- (5) Ако, поради правни или конкретни причини, не може да се изврши трансфер на одреденото лице во рокот на важност на патниот документ што е

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

првично издаден, Договорната страна-преземач во рок од 14 календарски дена издава нов патен документ со истиот рок на важност без да се врши нова проверка.

Ако Договорната страна-преземач не го издала новиот патен документ во рок од 14 календарски денови, се смета дека Договорната страна-преземач се смета дека го прифаќа патниот документ за странец издаден од Договорната страна-барател.

Член 3**Преземање на државјани на трета држава или лице без државјанство**

(1) Договорната страна-преземач на барање на Договорната страна-барател без дополнителни формалности освен оние што се предвидени со овој Договор, ги презема на својата територија државјаните на трета држава или лица без државјанство, кои не ги исполнуваат или повеќе не ги исполнуваат условите за влез, присуство или престој на територијата на Договорната страна-барател доколку се докаже или може основано да се претпостави во согласност со член 7 од овој Договор дека таквите лица:

- (а) нелегално и директно влегле на територијата на Договорната страна-барател пристигнувајќи од територијата на Договорната страна-преземач; или
 - (б) во моментот на влегувањето поседувале важечка дозвола за престој издадена од Договорната страна-преземач; или
 - (в) во моментот на влегувањето поседувале важечка виза издадена од Договорната страна-преземач, а влегле на територијата на Договорната страна-барател пристигнувајќи од територијата на Договорната страна-преземач.
- (2) Обврската за преземање од став 1 од овој член не се однесува ако:
- (а) државјанинот на трета држава или лицето без државјанство транзитирало по воздушен пат преку меѓународен аеродром на Договорната страна-преземач; или
 - (б) Договорната страна-барател издала на државјанинот на трета држава или лицето без државјанство виза или дозвола за престој пред или по влегувањето на нејзината територија, освен во случај кога:
 - тоа лице поседува виза или дозвола за престој издадена од Договорната страна-преземач, којашто е со подолг рок на важност; или
 - визата или дозволата за престој издадена од Договорната страна-барател е стекната со употреба на лажни или фалсификувани документи.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (в) на државјанинот на трета држава или лицето без државјанство не му е потребна виза за влез на територијата на Договорната страна-барател.
- (3) Република Македонија исто така презема, на барање на Швајцарската Конфедерација, поранешни државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија кои не се стекнале со друго државјанство и чие место на раѓање и место на живеење на 8 септември 1991 година, било на територијата на поранешна Социјалистичка Република Македонија.
- (4) Откако Договорната страна-преземач ќе достави по писмен пат позитивен одговор на одредено барање за преземање, Договорната страна-барател му издава на лицето, чиешто преземање е одобрено, патен документ признаен од Договорната страна-преземач. Ако Договорната страна-барател е Македонија тој патен документ е пасош за странец. Ако Договорната страна-барател е Швајцарската Конфедерација тој патен документ е патен лист утврден од сојузната служба за миграција на Сојузниот оддел за правда и полиција

ДЕЛ II
ПОСТАПКА ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ**Член 4****Начела**

- (1) Во зависност од став 2 на овој член, за секој трансфер на лице што се презема врз основа на една од обврските содржани во членовите 2 и 3 од овој Договор, треба да се поднесе барање за преземање до надлежниот орган на Договорната страна-преземач.
- (2) Не е потребно доставување на барање за преземање, ако лицето што се презема поседува важечки патен документ или лична карта и, ако е потребно, важечка виза или дозвола за престој на Договорната страна-преземач.

Член 5**Барање за преземање**

- (1) Барањето за преземање ги содржи следните информации и податоци:
- (а) сите расположливи податоци за лицето што се презема (на пример, име, презиме, датум и место на раѓање, пол и последно место на престој во Договорната страна-преземач) и, по потреба, податоци за малолетни деца коишто не се во брачна состојба и/или брачни другари;

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (б) назначување на начини на коишто се обезбедува доказ или веродостоен доказ за условите за преземањето;
 - (в) фотографија на лицето што се презема;
 - (г) биометриски податоци на лицето, ако е потребно и ако се на располагање, како на пример: отпечатоци од прсти, очна мрежница и ирис, глас, лик и димензии на дланка.
- (2) Образецот што се употребува за барање за преземање е приложен во Анекс 6 од Протоколот за спроведување на овој Договор.

Член 6**Начини на обезбедување на докази за државјанство**

- (1) Доказ за државјанство во согласност со член 2 (1) се обезбедува особено со документите наведени во Анекс 1 од Протоколот за спроведување на овој Договор. Ако се прикажат такви документи, Договорната страна-преземач го потврдува државјанството без да се потребни дополнителни проверки. Доказ за државјанство не може да се обезбеди со лажни документи.
- (2) Веродостоен доказ за државјанство во согласност со член 2 (1) на овој Договор се обезбедуваат особено со документите наведени во Анекс 2 кон Протоколот за спроведување на овој Договор, дури и кога се со истечен рок на важност. Ако се прикажат такви документи, Договорната страна-преземач смета дека е утврдено државјанството, освен ако не го докаже спротивното. Веродостоен доказ за државјанство не може да се обезбеди со лажни документи.
- (3) Ако ниеден од документите наведени во Анексите 1 или 2 од Протоколот за спроведување на овој Договор не може да се прикаже, надлежното дипломатско-конзуларно претставништво на Договорната страна-преземач ќе изврши интервју со лицето што се презема со цел да се утврди неговото државјанство. За извршениот разговор дипломатско-конзуларното претставништво поднесува писмен извештај. Во случај на негативно мислење се образложуваат причините. Во случај на позитивниот Договорната страна – барател поднесува барање за преземање согласно членовите 4 и 5 од овој Договор.
- (4) По потреба, може да се назначат стручни лица за потврдување на државјанството на лица што се преземаат.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Член 7**Начини на обезбедување докази во однос на државјани на трети држави и лица без државјанство**

(1) Доказ за исполнување на условите за преземање на државјани на трети држави и лица без државјанство утврдени во член 3 (1) од овој Договор се обезбедува особено со начините на обезбедување докази наведени во Анекс 3 дел А кон Протоколот за спроведување; истиот не може да се обезбеди со лажни документи. Таков доказ взаемно се признава од страна на Договорните страни без да се потребни дополнителни проверки.

(2) Веродостојни докази за исполнување на условите за преземање на државјани на трети држави и лица без државјанство утврдени во член 3 (1) од овој Договор се обезбедуваат особено со начините на обезбедување на докази наведени во Анекс 3 дел Б кон Протоколот за спроведување; истите не може да се обезбедат со лажни документи. Ако се прикаже веродостоен доказ, Договорните страни сметаат дека се утврдени условите, освен ако не го докажат спротивното.

(3) Незаконски влез, присуство или престој се утврдува со патните документи на лицето во коишто недостасува потребната виза или друга дозвола за престој за територијата на Договорната страна-барател. Изјава од Договорната страна-барател дека засегнатото лице не ги поседува потребните патни документи, виза или дозвола за престој исто така ќе претставува веродостоен доказ за незаконски влез, присуство или престој.

(4) Веродостоен доказ за исполнување на условите за преземање на поранешни државјани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија утврдени во член 3 (3) од овој Договор се обезбедуваат особено со начините на обезбедување на докази наведени во Анекс 4 од Протоколот за спроведување на овој Договор; истите не може да се обезбедат со лажни документи. Ако се прикаже веродостоен доказ, Република Македонија смета дека се утврдени условите, освен ако не го докаже спротивното.

Член 8**Рокови**

(1) Барањето за преземање мора да се достави до надлежниот орган на Договорната страна-преземач во рок од една година по добивањето на сознанијата од страна на надлежниот орган на Договорната страна-барател дека одреден државјанин на трета држава или лице без државјанство не ги исполнува или повеќе не ги исполнува условите за влез, присуство или престој.

Обврската за преземање не постои во случај кога барањето за преземање за таквите лица се поднесува по истекување на наведениот рок. Ако постојат правни или конкретни пречки за навремено поднесување на барањето, рокот, на

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

барање, се продолжува за период до 60 календарски денови откако таквите пречки ќе престанат да постојат.

(2) одговор на барање за преземање доставува Договорната страна-преземач по писмен пат без непотребно одлагање, а во секој случај во рок од најмногу 14 календарски денови по датумот на приемот на барањето за преземање. Ако постојат правни или конкретни пречки за навремено доставување на одговор, рокот се продолжува, на соодветно поткрепено барање, за период од најмногу 30 календарски денови.

(3) Причините за одбивање на барање за преземање се доставуваат до Договорната страна-барател по писмен пат.

(4) Во случај на дадена согласност, во рок од 6 месеци се врши трансфер на лицето под условите договорени од надлежните органи во согласност со член 9 (1) од овој Договор. На барање на Договорната страна-барател, овој рок може да се продолжи за период за којшто е потребно да се отстранат правните или конкретни причини за извршување на трансферот.

Член 9**Начин на трансфер и превоз**

(1) Пред извршување на трансферот на лицето, надлежните органи на Договорната страна-барател и Договорната страна-преземач однапред се договараат по писмен пат за датумот на трансферот, местото на влез, евентуалната придружба и други информации и податоци што се однесуваат на трансферот.

(2) До онаа мера до која што е можно како и по потреба, писмено договорениот распоред на трансфер наведен во став 1 од овој член исто така ги содржи следните информации и податоци:

- (а) изјава во којашто е назначено дека на лицето што се враќа може да му е потребна помош или нега, доколку лицето јасно искажало согласност со изјавата;
- (б) каковбило друг вид заштита или безбедносна мерка, којашто може да е потребна во поединечниот случај на трансфер или информации во врска со здравјето на лицето, ако е тоа во интерес на лицето.

(3) Секој вид превоз, по воздушен или копнен пат, се дозволува. Трансферот по воздушен пат не се ограничува само на употреба на национални превозници на Договорната страна-барател или Договорната страна-преземач и може да се изврши со користење на закажани летови како и чартер летови. Доколку е потребна придружба, истата нема да биде ограничена само на овластени лица на Договорната страна-барател, доколку тие се овластени лица од Договорните страни.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Член 10**Преземање по грешка**

Договорната страна-барател го прима назад секое лице што го презела Договорната страна-преземач, доколку се утврди по извршениот трансфер на лицето дека не се исполнети условите наведени во членовите 2 или 3 од овој Договор.

Во таквите случаи процедуралните одредби од овој Договор важат *мутатис мутандис* и Договорната страна-преземач ги доставува исто така сите расположливи информации во врска со идентитетот и државјанството на лицето што треба да се прими назад.

**ДЕЛ III
ТРАНЗИТИРАЊЕ****Член 11****Начела**

- (1) Договорните страни би требало да го ограничуваат транзитирањето на државјани на трети држави или лица без државјанство само за случаи каде што таквите лица не можат директно да се вратат до државата на дестинација.
- (2) Договорната страна-преземач дозволува транзитирање на државјани на трети држави или лица без државјанство, ако е гарантирано натамошното превезување на таквите лица во евентуално други транзитни држави како и преземањето од страна на државата на дестинација.
- (3) Транзитирањето на државјани на трети држави или лица без државјанство се извршува под придружба, ако тоа го бара Договорната страна-преземач. Процедуралните детали за транзитирање под придружба се утврдуваат во Протоколот за спроведување на овој Договор.
- (4) Договорната страна-преземач може да го одбие транзитирањето:
 - (а) ако за државјанинот на трета држава или лицето без државјанство постои вистински ризик да подлежи на мачење, нечовечно или понижувачко однесување, казна или смртна казна или прогон поради расни, верски причини, национална припадност, членство на одредена социјална група или политичко убедување во државата на дестинација или друга транзитна држава; или

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (б) ако на државјанинот на трета држава или лицето без државјанство подлежи на кривично гонење или санкции во Договорната страна-преземач или во друга транзитна држава; или
 - (в) од причини поради јавна здравствена состојба, внатрешна безбедност, јавен ред или други национални интереси на Договорната страна-преземач.
- (5) Договорната страна-преземач може да ја отповика секоја дадена дозвола, ако последователно се појават или се откријат околностите наведени во став 4 од овој член, коишто го попречуваат извршувањето на транзитирањето или ако повеќе не се гарантира натамошното патување во евентуални транзитни држави или преземањето од страна на државата на дестинација. Во таков случај, Договорната страна-барател го прима назад државјанинот на трета држава или лицето без државјанство, по потреба и без одлагање.

Член 12**Постапка за транзитирање**

- (1) Барање за транзитирање мора да се поднесе до надлежниот орган на Договорната страна-преземач по писмен пат и да ги содржи следните информации и податоци:
- (а) вид на транзитен превоз (по воздушен или копнен пат), маршрута на транзитирање, други транзитни држави, ако се предвидени, и државата на крајната дестинација;
 - (б) податоците за лицето (име, презиме, моминско име, други имиња што се употребуваат односно по коишто е познато или прекари, датум на раѓање, пол и, по можност, место на раѓање, државјанство, јазик, вид и број на патен документ);
 - (в) планирано место на влез, време на трансфер и евентуална употреба на придружба.

Образецот што се употребува за барање за транзитирање е приложен во Анекс 7 од Протоколот за спроведување на овој Договор.

- (2) Договорната страна-преземач ја известува Договорната страна-барател за својата согласност за транзитирање во рок од 2 работни дена по приемот на барањето како и по писмен пат, при што го потврдува местото на влез и планираното време за прифаќање или пак ја известува за одбивање на транзитирањето и причините за истото.
- (3) Ако транзитирањето се врши по воздушен пат, лицето што се презема и евентуалната придружба се изземаат од обврската за поседување на

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

аеродромска транзитна виза во рамките на ограничувањата од меѓународните обврски на Договорната страна-преземач.

(4) Надлежните органи на Договорната страна-преземач, по извршени взаемни консултации, пружаат помош при транзитирање, особено со вршење надзор на лицето и обезбедување на соодветни погодни услови за таа цел.

**ДЕЛ IV
ТРОШОЦИ****Член 13****Трошоци за превоз и транзитирање**

Сите трошоци за превоз коишто се јавуваат во врска со преземањето и транзитирањето во согласност со овој Договор до границата на државата на крајната дестинација ги сноси Договорната страна-барател како и трошоците за превоз и други трошоци на Договорната страна-преземач во врска со враќањето на лица во согласност со член 10 од овој Договор. Истото не е во спротивност на правото на надлежните органи на Договорните страни за повратување на таквите трошоци од одреденото лице или трети страни.

**ДЕЛ V
ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ И КЛАУЗА ЗА НЕПОВРЕДА****Член 14****Заштита на податоци**

Доставувањето на лични податоци се врши само ако е потребно за спроведувањето на овој Договор од страна на надлежните органи на Договорните страни, зависно од случајот. При доставување, обработка или постапување со лични податоци во одреден случај, надлежните органи на Швајцарската Конфедерација го запазуваат релевантното швајцарско законодавство, а надлежните органи на Република Македонија го запазуваат релевантното македонско законодавство.

Дополнително важат следните начела:

- (а) личните податоци мора да се обработуваат на правичен и законит начин;
- (б) личните податоци мора да се собираат заради определена, јасна и законска цел на спроведување на овој Договор и истите дополнително да не се обработуваат од страна на органот што ги доставува ниту органот што ги прима на начин што е несоодветен на таа цел;

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (в) личните податоци мора да се соодветни, релевантни и да не се прекумерни во однос на целта за којашто се собираат и/или дополнително обработуваат; особено, личните податоци што се доставуваат може да се однесуваат само на следното:
- податоци на лицето што се враќа, а по потреба, на членовите на семејството на лицето (име, презиме, други имиња што се употребуваат односно по коишто е познато или прекари, пол, граѓанска состојба, датум и место на раѓање, сегашно или претходно државјанство);
 - пасош, лична карта или возачка дозвола и други документи за идентификација или патни документи (број, рок на важност, датум на издавање, орган што издава, место на издавање);
 - места на застанување и маршрута;
 - други информации што се потребни за идентификување на лицето што се враќа или за разгледување на условите за преземање во согласност со овој Договор;
- (г) личните податоци мора да се точни и, по потреба, да се ажурираат;
- (д) личните податоци мора да се чуваат во таков облик што овозможува идентификација на лицето за коешто се однесуваат, не подолго отколку што е потребно за целта за којашто тие биле собирани или за којашто дополнително се обработуваат;
- (ѓ) органот што доставува и органот што прима информации и податоци ја преземаат секоја разумна мерка за да обезбеди, на соодветен начин, исправка, бришење или оневозможување на пристап до личните податоци, ако обработката не е во согласност со одредбите од овој член, а особено кога таквите податоци не се соодветни, релевантни, точни или пак тие се прекумерни во однос на целта на обработката. Притоа, за каквобило извршување на исправка, бришење или оневозможување на пристап до податоци се известува другата Договорна страна;
- (е) по барање, органот на прием ќе го информира органот на испраќање за употребата на испратените податоци и за добиените резултати. По барање, секое лице се известува за сите податоци што се однесуваат за него како и за нивната планирана употреба;
- (ж) личните податоци можат да се доставуваат само до надлежните органи. За натамошно доставување до други тела е потребна претходна согласност на органот што ги доставува;
- (з) органот што доставува и органот што прима податоци имаат обврска да водат писмена евиденција за доставувањето и приемот на лични податоци. Тие ефикасно ги заштитуваат податоците против неовластен пристап, изменување или натамошно доставување. За секоја Договорна страна

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

контролата на обработката и употребата на чуваните податоци се обезбедува од соодветно национално независно тело.

Член 15**Клауза за неповреда**

(1) Овој Договор не е во спротивност на правата, обврските и должностите на Република Македонија и Швајцарската Конфедерација коишто произлегуваат од меѓународното право а, особено од која било важечка меѓународна конвенција или договор на коишто се тие договорни страни, вклучувајќи ги оние што се наведени во преамбулата.

(2) Овој Договор не го попречува враќањето на лице под други формални или неформални уредувања.

**ДЕЛ VI
СПРОВЕДУВАЊЕ И ПРИМЕНА****Член 16****Соработка и средби на стручни лица**

(1) Договорните страни ќе разменат специмени на сопствените патни документи за странци, во согласност со член 3 (4) од овој Договор веднаш по влегување во сила на овој Договор.

(2) Надлежните органи на Договорните страни меѓусебно си пружаат помош при примената и толкувањето на овој Договор.

(3) Секоја Договорна страна може да побара свикување на средба на стручни лица на двете Договорни страни за разјаснување на каквобило прашање што произлегува при спроведувањето и примената на овој Договор.

(4) Договорните страни ги решаваат пречките во врска со спроведувањето и примената на овој Договор по дипломатски пат.

Член 17**Протокол за спроведување**

Договорните страни изготвуваат Протокол за спроведување во којшто се опфатени правила за:

(а) назначување на надлежни органи;

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (б) гранични премини за трансфер на лица;
- (в) начини за комуникација помеѓу надлежните органи;
- (г) услови за враќање под придружба, вклучувајќи го транзитирањето на државјани на трети држави и лица без државјанство под придружба;
- (д) дополнителни начини и документи што се потребни за спроведување на овој Договор;
- (ѓ) начини и постапки за повратување на трошоци во врска со спроведувањето на член 13 од овој Договор.

**ДЕЛ VII
ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ****Член 18****Измени на Договорот**

Овој Договор може да се измени и дополни со взаемна согласност на Договорните страни. Измените и дополнувањата влегуваат во сила во согласност со постапката утврдена во член 19 од овој Договор.

Член 19**Влегување во сила, времетраење и престанок на важност**

- (1) Овој Договор се ратификува или одобрува од страна на Договорните страни во согласност со сопствените постапки.
- (2) Овој Договор влегува во сила првиот ден од вториот месец по датумот на којшто Договорните страни меѓусебно се известуваат дека се завршени постапките наведени во првиот став од овој член.
- (3) Овој Договор го заменува Договорот меѓу Македонската влада и Швајцарскиот Федерален Совет за преземање на лица со недозволен престој потпишан во Скопје на 16.04.1998 година.
- (4) Овој Договор се склучува за неопределено време.
- (5) Секоја Договорна страна може, со официјално известување на другата Договорна страна, привремено да го одложи спроведувањето на овој Договор во однос на државјани на трети држави и лица без државјанство, во целост или делумно, поради причини за безбедност, заштита на јавен ред или јавна

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

здравствена состојба. Одложувањето на примената на Договорот влегува во сила на вториот ден по датумот на таквото известување.

(6) Секоја Договорна страна може да го откаже овој Договор или дел од истиот со официјално известување на другата Договорна страна. Овој Договор престанува да важи шест месеци по датумот на таквото известување.

Склучен во Скопје на 15.03.2012 година во два примерока на македонски, француски и англиски јазик, при што секоја верзија е подеднакво веродостојна. Во случај на разлики во толкување на овој Договор, важи англиската верзија.

За
Владата на Република Македонија

За
Швајцарскиот сојузен совет

ACCORD

ENTRE LE

GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

ET LE

CONSEIL FÉDÉRAL SUISSE

CONCERNANT LA RÉADMISSION DES PERSONNES

EN SÉJOUR IRRÉGULIER

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

ET

LE CONSEIL FÉDÉRAL SUISSE

(ci-après dénommées «parties contractantes»);

Déterminés à renforcer leur coopération afin de lutter plus efficacement contre l'immigration illégale,

Désireux d'établir, au moyen du présent accord et sur une base de réciprocité, des procédures rapides et efficaces d'identification et de rapatriement en toute sécurité et en bon ordre des personnes qui ne remplissent pas, ou ne remplissent plus, les conditions d'entrée, de présence ou de séjour sur le territoire de la République de Macédoine ou de la Confédération suisse, et de faciliter le transit de ces personnes dans un esprit de coopération,

Considérant que, dans les cas appropriés, la République de Macédoine et la Confédération suisse devraient faire tout leur possible pour renvoyer les ressortissants de pays tiers et les apatrides entrés clandestinement sur leurs territoires respectifs dans les Etats d'origine ou de résidence permanente de ces personnes,

Soulignant que le présent accord est sans préjudice des droits, obligations et responsabilités de la République de Macédoine et de la Confédération suisse découlant du droit international et, notamment, de la Convention européenne du 4 novembre 1950 de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et de la Convention du 28 juillet 1951 relative au statut des réfugiés,

Rappelant qu'il est de l'intérêt commun de la République de Macédoine et de la Confédération suisse de coopérer en matière de réadmission et de facilitation des déplacements réciproques,

SONT CONVENUS DE CE QUI SUIT:

Article 1
Définitions

Aux fins du présent accord, on entend par:

- (a) «ressortissant de la République de Macédoine»: toute personne possédant la nationalité de la République de Macédoine;

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (b) *«ressortissant de la Confédération suisse»*: toute personne possédant la nationalité de la Confédération suisse;
- (c) *«ressortissant d'un pays tiers»*: toute personne possédant une nationalité autre que macédonienne ou suisse;
- (d) *«apatride»*: toute personne dépourvue de nationalité;
- (e) *«autorisation de séjour»*: tout titre, de quelque type que ce soit, délivré par la République de Macédoine ou la Confédération suisse, donnant droit à une personne de séjourner sur le territoire correspondant. Ne sont pas couvertes par cette définition les admissions provisoires sur les territoires susmentionnés accordées dans le cadre du traitement d'une demande d'asile ou d'une demande d'autorisation de séjour;
- (f) *«visa»*: autorisation délivrée ou décision prise par la République de Macédoine ou la Confédération suisse, nécessaire pour entrer sur le territoire ou transiter par celui-ci, à l'exclusion du visa de transit aéroportuaire;
- (g) *«Etat requérant»*: Etat (c'est-à-dire soit la République de Macédoine, soit la Confédération suisse) qui présente une demande de réadmission au titre de l'article 4 ou une demande de transit au titre de l'article 11 du présent accord;
- (h) *«Etat requis»*: Etat (c'est-à-dire soit la République de Macédoine, soit la Confédération suisse) qui est le destinataire d'une demande de réadmission au titre de l'article 4 ou d'une demande de transit au titre de l'article 11 du présent accord;
- (i) *«autorité compétente»*: toute autorité nationale de la République de Macédoine ou de la Confédération suisse chargée de la mise en œuvre du présent accord, conformément à son article 16;
- (j) *«réadmission»*: transfert par l'Etat requérant et admission par l'Etat requis de personnes (ressortissants de l'Etat requis, ressortissants de pays tiers ou apatrides) dont il est établi qu'elles sont entrées illégalement dans l'Etat requérant, que leur présence y était illégale ou leur séjour irrégulier, conformément aux dispositions du présent accord;
- (k) *«transit»*: passage d'un ressortissant d'un pays tiers ou d'un apatride par le territoire de l'Etat requis au cours de son transfert entre l'Etat requérant et le pays de destination.

SECTION I

OBLIGATIONS DE RÉADMISSION

Article 2

Réadmission de ses propres ressortissants

- (1) A la demande de l'Etat requérant et sans autres formalités que celles précisées dans le présent accord, l'Etat requis réadmet sur son territoire toute personne qui ne remplit pas, ou ne remplit plus, les conditions légales d'entrée, de présence ou de séjour applicables sur le territoire de l'Etat requérant, lorsqu'il est prouvé, ou peut être valablement présumé, en

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

vertu de l'article 6 du présent accord, que cette personne possède la nationalité de l'Etat requis.

(2) L'Etat requis réadmet également:

- (a) les enfants mineurs célibataires des personnes mentionnées à l'alinéa 1 du présent article et ce, quels que soient leur lieu de naissance et leur nationalité, excepté lorsqu'ils disposent d'un droit de séjour autonome dans l'Etat requérant;
- (b) les conjoints des personnes mentionnées à l'alinéa 1 du présent article, qui ont une autre nationalité, pour autant qu'ils aient ou obtiennent le droit d'entrer et de séjourner sur le territoire de l'Etat requis, excepté lorsqu'ils disposent d'un droit de séjour autonome dans l'Etat requérant.

(3) Chaque partie contractante réadmet aussi toute personne qui a renoncé à la nationalité de l'Etat requis ou en a été privée après son entrée sur le territoire de l'Etat requérant, à moins que ladite personne n'ait reçu au minimum l'assurance d'obtenir sa naturalisation par l'Etat requérant.

(4) L'Etat requis établit sans délai le document de voyage nécessaire à la personne dont la réadmission a été acceptée, pour une période de validité de 30 jours, et ce indépendamment de la volonté de la personne d'être réadmise.

(5) Si, pour des raisons juridiques ou factuelles, l'intéressé ne peut être transféré au cours de la période de validité du document de voyage initialement délivré, l'Etat requis délivre, dans les 14 jours civils, un nouveau document de voyage ayant la même période de validité sans procéder à une nouvelle enquête.

Si, dans les 14 jours civils, l'Etat requis n'a pas délivré le document de voyage, il est réputé accepter le document pour étrangers délivré par l'Etat requérant.

Article 3**Réadmission des ressortissants des pays tiers et des apatrides**

(1) A la demande de l'Etat requérant et sans autres formalités que celles précisées dans le présent accord, l'Etat requis réadmet sur son territoire un ressortissant de pays tiers ou un apatride qui ne remplit pas, ou ne remplit plus, les conditions d'entrée, de présence ou de séjour applicables sur le territoire de l'Etat requérant, lorsqu'il est prouvé ou peut être raisonnablement présumé, sur la base de l'article 7 du présent accord, que ladite personne:

- (a) est entrée illégalement sur le territoire de l'Etat requérant en provenance du territoire de l'Etat requis; ou
- (b) était, lors de son entrée sur ce territoire, en possession d'une autorisation de séjour en cours de validité délivré par l'Etat requis; ou
- (c) était, lors de son entrée sur ce territoire, en possession d'un visa en cours de validité délivré par l'Etat requis et a pénétré sur le territoire de l'Etat requérant en provenance du territoire de l'Etat requérant.

(2) L'obligation de réadmission énoncée à l'alinéa 1 du présent article ne s'applique pas dans les cas suivants:

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (a) si le ressortissant du pays tiers ou l'apatride n'a effectué qu'un transit aéroportuaire par un aéroport international de l'Etat requis; ou
- (b) si l'Etat requérant a délivré au ressortissant du pays tiers ou à l'apatride, avant ou après son entrée sur son territoire, un visa ou une autorisation de séjour, excepté lorsque:
 - cette personne est en possession d'un visa ou d'une autorisation de séjour délivré par l'Etat requis, d'une durée de validité plus longue; ou
 - le visa ou l'autorisation de séjour délivré par l'Etat requérant a été obtenu au moyen de faux documents ou de documents falsifiés;
- (c) le ressortissant du pays-tiers ou l'apatride n'a pas besoin d'un visa pour entrer sur le territoire de l'Etat requis.

(3) A la demande de la Confédération suisse, la République de Macédoine réadmet aussi sur son territoire tout ancien ressortissant de la République socialiste fédérative de Yougoslavie qui n'a obtenu aucune autre nationalité et dont le lieu de naissance et le lieu de résidence enregistré à la date du 8 septembre 1991 se trouvaient sur le territoire de l'ancienne République socialiste de Macédoine.

(4) Lorsque l'Etat requis fait droit à la demande de réadmission, l'Etat requérant délivre à la personne qui en est l'objet un document de voyage reconnu par l'Etat requis. Si le pays requérant est la République de Macédoine, ce document de voyage est un passeport pour étrangers établi par le Ministère des affaires intérieures. Si l'Etat requérant est la Confédération suisse, ce document de voyage est un document de voyage d'urgence, établi par l'Office fédéral des migrations pour le compte du Département fédéral de justice et police.

SECTION II

PROCÉDURE DE RÉADMISSION

Article 4

Principes

(1) Sous réserve de l'alinéa 2 du présent article, tout transfert d'une personne à réadmettre sur la base de l'une des obligations énoncées aux articles 2 et 3 du présent accord suppose le dépôt d'une demande de réadmission auprès de l'autorité compétente de l'Etat requis.

(2) Aucune demande de réadmission n'est requise lorsque la personne à réadmettre est en possession d'un document de voyage ou d'une carte d'identité en cours de validité et, s'il y a lieu, d'un visa ou d'une autorisation de séjour en cours de validité délivré par l'Etat requis.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Article 5
Demande de réadmission

- (1) La demande de réadmission doit comporter les informations suivantes:
- (a) l'ensemble des renseignements individuels disponibles concernant la personne à réadmettre (par exemple, les noms, prénoms, date et lieu de naissance, sexe et dernier lieu de résidence dans l'Etat requis) et, s'il y a lieu, les renseignements individuels concernant les enfants mineurs célibataires et/ou le conjoint;
 - (b) l'indication des moyens par lesquels une preuve ou un élément de preuve des conditions de la réadmission sera fourni;
 - (c) une photographie de la personne à réadmettre;
 - (d) si nécessaire et si elles sont disponibles, les données biométriques de l'intéressé telles que les empreintes digitales, les informations relatives à la rétine, à l'iris, à la voix, au visage et à la géométrie de la main.
- (2) Un formulaire commun à utiliser pour les demandes de réadmission figure à l'annexe 6 du protocole d'application relatif au présent accord.

Article 6
Preuves de la nationalité

- (1) La preuve de la nationalité au sens de l'article 2, alinéa 1 du présent accord sera fournie, en particulier, au moyen des documents énumérés à l'annexe 1 du protocole d'application. Si ces documents sont présentés, l'Etat requis reconnaît la nationalité de l'intéressé sans exiger une enquête complémentaire. La preuve de la nationalité ne peut être fournie au moyen de faux documents.
- (2) Les éléments de preuve de la nationalité au sens de l'article 2, alinéa 1 du présent accord peuvent être fournis, en particulier, au moyen des documents énumérés à l'annexe 2 du protocole d'application relatif au présent accord et ce, même si leur période de validité a expiré. Si ces documents sont présentés, l'Etat requis considère que la nationalité est établie, à moins qu'il ne puisse prouver le contraire. Les éléments de preuve de la nationalité ne peuvent être apportés au moyen de faux documents.
- (3) Si aucun des documents énumérés à l'annexe 1 ou 2 du protocole d'application relatif au présent accord n'est présenté, les représentations diplomatiques ou consulaires compétentes de l'Etat requis s'entretiendront, sur demande, avec la personne à réadmettre afin d'établir sa nationalité. La représentation diplomatique ou consulaire rédigera un rapport écrit de l'entretien. En cas d'avis négatif, les motifs seront explicités. En cas d'avis positif, l'Etat requérant établira une demande de réadmission conformément aux articles 4 et 5 du présent accord.
- (4) Si nécessaire, il est possible de faire appel à des experts afin de vérifier la nationalité des personnes à réadmettre.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Article 7**Preuves concernant les ressortissants de pays tiers et les apatrides**

(1) La preuve des conditions de réadmission des ressortissants des pays tiers et des apatrides visés à l'article 3, alinéa 1 du présent accord, est fournie, en particulier, au moyen des éléments justificatifs énumérés à l'annexe 3, partie A du protocole d'application relatif au présent accord. Elle ne peut être fournie au moyen de faux documents. Les parties contractantes reconnaissent mutuellement cette preuve sans exiger une enquête complémentaire.

(2) Les éléments de preuve des conditions de réadmission des ressortissants des pays tiers et des apatrides visés à l'article 3, alinéa 1 du présent accord, sont fournis, en particulier, au moyen des éléments justificatifs énumérés à l'annexe 3, partie B du protocole d'application relatif au présent accord. Ils ne peuvent être fournis au moyen de faux documents. Lorsque de tels éléments de preuve sont présentés, les parties contractantes considèrent que les conditions sont remplies, à moins qu'elles ne puissent prouver le contraire.

(3) L'irrégularité de l'entrée, de la présence ou du séjour est établie au moyen des documents de voyage de la personne concernée, sur lesquels ne figure pas le visa ou toute autre autorisation de séjour exigée sur le territoire de l'Etat requérant. Une déclaration de l'Etat requérant selon laquelle l'intéressé a été intercepté sans avoir en sa possession les documents de voyage, le visa ou l'autorisation de séjour exigés est réputée apporter les éléments de preuve de l'irrégularité de son entrée, de sa présence ou de son séjour.

(4) Les éléments de preuve des conditions de réadmission des anciens ressortissants de la République socialiste fédérative de Yougoslavie visés à l'article 3, alinéa 3 du présent accord, sont fournis, en particulier, au moyen des pièces justificatives énumérées à l'annexe 4 du protocole d'application relatif au présent accord. Ils ne peuvent être fournis au moyen de faux documents. Lorsque de tels éléments de preuve sont présentés, la République de Macédoine considère que les conditions sont remplies, à moins qu'elle ne puisse prouver le contraire.

Article 8**Délais**

(1) La demande de réadmission doit être présentée à l'autorité compétente de l'Etat requis dans un délai d'un an après que l'autorité compétente de l'Etat requérant a eu connaissance du fait qu'un ressortissant d'un pays tiers ou qu'un apatride ne remplissait pas, ou ne remplissait plus, les conditions d'entrée, de présence ou de séjour en vigueur.

Il n'y a pas d'obligation de réadmission si la demande de réadmission concernant ces personnes est présentée après l'expiration du délai prescrit. Lorsque des obstacles factuels ou juridiques s'opposent à ce que la demande soit présentée en temps voulu, le délai est prolongé jusqu'à 60 jours civils après que ces obstacles ont cessé d'exister.

(2) L'Etat requis répond sans délai par écrit à une demande de réadmission et, dans tous les cas, au maximum dans les 14 jours civils suivant la date de réception de la demande. Lorsque des obstacles factuels ou juridiques s'opposent à ce qu'il soit répondu à la

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

demande en temps voulu, ce délai peut être prolongé, sur demande dûment motivée, jusqu'à 30 jours civils au maximum.

(3) Les motifs du refus opposé à une demande de réadmission sont précisés par écrit à l'Etat requérant.

(4) En cas d'approbation, l'intéressé est transféré dans un délai de six mois en vertu des dispositions convenues entre les autorités compétentes conformément à l'article 9, alinéa 1 du présent accord. A la demande de l'Etat requérant, ce délai peut être prolongé aussi longtemps que les obstacles juridiques ou pratiques au transfert l'exigent.

Article 9**Modalités de transfert et modes de transport**

(1) Avant le transfert d'une personne, les autorités compétentes de l'Etat requérant et de l'Etat requis prennent des dispositions, par écrit et à l'avance, concernant la date du transfert, le point d'entrée, les escortes éventuelles et s'échangent d'autres informations concernant le transfert.

(2) Dans la mesure du possible et si nécessaire, les dispositions prises par écrit conformément à l'alinéa 1 du présent article doivent contenir, notamment, les renseignements suivants:

- (a) une déclaration indiquant que la personne à transférer peut avoir besoin d'assistance ou de soins, sous réserve que l'intéressé ait donné son consentement exprès à cette déclaration;
- (b) la mention de toute autre mesure de protection ou de sécurité éventuellement nécessaire en cas de transfert individuel ou tout renseignement concernant la santé de la personne concernée, pour autant que l'intérêt de la personne concernée le justifie.

(3) Tous les moyens de transport, que ce soit par voie aérienne ou terrestre, sont autorisés. Le transfert par voie aérienne ne se fait pas obligatoirement par l'intermédiaire des transporteurs nationaux de l'Etat requérant ou de l'Etat requis et peut s'effectuer dans le cadre de vols réguliers et de vols charter. Si une escorte est nécessaire, cette dernière ne se limite pas aux personnes autorisées de l'Etat requérant, pour autant qu'il s'agisse de personnes autorisées par les parties contractantes.

Article 10**Réadmission par erreur**

L'Etat requérant reprend en charge toute personne réadmise par l'Etat requis s'il est établi, dans un délai de 3 mois après le transfert de l'intéressé, que les conditions définies aux articles 2 ou 3 du présent accord n'étaient pas remplies.

Dans de tels cas, les règles procédurales du présent accord s'appliquent *mutatis mutandis* et l'Etat requis communique également toutes les informations disponibles concernant l'identité et la nationalité réelles de la personne à reprendre en charge.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

SECTION III
OPÉRATIONS DE TRANSIT**Article 11**
Principes

- (1) Les parties contractantes s'efforcent de limiter le transit des ressortissants des pays tiers et des apatrides aux seuls cas dans lesquels ces personnes ne peuvent pas être directement rapatriées vers l'Etat de destination.
- (2) L'Etat requis autorise le transit de ressortissants de pays tiers ou d'apatrides à condition que la poursuite de leur voyage dans d'autres Etats de transit éventuels et que leur réadmission par l'Etat de destination soient garanties.
- (3) Le transit des ressortissants de pays tiers ou des apatrides a lieu sous escorte si l'Etat requis le demande. La procédure applicable aux opérations de transit sous escorte est fixée dans le protocole d'application du présent accord.
- (4) L'Etat requis peut refuser le transit:
- (a) si le ressortissant du pays tiers ou l'apatride court un risque réel d'être soumis à la torture ou à d'autres peines ou traitements inhumains ou dégradants, d'encourir la peine de mort ou d'être persécuté en raison de sa race, de sa religion, de sa nationalité, de son appartenance à un groupe social particulier ou de ses opinions politiques dans l'Etat de destination ou dans un autre Etat de transit; ou
 - (b) si le ressortissant du pays tiers ou l'apatride doit faire l'objet de poursuites ou de sanctions pénales dans l'Etat requis ou dans un autre Etat de transit; ou
 - (c) pour des raisons de santé publique, de sécurité nationale ou d'ordre public, ou en raison d'autres intérêts nationaux de l'Etat requis.
- (5) L'Etat requis peut révoquer une autorisation qu'il a délivrée si les circonstances visées à l'alinéa 4 du présent article, qui sont de nature à empêcher l'opération de transit, se produisent ou viennent à être connues ultérieurement, ou si la poursuite du voyage dans d'éventuels Etats de transit ou la réadmission par l'Etat de destination n'est plus garantie. Dans ce cas, l'Etat requérant reprend en charge le ressortissant du pays tiers ou l'apatride, si nécessaire et sans tarder.

Article 12
Procédure de transit

- (1) Toute demande de transit doit être adressée par écrit à l'autorité compétente de l'Etat requis et contenir les informations suivantes:
- (a) le type de transit (par voie aérienne ou terrestre), son itinéraire, les autres Etats de transit éventuels et l'Etat de destination finale;
 - (b) les renseignements individuels concernant l'intéressé (nom de famille, prénom, nom de jeune fille, autres noms utilisés/sous lesquels il est connu ou noms d'emprunt, date de naissance, sexe et, si possible, lieu de naissance, nationalité, langue, type et numéro du document de voyage);
 - (c) le point d'entrée envisagé, la date du transfert et le recours éventuel à des escortes.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Un formulaire commun à utiliser pour les demandes de transit figure à l'annexe 7 du protocole d'application relatif au présent accord.

(2) Dans les 2 jours ouvrables suivant la réception de la demande, l'Etat requis informe l'Etat requérant par écrit de son consentement à l'opération de transit, en confirmant le point d'entrée et la date d'admission envisagée, ou l'informe du refus de transit et des raisons de ce refus.

(3) Si l'opération de transit s'effectue par voie aérienne, la personne à réadmettre et les éventuelles escortes sont dispensées de l'obligation d'obtenir un visa de transit aéroportuaire, dans la limite des obligations internationales de l'Etat requis.

(4) Sous réserve de consultations mutuelles, les autorités compétentes de l'Etat requis apportent leur soutien aux opérations de transit, notamment par la surveillance des personnes concernées et la fourniture des équipements appropriés à cet effet.

SECTION IV**FRAIS****Article 13****Coûts de transport et de transit**

Tous les frais de transport engagés jusqu'à la frontière de l'Etat de destination finale dans le cadre des opérations de réadmission et de transit effectuées en application du présent accord sont à la charge de l'Etat requérant, de même que les frais de transport et d'entretien engagés par l'Etat requis pour le retour des personnes prévu à l'article 10 du présent accord. Cette disposition est sans préjudice du droit des autorités compétentes des parties contractantes de récupérer le montant de ces coûts auprès de la personne à réadmettre ou de tiers.

SECTION V**PROTECTION DES DONNÉES ET CLAUSE DE NON-INCIDENCE****Article 14****Protection des données**

La communication de données personnelles n'a lieu que pour autant qu'elle soit nécessaire à la mise en œuvre du présent accord par les autorités compétentes des parties contractantes, selon le cas. Pour la communication et le traitement de données dans un cas précis, les autorités compétentes de la République de Macédoine à la législation macédonienne pertinente, les autorités compétentes de la Confédération suisse se conforment à la législation suisse pertinente.

En outre, les principes suivants s'appliquent:

- (a) les données personnelles doivent être traitées loyalement et licitement;
- (b) les données personnelles doivent être collectées dans le but spécifique, explicite et légitime de mettre en œuvre le présent accord et ne pas être traitées ultérieurement par

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

l'autorité qui les communique ou celle qui les reçoit, d'une manière incompatible avec cette finalité;

- (c) les données personnelles doivent être adéquates, pertinentes et non excessives au regard des finalités pour lesquelles elles sont collectées et/ou seront traitées ultérieurement ; en particulier, les données personnelles communiquées ne peuvent porter que sur les informations suivantes:
- les renseignements individuels concernant la personne à transférer et, si nécessaire, les membres de sa famille (noms de famille, prénoms, autres noms utilisés/sous lesquels elle est connue ou noms d'emprunt, sexe, état civil, date et lieu de naissance, nationalité actuelle et nationalité antérieure éventuelle),
 - le passeport, la carte d'identité, le permis de conduire ou d'autres pièces d'identité ou documents de voyage (numéro, durée de validité, date de délivrance, autorité et lieu de délivrance);
 - les escales et les itinéraires;
 - d'autres informations nécessaires à l'identification de la personne à transférer ou à l'examen des conditions de réadmission prévues dans le présent accord;
- (d) les données personnelles doivent être exactes et, le cas échéant, mises à jour ;
- (e) les données personnelles doivent être conservées sous une forme permettant l'identification des personnes concernées pendant une durée n'excédant pas celle nécessaire à la réalisation des finalités pour lesquelles elles ont été collectées ou pour lesquelles elles seront traitées ultérieurement;
- (f) tant l'autorité qui communique les données que celle à laquelle elles sont destinées prennent toute mesure utile pour garantir, le cas échéant, la rectification, la suppression ou le verrouillage des données personnelles dont le traitement n'est pas conforme aux dispositions du présent article, notamment parce que ces données ne sont pas adéquates, pertinentes et exactes ou qu'elles sont excessives au regard de la finalité de leur traitement. Cela inclut la notification à l'autre partie contractante de toute rectification, de tout effacement ou de tout verrouillage;
- (g) sur demande, l'autorité destinataire des données personnelles informe l'autorité qui les a communiquées de l'utilisation qui en a été faite et des résultats obtenus. Toute personne sera informée, sur sa demande, de l'ensemble des données la concernant ainsi que de leur utilisation prévue.
- (h) les données personnelles ne peuvent être communiquées qu'aux autorités compétentes. Leur transmission ultérieure à d'autres organes est soumise à l'accord préalable de l'autorité compétente qui les a communiquées ;
- (i) l'autorité qui communique ces données et l'autorité destinataire sont tenues de procéder à un enregistrement écrit de leur communication et de leur réception. Celles-ci doivent protéger efficacement les données communiquées contre tout accès non autorisé ou contre toute modification ou divulgation abusive. Le contrôle du traitement et de l'utilisation des données stockées doit être assuré pour chaque partie contractante par un organisme national indépendant compétent.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Article 15**Clause de non-incidence**

- (1) Le présent accord n'affecte pas les droits, obligations et responsabilités conférés à la République de Macédoine et à la Confédération suisse qui découlent du droit international et, en particulier, de toute convention internationale ou de tout accord auxquels elles sont parties contractantes, notamment ceux mentionnés dans le préambule.
- (2) Aucun élément du présent accord n'empêche le retour d'une personne en vertu d'autres dispositions formelles ou informelles.

SECTION VI**MISE EN ŒUVRE ET APPLICATION****Article 16****Coopération et réunions d'experts**

- (1) Les parties contractantes échangeront les spécimens de leurs documents de voyage respectifs destinés aux étrangers, conformément à l'article 3, alinéa 4 du présent accord, immédiatement après son entrée en vigueur.
- (2) Les autorités compétentes des parties contractantes se prêtent mutuellement assistance pour l'application et l'interprétation du présent accord.
- (3) Chaque partie contractante peut demander la convocation d'experts de chacune des parties contractantes à une réunion afin de clarifier les questions liées à la mise en œuvre et à l'application du présent accord.
- (4) Les parties contractantes régleront les difficultés liées à la mise en œuvre et à l'application du présent accord par la voie diplomatique.

Article 17**Protocole d'application**

Les parties contractantes établissent un protocole d'application définissant les règles relatives aux éléments suivants:

- (a) désignation des autorités compétentes;
- (b) points de passage frontaliers destinés au transfert des personnes;
- (c) dispositif de communication entre les autorités compétentes;
- (d) conditions applicables au rapatriement sous escorte, y compris au transit sous escorte des ressortissants de pays tiers et des apatrides;
- (e) autres moyens et documents nécessaires à la mise en œuvre du présent accord;
- (f) modalités de récupération des coûts visés à l'article 13 du présent accord.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

SECTION VII
DISPOSITIONS FINALESArticle 18
Modifications de l'accord

Le présent accord peut être modifié et complété d'un commun accord entre les parties contractantes. Les modifications et ajouts entrent en vigueur conformément à la procédure fixée à son article 19.

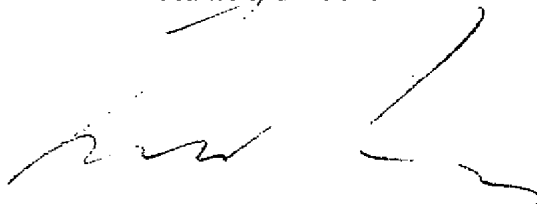
Article 19
Entrée en vigueur, durée et dénonciation

- (1) Le présent accord est ratifié ou approuvé par les parties contractantes conformément à leurs procédures respectives.
- (2) Le présent accord entre en vigueur le premier jour du deuxième mois suivant la date à laquelle les parties contractantes se notifient mutuellement l'accomplissement des procédures visées à l'alinéa 1 du présent article.
- (3) Le présent accord remplace l'Accord du 16 avril 1998 entre le Gouvernement de la République de la Macédoine et le Conseil fédéral suisse relatif à la réadmission de personnes en situation irrégulière, signé à Skopje.
- (4) Le présent accord est conclu pour une durée indéterminée.
- (5) Chacune des parties contractantes peut, par une notification officielle à l'autre partie contractante, suspendre temporairement, complètement ou en partie, la mise en œuvre du présent accord à l'égard de ressortissants de pays tiers ou d'apatrides pour des raisons de sécurité, de protection de l'ordre public ou de santé publique. Une telle suspension entre en vigueur le deuxième jour suivant sa date de notification.
- (6) Chacune des parties contractantes peut dénoncer le présent accord ou une partie de celui-ci par une notification officielle à l'autre partie contractante. Le présent accord cesse d'être applicable 6 mois après cette notification.

Fait à Skopje le 15.03 2012, en double exemplaire, en langues macédonienne, française et anglaise, chacun des textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation du présent accord, les parties contractantes se référeront à la version anglaise.

Pour le Gouvernement de la République de
Macédoine

Au nom du Conseil fédéral suisse

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

AGREEMENT

BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND

THE SWISS FEDERAL COUNCIL

ON THE READMISSION OF PERSONS RESIDING WITHOUT

AUTHORISATION

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

and

THE SWISS FEDERAL COUNCIL

(hereinafter referred to as the Contracting Parties);

Determined to strengthen their co-operation in order to combat illegal immigration more effectively,

Desiring to establish, by means of this Agreement and on the basis of reciprocity, rapid and effective procedures for the identification and safe and orderly return of persons who do not, or no longer fulfil the conditions for entry to, presence on or residence in the territories of the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation, and to facilitate the transit of such persons in a spirit of co-operation,

Considering that, in appropriate cases, the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation should make best efforts to send third-country citizens and stateless persons who illegally entered their respective territories, back to the States of origin or permanent residence,

Emphasising that this Agreement shall be without prejudice to the rights, obligations and responsibilities of the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation arising from international law and, in particular, from the European Convention of 4 November 1950 for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Convention of 28 July 1951 on the Status of Refugees,

Taking into account that co-operation between the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation in the fields of readmission and facilitation of mutual travel is of common interest,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1
Definitions

For the purpose of this Agreement:

- (a) "Citizen of the Republic of Macedonia" shall mean any person who holds the citizenship of the Republic of Macedonia;
- (b) "Citizen of the Swiss Confederation" shall mean any person who holds the citizenship of the Swiss Confederation;

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (c) “*Third-country citizen*” shall mean any person who holds a citizenship other than that of the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation ;
- (d) “*Stateless person*” shall mean any person who does not hold a citizenship;
- (e) “*Residence permit*” shall mean a permit of any type issued by the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation entitling a person to reside on its territory. This shall not include temporary permissions to stay on its territory in connection with the processing of an asylum application, or an application for a residence authorisation;
- (f) “*Visa*” shall mean an authorisation issued or a decision taken by the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation which is required with a view to entry in, or transit through, its territory. This shall not include airport transit visa;
- (g) “*Requesting State*” shall mean the State (the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation) submitting the readmission application pursuant to Article 4 or a transit application pursuant to Article 11 of this Agreement;
- (h) “*Requested State*” shall mean the State (the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation) to which a readmission application pursuant to Article 4 or a transit application pursuant to Article 11 of this Agreement is addressed;
- (i) “*Competent Authority*” shall mean any national authority of the Republic of Macedonia or the Swiss Confederation entrusted with the implementation of this Agreement in accordance with Article 16 thereof;
- (j) “*Readmission*” shall mean the transfer by the Requesting State and admission by the Requested State of persons (own citizens of the Requested State, third-country citizens or stateless persons) who have been found illegally entering, being present in or residing in the Requesting State, in accordance with the provisions of this Agreement;
- (k) “*Transit*” shall mean the passage of a third-country citizen or a stateless person through the territory of the Requested State while travelling from the Requesting State to the country of destination.

SECTION I
READMISSION OBLIGATIONS

Article 2
Readmission of own citizens

- (1) The Requested State shall, upon application by the Requesting State and without further formalities other than those provided for by this Agreement, readmit to its territory all persons who do not, or no longer fulfil the conditions in force for entry to, presence on or residence in the territory of the Requesting State provided that it is proven or can be validly assumed, in accordance with Article 6 of this Agreement, that this person possesses the citizenship of the Requested State.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (2) The Requested State shall also readmit:
- (a) minor unmarried children of the persons mentioned in paragraph 1 of this Article regardless of their place of birth or citizenship unless they have an independent right of residence on the territory of the Requesting State;
 - (b) spouses, who possess another citizenship, of the persons mentioned in paragraph 1 of this Article, provided they have the right to enter and stay or receive the right to enter and stay in the territory of the Requested State, unless they have an independent right of residence on the territory of the Requesting State.
- (3) Each Contracting Party shall also readmit persons who have been deprived of, or who have renounced the citizenship of the Requested State since entering the territory of the Requesting State, unless such persons have at least been guaranteed naturalisation by the Requesting State.
- (4) The Requested State shall, as necessary and without delay, issue a travel document for the person whose readmission has been accepted with a period of validity of 30 days; this is irrespective of the will of the person to be readmitted.
- (5) If, for legal or factual reasons, the person concerned cannot be transferred within the period of validity of the travel document that was initially issued, the Requested State shall, within 14 calendar days, issue a new travel document with the same period of validity without carrying out a new investigation.
- If the Requested State has not, within 14 calendar days, issued a new travel document, the Requested State shall be deemed to accept the travel document for foreigners issued by the Requesting State.

Article 3**Readmission of third-country citizens and stateless persons**

- (1) The Requested State, upon application by the Requesting State and without further formalities other than those provided for by this Agreement, shall readmit to its territory third-country citizens or stateless persons who do not or no longer fulfil the conditions in force for entry to, presence on or residence in the territory of the Requesting State provided that it is proven or can be validly assumed, in accordance with Article 7 of this Agreement, that such persons:
- (a) illegally entered the territory of the Requesting State coming from the territory of the Requested State; or
 - (b) at the time of entry held a valid residence permit issued by the Requested State; or
 - (c) at the time of entry held a valid visa issued by the Requested State and entered the territory of the Requesting State coming from the territory of the Requested State.
- (2) The readmission obligation in paragraph 1 of this Article shall not apply if:

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (a) the third-country citizen or stateless person has only been in airside transit via an international airport of the Requested State; or
 - (b) the Requesting State has issued to the third-country citizen or stateless person a visa or residence permit before or after entering its territory unless:
 - that person is in possession of a visa or residence permit, issued by the Requested State, which has a longer period of validity; or
 - the visa or residence permit issued by the Requesting State has been obtained by using forged or falsified documents;
 - (c) the third-country citizen or stateless person does not need a visa for entering the territory of the Requesting State.
- (3) The Republic of Macedonia shall also readmit, upon application by the Swiss Confederation, former citizens of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia who have acquired no other citizenship and whose place of birth and registered domicile on 8 September 1991 was on the territory of the former Socialist Republic of Macedonia.
- (4) After the Requested State has given a positive reply in writing to the readmission application, the Requesting State issues the person whose readmission has been accepted a travel document recognized by the Requested State. If the Requesting State is the Republic of Macedonia, this travel document is a passport for foreigners established by the Ministry of Internal Affairs. If the Requesting State is the Swiss Confederation, this travel document is a Swiss emergency travel document established by the Federal Office for Migration of the Federal Department of Justice and Police.

SECTION II
READMISSION PROCEDURE**Article 4**
Principles

- (1) Subject to paragraph 2 of this Article, any transfer of a person to be readmitted on the basis of one of the obligations contained in Articles 2 and 3 of this Agreement shall require the submission of a readmission application to the competent authority of the Requested State.
- (2) No readmission application shall be needed where the person to be readmitted is in possession of a valid travel document or identity card and, where applicable, a valid visa or residence permit of the Requested State.

Article 5
Readmission application

- (1) The readmission application shall contain the following information:

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- (a) all available particulars of the person to be readmitted (e.g. given names, surnames, date and place of birth, sex and the last place of residence in the Requested State) and, where appropriate, the particulars of minor unmarried children and / or spouses;
 - (b) indication of the means with which proof or *prima facie* evidence of the conditions for the readmission are provided;
 - (c) photograph of the person to be readmitted;
 - (d) if necessary and available, person's biometrics such as fingerprints, eye retinas and irises, voice patterns, facial patterns and hand measurements data.
- (2) A common form to be used for readmission applications is attached as Annex 6 of the Implementing Protocol to this Agreement.

Article 6**Means of evidence regarding citizenship**

(1) Proof of citizenship pursuant to Article 2 (1) of this Agreement shall be particularly furnished through the documents listed in Annex 1 of the Implementing Protocol to this Agreement. If such documents are presented, the Requested State shall recognise the citizenship without further investigation being required. Proof of citizenship cannot be furnished through false documents.

(2) *Prima facie* evidence of citizenship pursuant to Article 2 (1) of this Agreement shall be particularly furnished through the documents listed in Annex 2 of the Implementing Protocol to this Agreement, even if their period of validity has expired. If such documents are presented, the Requested State shall deem the citizenship to be established, unless they can prove otherwise. *Prima facie* evidence of citizenship cannot be furnished through false documents.

(3) If none of the documents listed in Annexes 1 or 2 of the Implementing Protocol to this Agreement can be presented, the competent diplomatic or consular representation of the Requested State shall, upon request, interview the person to be readmitted in order to establish his or her citizenship. The diplomatic or consular representation shall make a written report on the interview made. In case of negative opinion, the reasons shall be explained. In case of positive opinion, the Requesting State shall make a readmission application according to Articles 4 and 5 of this Agreement.

(4) When necessary, experts may be appointed to verify the citizenship of the persons to be readmitted.

Article 7**Means of evidence regarding third-country citizens and stateless persons**

(1) Proof of the conditions for the readmission of third-country citizens and stateless persons laid down in Article 3 (1) of this Agreement shall be particularly furnished through the means of evidence listed in Annex 3 part A of the Implementing Protocol to this Agreement; it cannot be furnished through false documents. Any such proof shall be

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

mutually recognised by the Contracting Parties without any further investigation being required.

(2) *Prima facie* evidence of the conditions for the readmission of third-country citizens and stateless persons laid down in Article 3 (1) of this Agreement shall be particularly furnished through the means of evidence listed in Annex 3 part B of the Implementing Protocol to this Agreement; it cannot be furnished through false documents. Where such *prima facie* evidence is presented, the Contracting Parties shall deem the conditions to be established, unless they can prove otherwise.

(3) The unlawfulness of entry, presence or residence shall be established by means of the travel documents of the person concerned in which the necessary visa or other residence permit for the territory of the Requesting State are missing. A statement by the Requesting State that the person concerned has been found not having the necessary travel documents, visa or residence permit shall likewise provide *prima facie* evidence of the unlawful entry, presence or residence.

(4) *Prima facie* evidence of the conditions for the readmission of former citizens of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia laid down in Article 3 (3) of this Agreement shall be particularly furnished through the means of evidence listed in Annex 4 of the Implementing Protocol to this Agreement; it cannot be furnished through false documents. Where such *prima facie* evidence is presented, the Republic of Macedonia shall deem the conditions to be established, unless it can prove otherwise.

Article 8
Time limits

(1) The application for readmission must be submitted to the competent authority of the Requested State within one year after the Requesting State's competent authority has gained knowledge that a third-country citizen or a stateless person does not or no longer fulfil the conditions in force for entry, presence or residence.

Readmission obligation shall not arise if the readmission application regarding such persons is submitted after the expiry of the mentioned term. Where there are legal or factual obstacles to the application being submitted in time, the time limit shall, upon request, be extended up to 60 calendar days after such obstacles have ceased to exist.

(2) A readmission application shall be replied to in writing by the Requested State without undue delay, and in any event within a maximum of 14 calendar days after the date of receipt of the readmission request. Where there are legal or factual obstacles to the application being replied to in time, the time limit shall, upon duly motivated request, be extended up to a maximum of 30 calendar days.

(3) Reasons for refusal of a readmission request shall be given to the Requesting State in writing.

(4) In case of approval, the person concerned shall be transferred within six months and under the terms agreed upon by the competent authorities in accordance with Article 9 (1)

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

of this Agreement. Upon request of the Requesting State, this time limit may be extended by the time taken to deal with legal or practical obstacles to the transfer.

Article 9**Transfer modalities and modes of transportation**

(1) Before the transfer of a person, the competent authorities of the Requesting State and the Requested State shall make arrangements in writing in advance regarding the transfer date, the point of entry, possible escorts and other information relevant to the transfer.

(2) To the extent possible and if necessary, the written arrangements mentioned in paragraph 1 of this Article shall also contain the following information:

- (a) a statement indicating that the person to be transferred may need help or care, provided the person concerned has explicitly consented to the statement;
- (b) any other protection or security measure, which may be necessary in the individual transfer case or information concerning the health of the person, if it is in the interest of the person concerned.

(3) All means of transportation, whether by air or land, shall be allowed. Transfer by air shall not be restricted to the use of the national carriers of the Requesting State or the Requested State and may take place by using scheduled flights as well as charter flights. In case of need for escorts, such escorts shall not be restricted to authorised persons of the Requesting State, provided that they are authorised persons from the Contracting Parties.

Article 10**Readmission in error**

The Requesting State shall take back any person readmitted by the Requested State if it is established, within a period of 3 months after the transfer of the person concerned, that the requirements laid down in Articles 2 or 3 of this Agreement are not met.

In such cases the procedural provisions of this Agreement shall apply *mutatis mutandis* and the Requested State shall also communicate all available information relating to the actual identity and citizenship of the person to be taken back.

SECTION III**TRANSIT OPERATIONS****Article 11****Principles**

(1) The Contracting Parties should restrict the transit of third-country citizens or stateless persons to cases where such persons cannot be returned to the State of destination directly.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

(2) The Requested State shall allow the transit of third-country citizens or stateless persons, if the further transportation of such persons in possible other States of transit and the readmission by the State of destination is guaranteed.

(3) Transit of third-country citizens or stateless persons shall be carried out under escorts, if so requested by the Requested State. The procedural details for escorted transit operations shall be laid down in the Implementing Protocol to this Agreement.

(4) Transit can be refused by the Requested State:

- (a) if the third-country citizen or the stateless person runs a real risk of being subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment or the death penalty or of persecution because of his/her race, religion, nationality, membership of a particular social group or political conviction in the State of destination or another State of transit; or
- (b) if the third-country citizen or the stateless person shall be subject to criminal prosecution or sanctions in the Requested State or in another State of transit; or
- (c) on grounds of public health, domestic security, public order or other national interests of the Requested State.

(5) The Requested State may revoke any authorisation issued if circumstances referred to in paragraph 4 of this Article subsequently arise or come to light which stand in the way of the transit operation, or if the onward journey in possible States of transit or the readmission by the State of destination is no longer guaranteed. In this case, the Requesting State shall take back the third-country citizen or the stateless person, as necessary and without delay.

Article 12

Transit procedure

(1) An application for transit operations must be submitted to the competent authority of the Requested State in writing and shall contain the following information:

- (a) type of transit (by air or land), route of transit, other States of transit, if any, and the State of final destination;
- (b) the particulars of the person concerned (given name, surname, maiden name, other names used/by which known or aliases, date of birth, sex and where possible – place of birth, nationality, language, type and number of travel document);
- (c) envisaged point of entry, time of transfer and possible use of escorts.

A common form to be used for transit applications is attached as Annex 7 of the Implementing Protocol to this Agreement.

(2) The Requested State shall, within 2 working days after receiving the application and in writing, inform the Requesting State of its consent to the transit operation, confirming the point of entry and the envisaged time of admission, or inform it of the transit refusal and of the reasons for such refusal.

(3) If the transit operation takes place by air, the person to be readmitted and possible escorts shall, within the limits of the international obligations of the Requested State, be exempted from having to obtain an airport transit visa.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

(4) . The competent authorities of the Requested State shall, subject to mutual consultations, assist in the transit operations, in particular through the surveillance of the persons concerned and the provision of suitable amenities for that purpose.

**SECTION IV
COSTS****Article 13
Transport and transit costs**

All transport costs incurred in connection with readmission and transit operations pursuant to this Agreement as far as the border of the State of final destination shall be borne by the Requesting State, as well as the transport and maintenance costs of the Requested State relating to the return of persons in accordance with Article 10 of this Agreement. This shall be without prejudice to the right of the competent authorities of the Contracting Parties to recover such costs from the person concerned or third parties.

**SECTION V
DATA PROTECTION AND NON-AFFECTION CLAUSE****Article 14
Data protection**

The communication of personal data shall only take place if such communication is necessary for the implementation of this Agreement by the competent authorities of the Contracting Parties as the case may be. When communicating, processing or treating personal data in a particular case, the competent authorities of the Republic of Macedonia shall abide by the relevant Macedonian legislation and the competent authorities of the Swiss Confederation shall abide by the relevant Swiss legislation .

Additionally the following principles shall apply:

- (a) personal data must be processed fairly and lawfully;
- (b) personal data must be collected for the specified, explicit and legitimate purpose of implementing this Agreement and not further processed by the communicating authority nor by the receiving authority in a way incompatible with that purpose;
- (c) personal data must be adequate, relevant and not excessive in relation to the purpose for which they are collected and/or further processed; in particular, personal data communicated may concern only the following:

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

- the particulars of the person to be transferred, and where necessary, of the members of the person's family (given names, surnames, other names used/by which known or aliases, sex, civil status, date and place of birth, current and any previous nationality);
 - passport, identity card or driving license and other identification or travel documents (number, period of validity, date of issue, issuing authority, place of issue);
 - stopovers and itineraries;
 - other information needed to identify the person to be transferred or to examine the readmission requirements pursuant to this Agreement;
- (d) personal data must be accurate and, where necessary, kept up to date;
- (e) personal data must be kept in a form which permits identification of data subjects for no longer than is necessary for the purpose for which the data were collected or for which they are further processed;
- (f) both the communicating authority and the receiving authority shall take every reasonable step to ensure as appropriate the rectification, erasure or blocking of personal data where the processing does not comply with the provisions of this article, in particular because that data are not adequate, relevant, accurate, or they are excessive in relation to the purpose of processing. This includes the notification of any rectification, erasure or blocking to the other Contracting Party;
- (g) upon request, the receiving authority shall inform the communicating authority of the use of the communicated data and of the results obtained therefrom. At his or her request, any person shall be informed about all data relating to himself or herself as well as about its intended use;
- (h) personal data may only be communicated to the competent authorities. Further communication to other bodies requires the prior consent of the communicating authority;
- (i) the communicating and the receiving authorities are under an obligation to make a written record of the communication and receipt of personal data. They shall efficiently protect communicated data against unauthorised access, alteration or disclosure. For each Contracting Party, the control of the processing and use of the stored data shall be assured by an appropriate national independent body.

Article 15**Non-affection clause**

- (1) This Agreement shall be without prejudice to the rights, obligations and responsibilities of the Republic of Macedonia and the Swiss Confederation arising from international law and, in particular, from any applicable international convention or agreement to which they are Contracting Parties, including those referred to in the Preamble.
- (2) Nothing in this Agreement shall prevent the return of a person under other formal or informal arrangements.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

SECTION VI
IMPLEMENTATION AND APPLICATION**Article 16**
Co-operation and experts meetings

- (1) The Contracting Parties shall exchange the specimens of their respective travel documents for foreigners in accordance with Article 3 (4) of this Agreement immediately after this Agreement enters into force.
- (2) The competent authorities of the Contracting Parties shall provide each other with mutual assistance in the application and interpretation of this Agreement.
- (3) Each Contracting Party may request the convocation of a meeting of experts of both Contracting Parties for the clarification of any questions arising in the implementation and application of this Agreement.
- (4) The Contracting Parties shall settle the difficulties related to the implementation and application of this Agreement via diplomatic channels.

Article 17
Implementing protocol

The Contracting Parties shall draw up an implementing protocol which shall cover rules on:

- (a) designation of the competent authorities;
- (b) border crossing points for the transfer of persons;
- (c) mechanism of communication between the competent authorities;
- (d) condition for escorted transfer of persons, including the transit of third-country citizens and stateless persons under escort;
- (e) additional means and documents necessary to implement this Agreement;
- (f) modes and procedures for recovering costs in connection with the implementation of Article 13 of this Agreement.

SECTION VII
FINAL PROVISIONS**Article 18**
Amendments to the Agreement

This Agreement may be amended and supplemented by mutual consent of the Contracting Parties. Amendments and supplements shall enter into force in accordance with the procedure laid down in Article 19 of this Agreement.

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Article 19

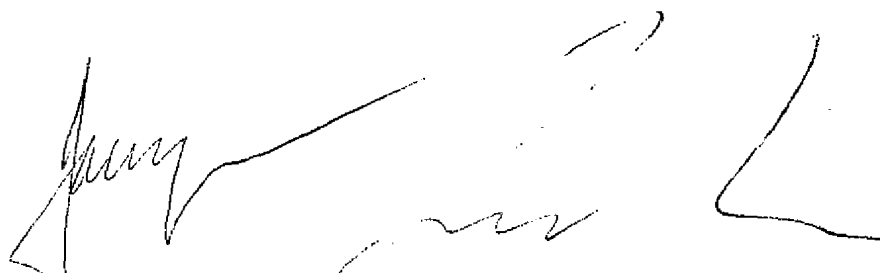
Entry into force, duration and termination

- (1) This Agreement shall be ratified or approved by the Contracting Parties in accordance with their respective procedures.
- (2) This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties notify each other that the procedures referred to in paragraph 1 of this Article have been completed.
- (3) The present Agreement replaces the Agreement between the Macedonian Government and the Swiss Federal Council on the readmission of persons with unauthorized stays signed in Skopje on 16 April 1998.
- (4) This Agreement is concluded for an unlimited period.
- (5) Each Contracting Party may, by officially notifying the other Contracting Party, completely or partly, temporarily suspend the implementation of this Agreement with regard to third-country citizens and stateless persons, for reasons of security, protection of public order or public health. The suspension shall enter into force on the second day following the day of such notification.
- (6) Each Contracting Party may denounce this Agreement or part of it by officially notifying the other Contracting Party. This Agreement shall be terminated six months after the date of such notification.

Done at *Skopje* on the *15th* day of *March* in the year *2012* in duplicate in the Macedonian, French and English languages, each of these texts being equally authentic. In case of any differences in the interpretation of this Agreement, the English text shall be used.

For the Government of the Republic of
Macedonia

For the Swiss Federal Council

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

Член 3

Министерството за внатрешни работи се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË DHE KËSHILLIT FEDERAL TË ZVICRËS PËR MARRJEN E PERSONAVE QË QËNDROJNË PA LEJE

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe Këshillit Federal të Zvicrës për marrjen e personave që qëndrojnë pa leje, e lidhur në Shkup më 15 mars 2012.

Neni 2

Marrëveshja në original në gjuhën maqedonase, frënge dhe angleze, është si vijon:

Neni 3

Ministria e Punëve të Brendshme caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Службен весник
на Република Македонијаwww.slvesnik.com.mkcontact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2012 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2012075